

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΒ'	ΤΕΥΧ. Α'	ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308	1-15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1995	ΑΡΙΘ. 13
----------	----------	---	-----------------------	----------

ΑΚΡΟΒΟΛΙΣΜΟΙ ΚΡΟΥΣΕΩΣ;*

15. Έπισημάνσεις του Αντιπροέδρου του Συμβουλίου τής Έπικρατείας κ. Αναστ. Μαρίνου για τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν.

Τὰ ἐκτεθέντα ἀνωτέρω στίς παραγράφους 12, 13 καὶ 14 πείθουν τὸν προσεκτικὸ ἀναγνώστη, ὅτι ἢ ὑπ' ἀρ. 3356/1995 ἀπόφασις τοῦ ΣΤ' Τμήμα-

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν
Τακτικοῦ Μέλους τῆς «Εὐρωπ. Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

τος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας κατ' οὐδένα τρόπον εἶχε πρόθεσιν νὰ ἄσῃ τὸν ὑποχρεωτικὸ χαρακτήρα τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν. Ἡ ἀπόφασις αὐτὴ ἐνσωμάτωσε τὶς γνωστὰς ἀπόψεις τοῦ διακεκριμένου Προέδρου τοῦ ΣΤ' Τμήματος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ Ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου τούτου κ. Ἀναστασίου Μαρίνου. Οἱ ἀπόψεις του αὐτὲς διατυπώθηκαν λ.χ. τόσον στὴν διδακτορικὴ διατριβή του¹⁰⁵, ὅσον καὶ σὲ εἰδικὴ ἐπιστημονικὴ ἀνακοίνωσι, ἡ ὁποία ἐγένε τὴν 19ην Νοεμβρίου 1980 στὴν Αἴθουσα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας στὰ πλαίσια τῆς δραστηριότητος τοῦ —προεδρευομένου ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεγάρων καὶ Σαλαμῖνος κ. Βαρθολομαίου— ἀκτινοβόλου «Ἐκκλησιαστικοῦ Ἐπιστημονικοῦ καὶ Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος Ἰωάννου καὶ Ἐρριέττης Γρηγοριάδου»¹⁰⁶. Στὴν ἀνακοίνωσι αὐτῇ, ἡ ὁποία εἶχε τὸν τίτλο «Τὸ Σύνταγμα, ἡ Δημοκρατία καὶ τὸ Μάθημα τῶν Θρησκευ-

τικῶν», ὁ κ. Μαρίνος ἐτόνισεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὅτι ἡ ὑποχρεωτικὴ διδασκαλία τοῦ Μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν εἶναι σύμφωνος ὄχι μόνον πρὸς ἀναφερόμενες ὑπ' αὐτοῦ «διεθνεῖς διακηρύξεις», ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴ γνώμη «ἄλλων τῶν θεωρητικῶν, συνταγματολόγων καὶ ἀστικολόγων. Εἰδικότερα γιὰ τὴν Ἑλλάδα τὴ γνώμη αὐτὴ ὑποστηρίζουν ὁ Σγουρίτσας, ὁ Γεωργόπουλος, ὁ Τούσης, ὁ Ροῦλὸς καὶ ὁ ἀρχιτέκτονας τοῦ Ἀστικοῦ μας Κώδικα καθηγητῆς Γ. Μπαλῆς¹⁰⁷. Τέλος καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Σβώλος ὑποστηρίζει τὴν αὐτὴ γνώμην καὶ μάλιστα ξεκάθαρα διδάσκει ὅτι τὸ Κράτος ὑποχρεοῦται νὰ ἐξασφαλίσῃ στοὺς γονεῖς τὴ δυνατότητα νὰ παρέχουν στὰ παιδιὰ τους θρησκευτικὴ ἐκπαίδευση σύμφωνη μὲ τὶς ἀρχὰς τῆς θρησκείας τους¹⁰⁸. Καὶ δὲν... εἶναι δυνατό νὰ ἀμφισβητήσῃ κανεὶς στὰ σοβαρὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐγκράτεια ἢ τὸ δημοκρατικὸ ἦθος τοῦ Ἀλεξ. Σβώλου»¹⁰⁹.

Ὁ κ. Μαρίνος, χρησιμοποιοῦν συστηματικὴ ἐρμηνεία, ποὺ ἐντάσσει τὶς σχετικὰς συνταγματικὰς διατάξεις στὴν ὁλότητα τοῦ πνεύματος, ὑπὸ τοῦ ὁποίου διαπνέεται τὸ Σύνταγμα, καταλήγει σὲ συμπεράσματα, τὰ ὁποία ὀφθαλμοφανῶς ἐνεψύχωσαν καὶ τὴν πρόσφατον ὑπ' ἀρ. 3356/1995 ἀπόφασιν τοῦ ΣΤ' Τμήματος τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ἡ ὁποία, —ὅπως εἶπαμε—, ἀπὸ μερικὸς παρερμηνεύθηκε ἢ χρησιμοποιήθηκε ὡς ἐφαλτήριο πρὸς προβολὴν ὑποκειμενικῶν ἀντιθρησκευτικῶν ἀντιλήψεων. Τὰ συμπεράσματα αὐτὰ τοῦ κ. Μαρίνου, ποὺ διακρίνονται γιὰ τὴν κρυσταλλίνης διαυγείας διατύπωσί τους, ἔχουν ὡς ἐξῆς:

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 483 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 12 τεύχους.

105. Ἀναστασίου Ν. Μαρίνου, Ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία (διδακτορικὴ διατριβή), Ἀθήναι 1972.

106. Ἀναστασίου Ν. Μαρίνου, Τὸ Σύνταγμα, ἡ Δημοκρατία καὶ τὸ Μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, Ἐκδοσις τοῦ μνημονευθέντος Ἰδρύματος Γρηγοριάδου, Ἀθήνα 1981.

107. Γιὰ ὅλα αὐτὰ βλ. ἐνθ. ἀνωτ., σ. 126, ὑποσημ. 73.

108. Βλ. Ἀ. Σβώλου - Γ. Βλάχου, Τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος 1954, τόμ. Α', σ. 71.

109. Ἀναστασίου Ν. Μαρίνου, Τὸ Σύνταγμα, ἡ Δημοκρατία καὶ τὸ Μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, σσ. 16-17.

«1. Τὸ Σύνταγμά μας ἀναγνωρίζει τὴν ὀρθόδοξη θρησκεία ὡς θρησκεία ἐπικρατοῦσα, δηλαδή ὡς θρησκεία τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τῶν Ἑλλήνων.

2. Παράλληλα τὸ Σύνταγμα κατοχυρώνει τὴ θρησκευτικὴ ἐλευθερία, εἰδικότερη ἐκδήλωση τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ τὸ δικαίωμα τοῦ γονεᾶ ἢ τοῦ κηδεμόνα νὰ διαπαιδαγωγεῖ τὰ παιδιά του ἢ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ κηδεμονουμένους σύμφωνα μὲ τὶς θρησκευτικὲς του πεποιθήσεις, δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἔχει πλέον καὶ διεθνή κατοχύρωση, ὅπως ἐξέθεσα.

3. Ἡ Πολιτεία ὑποχρεοῦται νὰ διδάσκει στὰ σχολεῖα δημοτικῆς καὶ μέσης ἐκπαίδευσεως τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν κατὰ τὸ ὀρθόδοξο χριστιανικὸ δόγμα, γιατί τὸ δόγμα αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν θρησκεία τῆς πλειοψηφίας τῶν Ἑλλήνων οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἔτσι, ἀπὸ τὸ Σύνταγμα πιά, δικαίωμα νὰ ἀξιῶσουν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία νὰ παρέχει στὰ παιδιά τους θρησκευτικὴ ἐκπαίδευση σύμφωνα μὲ τὸ δόγμα τοῦτο.

4. Ὁ ἀπλὸς νόμος δὲν μπορεῖ νὰ ἀπαγορεύσει τὴ διδασκαλία τοῦ ὀρθόδοξου χριστιανικοῦ δόγματος στὰ σχολεῖα γιατί διαφορετικὰ θὰ παρὰβίαζε τὶς διατάξεις τοῦ Συντάγματος ποὺ ἀναφέρονται στὴν ἐπικρατοῦσα θρησκεία καὶ τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐλλήνων ὑπηκόων ποὺ στὴ συντριπτικὴ τους πλειοψηφία ἀνήκουν στὴν Ὀρθόδοξη Χριστιανικὴ Ἐκκλησία.

5. Κάθε ἑτεροδόξος, ἑτεροθρησκός, ἄθρησκός ἢ ἄθεός μαθητὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μὴ παρακολουθήσει τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν καὶ νὰ μὴ συμμετάσχει στὴν προσευχὴ ἢ τὸν ἐκκλησιασμό.

Συνεπῶς ἡ θέση τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς ἐκκλησίας στὴν Ελλάδα, ὅπως τὴν καθορίζει τὸ Σύνταγμα, δημιουργεῖ ὑποχρέωση γιὰ τὴ Δημόσια Διοίκηση νὰ διδάσκει εἰς τοὺς μαθητὲς τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν σύμφωνα μὲ τὸ θρησκευμα αὐτὸ, χωρὶς ὅμως μὲ αὐτὸ νὰ περιορίζεται ἢ νὰ θίγεται κατὰ ἓνα ὁποιοδήποτε τρόπο ἢ θρησκευτικὴ συνείδηση τῶν γονέων ποὺ ἀνήκουν σὲ ἄλλη ἐκκλησία ἢ σὲ ἄλλη θρησκευτικὴ κοινότητα»¹¹⁰.

Εἶναι φανερόν, ὅτι στὸ κείμενο τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀποφάσεως τοῦ ΣΤ' Τμήματος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ὄχι μόνον ἑνσωματώθηκαν τὰ συμπεράσματα αὐτὰ τοῦ κ. Ἀναστ.

Μαρίνου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πλέον τονίσθηκε μὲ παρρησία ὅτι τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν «πρέπει νὰ διδάσκει στὰ σχολεῖα σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχὲς τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς θρησκείας καὶ ἐπὶ ἰκανὸν ἀριθμὸν ὥρῶν διδασκαλίας ἐβδομαδιαίως» (§ 12). Ἐπομένως ἡ εὐρυτάτη συζήτησις, — ἢ ὁποία ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς διεξήχθη στὶς σελίδες τοῦ Τύπου καὶ ἢ ὁποία μαρτυρεῖ εἴτε τὸ ἐκδηλὸ ἀντιεκκλησιαστικὸ πνεῦμα μερικῶν «διαφωτιστῶν», εἴτε τὴν περὶ τὸ ὅλον ζήτημα δικαιολογημένη εὐαισθησία τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Ὀρθόδοξου Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν πνευματικῶν καθοδηγητῶν αὐτοῦ¹¹¹—, εἶχε ὡς γενεσιουργὸ αἰτία εἴτε τὸν συνειδητὸ ἀκρωτηριασμό εἴτε τὴν μὴ προσεκτικὴ ἀνάγνωσις τοῦ κειμένου τῆς ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Καὶ στὶς δύο αὐτὲς περιπτώσεις πρόκειται γιὰ στροφὴ τοῦ ἐνδιαφέροντος σὲ μερικὲς φράσεις ἀντὶ τοῦ ὅλου (pars pro toto). Ἀσφαλῶς ἡ διαλεκτικὴ ἀντιπαράθεσις θὰ ἦταν δυσκολώτερον νὰ ἐπαναληφθῆ, ἐὰν μία νέα τυχὸν σχετικὴ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας συνῴδευε τὶς ἐκφράσεις, οἱ ὁποῖες προεκάλεσαν τὸν δημόσιο διάλογο, μὲ μερικὲς — ἔστω σὲ πλεονασμὸν — εὐσύνοπτες ἐπαναληπτικὲς διατυπώσεις. Ἐτσι λ.χ. στὴ φράσις «σύμφωνα μὲ ὅσα ἐκτίθενται πιὸ πάνω» (τέλος τῆς § 4) θὰ ἦταν δυνατόν νὰ προστεθῆ ἢ διατύπωσις: «γιὰ τοὺς ἀποδεδειγμένως ἑτεροδόξους, ἑτεροθρησκούς ἢ ἀθέους».

Ἡ συζητούμενη ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας εἶναι κατανοητὴ καὶ δικαιολογημένη στὰ πλαίσια τῆς προσπάθειας πρὸς ἐναρμόνισις καὶ ἰκανοποίησις τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος. Αὐτὸ δὲν σημαίνει, ὅτι οἱ διατάξεις αὐτὲς δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν καλύτερη διατύπωσις, νὰ ἐξασφαλίζουν μεγαλύτερη ἐσωτερικὴ συνοχὴ καὶ ἐνότητα καὶ νὰ ἀνταποκρίνονται περισσότερο καὶ σαφέστερον στὸν μέγιστο κοινὸ παρονομαστὴ τοῦ ἐλληνορθόδοξου πνευματικοῦ, ἀξιολογικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ προσανατολισμοῦ τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

111. Ὡς παρουσιάσις κατὰ ἔντονον τρόπο τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος εὐαισθησίας θὰ ἠμποροῦσαν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, νὰ θεωρηθοῦν τὰ ἄρθρα: Γ. Μπαμπινιώτη, Σαταν(ιστ)ικῆς ἐμπνεύσεως, ἐφημ. «Τὸ Βῆμα», 9 Ἰουλίου 1995 (Δημοσιεύθηκε καὶ στὸ περιοδικὸ «Πολιτικά Θέματα», 14 Ἰουλίου 1995). Βλασιῦ Φειδᾶ, Σύγχυσις προαιρέσεως γιὰ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, ἐφημ. «Ἡ Καθημερινή», 16 Ἰουλίου 1995.

110. Αὐτόθι, σσ. 19-20.

16. Τὸ Μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν στὶς ξένες χώρες

Οἱ ἀντιπαραθέσεις γιὰ τὸ Μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ἔφεραν στὸ προσκήνιο καὶ ἐκτεταμένες συζητήσεις γιὰ τὸ τί ἰσχύει σχετικῶς σὲ ξένες χώρες περὶ τοῦ ὑποχρεωτικοῦ ἢ περὶ τοῦ προαιρετικοῦ χαρακτήρος τοῦ Μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν¹¹². Οἱ «διαφωτιστὲς» τοῦ τόπου μας, πάλιν ἔκαμαν χρῆσι τοῦ λογικοῦ σφάλματος «pars pro toto». Ἐπικαλέσθησαν τὸ παράδειγμα μερικῶν χωρῶν, ὅπου ὑπάρχει θρησκευτικὴ οὐδετερότης (λ.χ. Η.Π.Α.) ἢ ὅπου ὑπάρχει θρησκευτικὴ διάσπασις καὶ θρησκευτικὸς πλουραλισμὸς καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ὁμοιομορφία σὲ ὑποχρεωτικὴ θρησκευτικὴ ἀγωγή ἢ ὅπου «οἱ ἴδιοι οἱ μαθητὲς (σὲ ἡλικία 14-16 ἐτῶν) ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὰ Θρησκευτικὰ» (ἄρα σὲ μικρότερη ἡλικία δὲν ἔχουν τέτοια δυνατότητα)¹¹³, γιὰ νὰ ἐξαγάγουν τὸ γενικευμένο συμπέρασμα ὅτι στὶς ξένες εὐρωπαϊκὲς χώρες δὲν εἶναι τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ὑποχρεωτικὸ ἢ εἶναι μὲν ὑποχρεωτικὸ ἢ διδασκαλία, ἀλλ' ὄχι ἢ παρακολούθησις αὐτοῦ.

Νομίζουμε, ὅτι θὰ θέσῃ τέρμα στὶς σχετικὲς συζητήσεις τὸ λαμπρὸ περιοδικὸ «Οἰκονομικὸς Ταχυδρόμος», πού διευθύνεται ἀπὸ τὸν κορυφαῖο δημοσιογράφου κ. Γιάννη Μαρίνο, ὁ ὁποῖος διακρίνεται γιὰ τὶς εὐστοχώτατες κριτικὲς ἀναλύσεις καὶ ἐπισημάνσεις του καὶ ἐπαξίως ἔχει τιμηθῆ ἀπὸ τὸ σεπτὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο μὲ τὸ ὄφρικο τοῦ Ἄρχοντος. Σὲ ἀρθριδίον πού τὴν 13ῃ Ἰουλίου 1995 δημοσιεύθηκε στὸ περιοδικὸ αὐτὸ λέγονται τὰ ἑξῆς:

«Σὲ ἄρθρο του στὰ «Νέα» τῆς 23 Ἰουνίου 1995 ὁ καθηγητὴς τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου καὶ εὐρωβουλευτῆς τοῦ ΠΑΣΟΚ κ. Δημ. Τσάτσος ἀναφέρει ὅτι "παρὰ τὶς ψευδέστατες πλη-

ροφορίες παραγόντων τῆς Ἐκκλησίας ὅτι στὰ ἄλλα κράτη εἶναι ὑποχρεωτικὰ τὰ Θρησκευτικὰ, ἀναφέρουν τὸ παράδειγμα τῆς Γερμανίας, ὅπου ἀκόμη καὶ στὴ βαθύτατα δεξιοκρατούμενη Βαυαρία, στὰ πρῶτα σχολικὰ χρόνια ἀποφασίζουν οἱ γονεῖς καὶ μετὰ τὸ ἴδιο τὸ παιδί γιὰ τὸ ἐὰν θὰ συμμετάσχει στὰ Θρησκευτικὰ...".

Κι ὁμως δὲν εἶναι "ψευδέστατες οἱ πληροφορίες", κύριε καθηγητὰ καὶ εὐρωβουλευτὰ. Διότι, οἱ "πληροφορίες" πού περιέχει μεγάλη ἔρευνα πού ἔχει ἐτοιμάσει ὁ "Οἰκονομικὸς Ταχυδρόμος" γιὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ συστήματα πού ἐφαρμόζονται στὶς χώρες - μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης καὶ ἡ ὁποία θὰ δημοσιευθεῖ τὸ προσεχὲς φθινόπωρο, εἶναι ἐντελῶς διαφορετικὲς ἀπὸ τὶς δικές σας πληροφορίες. Γιὰ τοῦ λόγου τὸ ἀληθὲς ρίξτε μιὰ ματιὰ στὸν παρατιθέμενο πίνακα, πού ἔχει καταρτισθεῖ ἀπὸ ἐπίσημα στοιχεία τῶν ἀντιστοίχων χωρῶν γιὰ τὸ ὠρολόγιον πρόγραμμα καὶ τὰ μαθήματα πού διδάσκονται σ' αὐτές».

Παραλλήλως ὁ «Οἰκονομικὸς Ταχυδρόμος» παραθέτει τὸν ἑξῆς Πίνακα γιὰ τὸ «πὼς διδάσκονται τὰ Θρησκευτικὰ στὶς χώρες τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης»: *Γαλλία*: Ὡς μάθημα ἐπιλογῆς σ' ὅλες τὶς βαθμίδες καὶ στὰ καθολικὰ πανεπιστημιακὰ ἰδρύματα. *Βρεταννία*: Στὸ Γυμνάσιον καὶ στὸ Λύκειον, κυρίως γιὰ τοὺς μαθητὲς πού τὸ ἐπιλέγουν στὶς ἐξετάσεις ἀπολυτηρίου τοῦ Λυκείου. *Γερμανία*: Δύο ὥρες τὴν ἐβδομάδα σ' ὅλες τὶς βαθμίδες τοῦ σχολείου. *Πορτογαλλία*: Ὑποχρεωτικὰ σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες τοῦ σχολείου. *Ἰταλία*: Ὑποχρεωτικὰ σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες τοῦ σχολείου. *Ἰσπανία*: Ὑποχρεωτικὰ σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες τοῦ σχολείου. *Ὄλλανδία*: Ὑποχρεωτικὰ σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες τοῦ σχολείου. *Δανία*: Ὑποχρεωτικὰ σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες τοῦ σχολείου. *Λουξεμβούργο*: Ὑποχρεωτικὰ σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες τοῦ σχολείου¹¹⁴.

Ἀναμένομε μὲ ἐνδιαφέρον τὶς λεπτομερεῖς διαπιστώσεις τῆς ἐρένης τοῦ «Οἰκονομικοῦ Ταχυδρόμου», ἀπὸ τὴν ὁποία διαπιστώνεται ὅτι στὶς περισσότερες δημοκρατικὲς εὐρωπαϊκὲς χώρες, παρὰ τὴν ἐπιδρομὴ μέσα σ' αὐτὲς τοῦ πνεύματος τῆς ἐκκοσμικεύσεως, τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ὑποχρεωτικὸ στὴν πρωτοβάθμιον καὶ δευτεροβάθμιον ἐκπαίδευσιν.

112. Δειγματοληπτικῶς πρὸβλ. τὰ ἄρθρα: Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Χριστοδοῦλου, Ἡ εὐρωπαϊκὴ πραγματικὴ γιὰ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, ἔφημ. «Τὸ Βῆμα», 30 Ἰουλίου 1995. Γ. Σωτηρόπουλος, Ἄς σεβαστοῦμε τὴν εὐρωπαϊκὴν πραγματικότητα, ἔφημ. «Ἐλευθεροτυπία», 11 Ἰουνίου 1995. Σπύρου Ἀλεξίου, Τὰ Θρησκευτικὰ στὰ Σχολεῖα, ἔφημ. «Τὸ Βῆμα», 23 Ἰουλίου 1995. «Ὑποχρεωτικὸ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν στὴν Ε.Ε.», περιοδ. «Οἰκονομικὸς Ταχυδρόμος», 13 Ἰουλίου 1995. Δ. Θ. Τσάτσου, Τί κάνουν οἱ Γερμανοὶ, ἔφημ. «Τὸ Βῆμα», 30 Ἰουλίου 1995. Ἡλία Π. Καρυώτη, Ἡ θέσις τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν σὲ χώρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, περιοδ. «Ἑλληνοχριστιανικὴ Ἀγωγή», Ἀθήνα, Ἰούλιος 1995, σσ. 204 ἔξ.

113. Γ. Σωτηρόπουλος, ἔνθ' ἄνωτ.

114. Περιοδ. «Οἰκονομικὸς Ταχυδρόμος», ἔνθ. ἄνωτ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)

'Αριθ. Πρωτ. 2770
 Διεκπ. 950

'Αθήνησι τῆ 30ῆ Αὐγούστου 1995

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ Ν. 590/1977, «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ὡς καὶ τοὺς διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 845/261/15.3.1995 καὶ 1167/381/10.4.1995 Συνοδικῶν ἐγγράφων δημοσιευθέντας, «Προκαταρκτικὸν» καὶ «Συμπληρωματικὸν Προκαταρκτικὸν» Πίνακας τῶν ὑποψηφίων δι' ἐγγραφήν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων, δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸν καταρτισθέντα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς 25.8.1995 «ΠΙΝΑΚΑ» ὑποψηφίων Κληρικῶν, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα πρὸς ἐγγραφήν αὐτῶν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν Ἐκλογίμων.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙ' ΕΓΓΡΑΦΗΝ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΙΣ ΗΝ ΑΝΗΚΕΙ
1) Ἀρχιμ. Γερμανὸς Γαλάνης	Λαγκαδὰ
2) » Σπυρίδων Θεοδωρόπουλος	Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας
3) » Ἀθηναγόρας Κολυβάς	Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας
4) » Χρυσόστομος Μάστορας	Σερβίων καὶ Κοζάνης
5) » Μάξιμος Ματθαίου	Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
6) » Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος	Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
7) » Παντελεήμων Ραπτέας	Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας
8) » Χρυσόστομος Σταυρόπουλος	Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης
9) » Εἰρηναῖος Χατζηευφραϊμίδης	Φλωρίνης
10) » Πολύκαρπος Ψωρομούτης	Μεσσηνίας

Ἐντολῆ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Διευκρίτης ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος, κατόπιν διονυχιστικῆς προσωπικῆς ἐρεῦνης, —στὴν ὁποία χρησιμοποίησε συγγράμματα διαπρεπῶν ξένων συνταγματολόγων—, κατέληξε σὲ παρόμοια συμπεράσματα, τὰ ὁποῖα παρουσιάσθηκαν στὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν ἐκτεταμένο ἐμπειριστατικὸν ἄρθρο, πὺ δημοσιεύθηκε τὴν 30ῆ Ἰουλίου 1995 στὴν ἐφημερίδα «Τὸ Βῆμα». Στὸ ἄρθρο αὐτὸ ὁ Σεβασμιώτατος καταλήγει ὡς ἑξῆς:

«Παρέθεσα δειγματοληπτικῶς μερικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὰ πρὸ ἐγκυρα εὐρωπαϊκὰ συγγράμματα. Παραλείπω πολλὰ ἄλλα ἔνεκα στενότητος χώρου. Πιστεύω ὅμως ὅτι τὰ παρατιθέμενα εἶναι ὑπεραρκετὰ γιὰ νὰ πείσουν καὶ τὸν πρὸ δῶσπιστο ἀναγνώστη. Πέραν ὅμως τῆς εὐρωπαϊκῆς πρακτικῆς, στὴν Ἑλλάδα ἢ Ὁρθοδοξία δὲν ἀποτελεῖ μόνον θρησκευτικὸ μέγεθος, ἀλλὰ καὶ πολιτισμικόν. Πὺ ἔχει διαποτίσει σὲ βάθος ὅλες τὶς πτυχῆς τῆς ζωῆς μας. Ποιὸς τάχα μπορεῖ τόσο ἐπιπόλαια νὰ ἀποφαινέται ὅτι ἢ μὲ τὴν ἐπίκληση τῆς ἀρχῆς τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως στέρηση ἐνὸς νέου πολίτου αὐ-

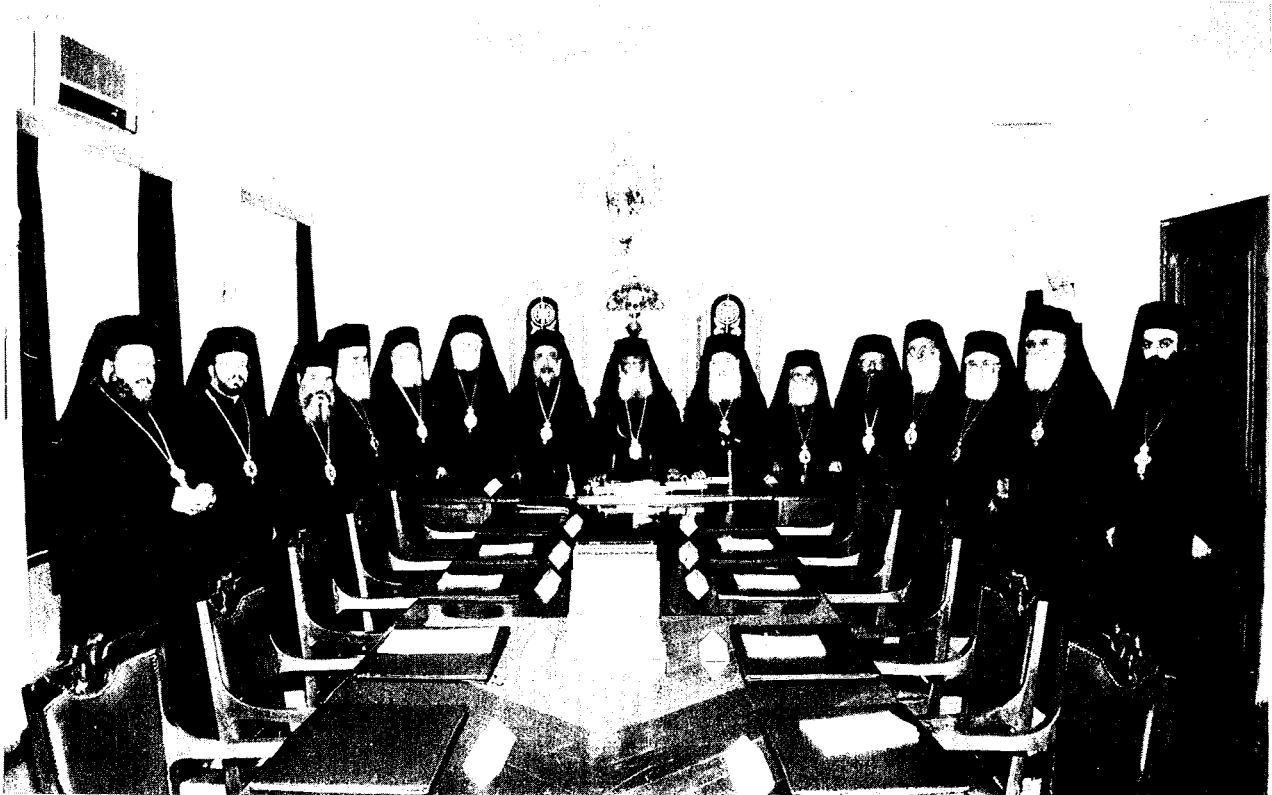
τῆς τῆς χώρας τῆς δυνατότητας προσπέλασης στοὺς μυστικὸς κόσμους τῆς Ὁρθοδοξίας, διὰ μέσου τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν, θὰ παραμείνει χωρὶς τραγικῆς συνέπειας γιὰ τὴν ἐθνικὴν τοῦ ἰδιοπροσωπείας; Στ' ἀλήθεια μήπως παίζομεν ἐν οὐ παικτοῖς;»¹¹⁵.

Ἐὰν σὲ πολλῆς ἐτερόδοξης χώρες τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ἐξακολουθῆ νὰ ἔχη κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ὑποχρεωτικὸ χαρακτῆρα, δὲν εἶναι δυνατόν οἱ Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες νὰ στραφοῦν ἐναντίον τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν. Ἡ τυχὸν συρρίκνωσις ἢ ὁ τυχὸν ἐξοβελισμὸς τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν θὰ ἦταν ἐνέργεια ὄχι μόνον ἀντίθετη πρὸς τὶς —ἔστω ἀναιμικῆς— σχετικῆς διατάξεις τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ καὶ τελείως ἀντιδημοκρατικῆ, διότι θὰ περιφρονούσε τὸ φρόνημα καὶ τὴ βούλησιν τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

(Συνεχίζεται)

¹¹⁵. Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Χριστοδοῦλου, ἐνθ' ἄνωτ. Πρβλ. ἐπίσης τὴν ἐνδιαφέρουσα σχετικὴν ἐρευνα στὸ ἄρθρο τοῦ Ἡλία Π. Καρυώτη, ἐνθ' ἄνωτ.

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ 139ης ΠΕΡΙΟΔΟΥ (1.9.1995 - 31.8.1996)

Τὰ Μέλη τῆς ὑπὸ τὴν νέαν σύνθεσιν Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Εἰς τὸ μέσον ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. **Σεραφεῖμ** καὶ ἐκατέρωθεν αὐτοῦ οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. **Προκόπιος**, Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς κ. **Προκόπιος**, Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. **Διονύσιος**, Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. **Σπυρίδων**, Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. **Ἀλέξανδρος**, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. **Ἄνθιμος**, Ἀργολίδος κ. **Ἰάκωβος**, Θήρας κ. **Παντελεῆμων**, Ἄρτης κ. **Ἰγνάτιος**, Φωκίδος κ. **Ἀθηναγόρας**, Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. **Κωνσταντῖνος**, (ἀπουσίαζεν ὁ Σεβ. Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. **Δαμασκηνός**). Ἐπίσης ὁ Ἀρχιγραμματεὺς Θεοφ. Ἐπίσκοπος Διαυλείας κ. **Δαμασκηνός** καὶ οἱ Γραμματεῖς πανοσ. ἀρχιμ. κ.κ. **Σεραφεῖμ Παπακώστας** καὶ **Γρηγόριος Τσάκαλης**.

Ἡ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος κατὰ τὴν α' συνεδρίαν αὐτῆς (6.9.1995) τῆς 139ης Συνοδικῆς Περιόδου (1.9.95 ἕως 31.8.96) συνεκρότησε τὰ Συνοδικὰ Δικαστήρια, διώρισε τοὺς Σεβ. Συνέδρους ὡς Μέλη τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, συνεκρότησε τὰ Ὑπηρεσιακὰ καὶ τὰ Συμβούλια τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὁργανισμῶν κ.λπ., ὡς κάτωθι:

Α. ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικὸν Δικαστήριον:

α) Πρόεδρος ὁ Σεβ. Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος.

β) Τακτικὰ Μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Ἀργολίδος κ. Ἰάκωβος, Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας καὶ Ἄρτης κ. Ἰγνάτιος.

Β. ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΝ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικὸν Δικαστήριον:

α) Πρόεδρος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ.

β) Τακτικά Μέλη οί υπόλοιποι Σεβ. Συνοδικοί Μητροπολίται.

γ) 'Αναπληρωματικόν μέλος δι' άμφότερα τὰ Δικαστήρια όρίζεται κατά νόμον ό Σεβ. Ν. 'Ιωνίας κ. Κωνσταντίνος.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

Συνοδικά Μέλη είς τὰς διὰ τοῦ άρθρου 10 τοῦ Ν. 590/77 συσταθείσας Συνοδικὰς 'Επιτροπὰς όρίζονται οί έξής Σεβ. Συνοδικοί 'Αρχιερεΐς:

1. 'Αρχιγραμματεΐας: 'Ο Σεβ. Μαντινείας κ. 'Αλέξανδρος.
2. 'Εκκλησιαστικῆς Τέχνης καὶ Μουσικῆς: 'Ο Σεβ. Θήρας κ. Παντελεήμων.
3. Θείας Λατρείας καὶ Ποιμαντικῶν Ἔργων: 'Ο Σεβ. Νεαπόλεως κ. Διονύσιος.
4. Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν Ζητημάτων: 'Ο Σεβ. 'Αλεξανδρουπόλεως κ. 'Ανθίμος.
5. Μοναχικοῦ Βίου: 'Ο Σεβ. 'Αργολίδος κ. 'Ιάκωβος.
6. Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς καὶ Νεότητος: 'Ο Σεβ. Ἄρτης κ. 'Ιγνάτιος.
7. Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων: 'Ο Σεβ. Φιλίππων κ. Προκόπιος.
8. 'Εκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ Ἐπιμορφώσεως τοῦ Κλήρου: 'Ο Σεβ. Φωκίδος κ. 'Αθηναγόρας.
9. Τύπου, Δημοσίων Σχέσεων καὶ Διαφωτισσεως: 'Ο Σεβ. Ν. Κρήνης καὶ Καλαμαριάς κ. Προκόπιος.
10. Ἐπὶ τῶν Αἰρέσεων: 'Ο Σεβ. Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Δαμασκηνός.
11. Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Εὐποιΐας: 'Ο Σεβ. Ν. 'Ιωνίας κ. Κωνσταντίνος.
12. Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν: 'Ο Σεβ. Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Σπυρίδων.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

Α. Ἀνώτερον Ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον τῆς Ἐκκλησίας (Α.Υ.Σ.Ε.):

Πρόεδρος: 'Ο Σεβ. Φιλίππων κ. Προκόπιος, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ν. Κρήνης καὶ Καλαμαριάς κ. Προκοπίου.

Β. Τριμελὲς Ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον (διὰ θέματα ὑπαλλήλων Ἐκκλησιαστικῶν Ὁργανισμῶν):

Πρόεδρος: 'Ο Σεβ. Ν. Κρήνης καὶ Καλαμαριάς κ. Προκόπιος, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ

Σεβ. Ν. 'Ιωνίας κ. Κωνσταντίνου.

Γ. Τριμελὲς Ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον (διὰ θέματα ὑπαλλήλων Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ Ἱ. Μητροπόλεων):

Πρόεδρος: 'Ο Σεβ. Νεαπόλεως κ. Διονύσιος, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Φωκίδος κ. Ἄθηναγόρα.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

1. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

α) Τακτικά Μέλη: 1) 'Ο Σεβ. 'Αλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος. 2) 'Ο Σεβ. Θήρας κ. Παντελεήμων.

β) Ἀναπληρωματικά Μέλη: 1) 'Ο Σεβ. Φωκίδος κ. Ἄθηναγόρας. 2) 'Ο Σεβ. Ἄρτης κ. Ἰγνάτιος.

2. Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε.

Πρόεδρος ό Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεΐμ. Ἀναπληρωτῆς αὐτοῦ ό Σεβ. Φιλίππων κ. Προκόπιος.

Τακτικὸν Μέλος ό Σεβ. Ν. Κρήνης κ. Προκόπιος, με ἀναπληρωτὴν τὸν Σεβ. Μαντινείας κ. Ἄλέξανδρον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Πρόεδρος: 'Ο Σεβ. Θήρας κ. Παντελεήμων.

ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ «ΔΙΠΤΥΧΩΝ»

Πρόεδρος: 'Ο Σεβ. Νεαπόλεως κ. Διονύσιος, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἄλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμου.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

Ἐποπτεύουσα Ἐπιτροπή: 1) 'Ο Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεΐμ, πρόεδρος, 2) 'Ο Σεβ. Δράμας κ. Διονύσιος, 3) 'Ο Σεβ. Νεαπόλεως κ. Διονύσιος, καὶ 4) 'Ο Σεβ. Ἀργολίδος κ. Ἰάκωβος.

ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΝ ΕΝΩΣΙΝ

'Ο Σεβ. Φωκίδος κ. Ἄθηναγόρας.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Τὸ πρωτότυπον κείμενον με νεοελληνικὴν μετάφρασιν. Ἐκδοση Γ'. Ἀθήνα 1992, σσ. 1012 (σχήμα 12Χ18 έκστ.).

ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ο ΠΑΡΙΟΣ

ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ

Τοῦ πανευφήμου Ἀποστόλου Παύλου ἐντελομένου ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι «*Στήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ...ὡς ἐδιδάχθητε*» (Β' Θεσ. 2.15), πολλοὶ μὲν ὑπέρμαχοι τούτων ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἀνεδείχθησαν, ἐν τοῖς νεωτέροις δὲ χρόνοις – ἐν ταῖς ἀρχαῖς τοῦ 18ου αἰῶνος –

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ

διέλαμψεν εἰς τὸ νοητὸν στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας, κλεινὸς γόνος τῶν Κυκλάδων νήσων, **Ἄθανάσιος ὁ Πάριος**.

Οὗτος ὁ αἰόδιμος καὶ σεπτὸς ἀνὴρ, «*περισσότερως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν παραδόσεων*» (Γαλ. 1.14), μᾶλλον δ' εἰπεῖν «*ζηλωτῆς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ*» (Πράξ. 22.3), ἔταξεν εἰς ἑαυτὸν σπουδαίαν ἀποστολήν, θεία πάντως συνάρσει, ἐπεδίωξε τοῦτ' ἔστι τὴν προβολὴν καὶ περιφρούρησιν τῶν πατρῶων παραδόσεων τοῦ Γένους ἡμῶν, τῆς ἀκραιφνοῦς ἐν πρώτοις Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως καὶ εὐσεβείας, καὶ τῆς λειτουργικῆς ζωῆς καὶ τῆς Κανονικῆς Τάξεως τῆς «*μῆας, ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας*», τῆς ἐν τῷ χώρῳ τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν μέριμναν καὶ ἐπιστάσιαν τοῦ παλαιφάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις τελοῦσης.

Οἰκονομία Θεοῦ, ὠδήγησε τὰ βήματα αὐτοῦ εἰς τὸ Ἀγιώνυμον Ὄρος, τὴν ἐγνωσμένην ταύτην Κιβωτὸν τῆς Ὁρθοδοξίας, καὶ ἔφερε τοῦτον παρόντα ἐκεῖ ἐν κρισίμοις περιστάσεσιν. Ἀνακινήθων δὲ τότε ζητημάτων καὶ ἐρίδων περὶ τὴν θείαν λατρείαν, τὰ ἱερὰ μυστήρια καὶ λειτουργικάς τινας διατάξεις, ὁ μακάριος οὗτος Ἄθανάσιος, «*συμμαρτυροῦσης αὐτῷ τῆς συνειδήσεως*» (Ρωμ. 2.15), κλήσιν Θεοῦ ἐθεώρησε δι' ἑαυτὸν «*τὸν προκείμενον ἀγῶνα*» (Ἐβρ. 12.1) ὑπὲρ τῶν θεσμίων τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ οὐδαμῶς ὠκνησεν, οὐδὲ ἐδίστασεν, ὅπως ἠγηθῆ πνευματικῶς, «*στρατευόμενος ἐν αὐτοῖς (τοῖς ἀγῶσι) τὴν καλὴν στρατείαν*» (Α' Τιμ. 1.18).

Σὺν αὐτῷ ἐστρατεύθησαν καὶ συνέπραξαν ὄσοι «*κατηρισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ*» ἐσπούδαζον «*ἵνα τὸ αὐτὸ λέγωσι πάντες καὶ μὴ ὦσιν ἐν αὐτοῖς σχίσματα*» (Α' Κορ. 1.10). Διεκρίθησαν δὲ μεταξὺ αὐτῶν ἄνδρες ἡγιασμένοι, Μακάριος ἐπίσκοπος Κορίνθου ὁ Νοταρᾶς, καὶ Νικόδημος μοναχὸς Ἀγιορείτης, ὁ ἐκ τῆς νήσου Νάξου, καὶ ἄλλων πολλῶν, κατὰ Χριστὸν πολιτευομένων, «*ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου*» (Α' Τιμ. 1.5). Ἄλλ' ὑπήρξαν «*καὶ ἀντικείμενοι πολλοὶ*» (Α' Κορ. 16.9), δυσφημοῦντες τοὺς ἐχομένους τῶν πατρῶων καὶ ἀποστολικῶν παραδόσεων. Οἱ τοιοῦτοι, ἐξ ἀντιδράσεως, διέστρεφον καὶ διέβαλλον τὸν καλὸν ἀγῶνα τοῦ Ἄθανασίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐναγωνιζομένων διὰ τὴν ἀναζωπύρησιν τῆς Ὁρθοδόξου θείας Λατρείας καὶ τὴν τόνωσιν τῆς μυστηριακῆς ζωῆς τῶν πιστῶν. Καὶ χλευάζοντες τοὺς ἐνθέους ἀγωνιστὰς ἀπεκάλουν τούτους «*Κολλυβάδας*» ὡς περὶ ἀσημάντων δῆθεν δραστηριοποιηθέντας καὶ περὶ κολλύβων ἀπλῶς ἐρίζοντας. Οἱ ἀντιφρονοῦντες οὗτοι κατηγόρησαν μετὰ σφοδροῦ μένους τὸ ἀναμορφωτικὸν καὶ ἀνακαινιστικὸν ἔργον τῶν περὶ τὸν Ἄθανάσιον ἱερῶν ἀνδρῶν ὡς κακόζηλον καὶ ἀπαράδεκτα καὶ καινοφανῆ εἰσηγούμενον τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ. Διὰ τῆς τοιαύτης δὲ συκοφαντικῆς δολιοφθορᾶς προὐκάλεσαν τὴν καθάρεισιν τοῦ ἱεροῦ Ἄθανασίου ἐκ τοῦ ἱερατικοῦ αὐτοῦ ἀξιώματος, ἐπὶ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Σωφρονίου (τῇ 1η Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1776). Ἄλλ' ὁ ρέκτης Ἄθανάσιος, καίτοι ἀδίκως καθαιρεθείς, ὑπέμεινε τὸν σταυρὸν τοῦτον ἐν ταπεινώσει καὶ βαθεῖα ἐκκλησιαστικοφροσύνῃ. Ὑποβαλὼν δὲ ἐμπεριστατωμένην Ἀπολογία, καὶ ἀναιρέσας τὰς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας, ἀποκατεστάθη, μετὰ 5ετίαν ὄλην, ἐν τῇ ἱερωσύνῃ, ἐπὶ πατριαρχίας Γαβριὴλ Δ' (τῷ 1781), καὶ ἀνεγνωρίσθη ὡς θεολογικὴ αὐθεντία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, κατὰ μαρτυρίαν τοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου Ζ' χαρακτηριζοῦσαν ρητῶς «*σοφολογιώτατον διδάσκαλον... Ἄθανάσιον τὸν Πάριον*» καὶ ἔγκυρον «*πρὸς ἐντελὴ πληροφορίαν τῆς Ἐκκλησίας*».

Ὁ φιλόθεος καὶ θεοφιλῆς οὗτος γόνος τῆς Πάρου Ἀθανάσιος, τοῦπικλῆν Τούλιος, υἱὸς τοῦ Ἀποστόλου Τουλίου, Σιφνίου τὴν καταγωγὴν, μητρὸς δὲ Παρίας, συνέχισε, μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν αὐτοῦ καὶ τὴν δικαίωσιν τῶν ἀγώνων του, τὴν καρποφόρον ὑπηρεσίαν του πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν Θεολογίαν, τὴν Παιδείαν καὶ τὸ ἔθνος. Καὶ οὐδαμῶς ὑστέρησε φωτίζων καὶ διαλάμπων ὡς προσωπικότης μεμαρτυρημένης ἀρετῆς καὶ ἀγιότητος βίου, μέχρις ὅτου ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ, τῇ 24ῃ Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1813, εἰς ἡλικίαν ὑπερενήκοντα ἐτῶν, (τῆς γεννήσεως αὐτοῦ λογιζομένης περὶ τὸ ἔτος 1721-22, ἐν τῷ χωρίῳ Κώστω τῆς νήσου Πάρου).

* * *

Κατέλιπεν εὐλόγως μνήμην ἀθάνατον. Ἰσχύει δ' ἀπολύτως δι' αὐτὸν ὁ λόγος τοῦ σοφοῦ Σολομώντος «ἀποθανὼν δίκαιος ἔλιπε μετὰ μελλον». Ἐξακολουθεῖ τ.έ. νὰ ἀκτινοβολῇ ὡς ἀστήρ φαεινὸς ἐν τῷ στερεώματι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους. Ἡ Παιδεία τοῦ Γένους τῷ ὀφείλει πολλά. Ὁ τίτλος δὲ τοῦ Διδασκάλου τοῦ Γένους ἔχει ἀπονεμηθῆ εἰς αὐτὸν ὑπεραξίως. Διετέλεσε «συγκαθηγητῆς» τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρου εἰς τὴν Ἀθωνιάδα Σχολὴν, καὶ ἀκολούθως Σχολάρχης αὐτῆς, δις καὶ τρις μετακληθεὶς εἰς αὐτήν, μετ' ἐνδιαμέσους ἄλλας αὐτοῦ μετακλήσεις εἰς περιφανεῖς Σχολὰς (τὴν Σχολὴν τοῦ Γένους ἐν Θεσσαλονίκῃ, τὴν Παλαμαίαν Σχολὴν ἐν Μεσολογγίῳ, καὶ τὴν Μεγάλῃν Σχολὴν τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων).

Εἰς τὴν Βασιλεύουσαν ἐκλήθη καὶ διὰ δευτέραν φοράν, διὰ Πατριαρχικῶν Γραμμάτων καὶ δελεαστικωτάτων προτάσεων, καὶ δὴ καὶ μετὰ ὑποσχέσεως χειροτονίας εἰς μητροπολίτην διὰ περιοχὴν τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐκλογῆς. Εἰς ταῦτα ἡ ἀπάντησίς του ἦτο ἀρνητικὴ καὶ ἀνταξία τοῦ ἠθικοῦ αὐτοῦ μεγαλείου: «τὰς μὲν ἀρχιερατείας, ἔγραφε, τιμῶ καὶ προσκυνῶ, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄξιος... διὰ τοῦτο ἀφετέ με, παρακαλῶ, ἐδῶ εἰς τὰ πέριξ (τῆς Θεσσαλονίκης) νὰ ὠφελῶ ὅσον δύναμαι τοὺς ἀδελφούς μου καὶ τὸ Γένος μου». Ἀργότερον ἀπρόβλεπτος προσάραξις, τοῦ δι' οὗ ἐταξίδευε πλοίου, εἰς Χίον, ἐκράτησε τοῦτον εἰς τὴν νῆσον ταύτην, κατόπιν πολλῶν παρακλήσεων τῶν τοπικῶν παραγόντων, ἵνα ὀργανώσῃ τὰ ἐκεῖ σχολεῖα ὑπὸ μίαν κεντρικὴν

διοίκησιν καὶ ὑπὸ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐπιστασίαν καὶ κατεύθυνσιν. Τὸ μεγαλεπήβολον τοῦτο ἔργον ἀνεδέχθη μὲν τότε προσωρινῶς, ἐπέισθη δ' ἀκολούθως ὅτι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἀπαιτεῖ παρ' αὐτοῦ νὰ μὴ τὸ ἐγκαταλείψῃ. Καὶ ἐδέησε ν' ἀποτελέσῃ τοῦτο, ἐπὶ τρεῖς σχεδὸν δεκαετίαι, τὴν τελευταίαν φάσιν τῆς προσφορᾶς του ὡς Διδασκάλου τοῦ Γένους, μετ' ἐξαιρέτου ἐπιτυχίας καὶ εὐρείας ἀναγνωρίσεως. Ἐπεσφραγίσθη δὲ αὕτη διὰ πολυμεροῦς καὶ περισπουδάστου συγγραφικῆς αὐτοῦ προσφορᾶς, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου «πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὁμοίως ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδοσοῦ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιὰ» (Ματθ. 13.52).

Ὅθεν «τὴν σοφίαν αὐτοῦ διηγῆσονται πολλοί, καὶ τὸν ἔπαινον αὐτοῦ ἐξαγγελεῖ ἡ ἐκκλησία» (Σειράχ, 39.10). Καὶ ἠδόκησεν ὁ Κύριος, ὅπως διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν ἔτει σατηρίῳ 1995, καταριθμηθῇ ὁ ἀοίδιμος οὗτος Ἀθανάσιος ὁ Πάριος ἐν τῷ χορῷ τῶν Ἁγίων, τῆς ὁσιακῆς μνήμης αὐτοῦ ἀγομένης τῇ κδ' (24) Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους.

Ταῖς αὐτοῦ ἀγίαις πρεσβείαις, Χριστέ ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Καθηγ. Παναγ. Ι. Μπούμη, **ΟΙ ΕΠΗΜΒΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ καὶ ἰδιαίτερα στὸ θέμα ἐκλογῆς μητροπολιτῶν (Ἄδρατος καὶ ὄρατος πόλεμος)**. Ἀθήνα 1995, σχῆμα 14Χ21 ἐκ., σσ. 88.

Ἐνα βιβλίον ἐπίκαιρον ἀλλὰ καὶ εἰσαγωγικὸν σὲ ἔννοιαι τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου. Δὲν εἶναι λίγες οἱ φορὲς ποὺ ἀκούμε ἢ ἀναφέρουμε ὄρους ἢ λέξεις καὶ δὲν γνωρίζουμε τὴν ἀκριβῆ σημασίαν τους. Τὸ βιβλίον αὐτό, μὲ ἀπλότητα ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικὴ βαθύτητα, ἀναπτύσσει καὶ ἐξηγεῖ ἔννοιαι σχετικὰς μὲ τοὺς θεσμοὺς τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως γὰρ τὴν ἀριστίνδην Σύνοδο, τοὺς κανόνες καὶ τὴ διάκρισίν τους ἀπ' τὶς κανονιστικὰς διατάξεις, τὴν ἀλληλεξάρτησιν ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας, τὸ ἐπιτίμιο τῆς ἀκοινωνησίας, τὴ συνοδικότητα-κανονικότητα, τὴν ἀληθινὴ ἔννοια τοῦ «ψήφῳ κλήρου καὶ λαοῦ», τὸ αὐτοδιοίκητο τῆς Ἐκκλησίας κ.ά. Εἶναι ἰδιαίτερα χρήσιμο στὶς ἡμέρας μας γιὰ νὰ ξεδιαλύνει τὴ σύγχυσιν καὶ τὶς πλανημέναις ἐκκλησιολογικὰς ἀντιλήψεις.

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟ, ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΕΡΚΑΥΚΑΣΙΑ ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΩΝ ΣΗΜΕΡΙΝΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ*

**Εισήγησης τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων
κ. Τιμοθέου ἐνώπιον τῆς Δ. Ι. Συνόδου**

2. Θὰ πρέπει τὸ συντομώτερο δυνατὸν ν' ἀναληφθεὶ σειρά ἐπισκέψεων τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, ἢ Ἐκπροσώπου του, εἰς τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τῶν Βαλκανίων (ΟΕΒ), τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ὑπερκαυκασίας περιοχῆς, πλαισιωμένου ὑπὸ ἐπιτελείου ἱκανῶν Ἀρχιερέων, τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς Σχέσεων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, διὰ τὴν συζήτηση τῆς ἐν γένει καταστάσεως στὰ Βαλκάνια καὶ στὶς περιοχὰς διὰ τὶς ὁποῖες ἔχουμε κάνει λόγο, τὴν παράτρυνση τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῶν Βαλκανίων (ΟΕΒ) δι' ἀνάληψη πρωτοβουλιῶν καὶ παρουσίαση **συγκεκριμένου** ἐνιαίου Σχεδίου Δράσεως, τὸ ὁποῖο θὰ ἔχει ἐκπονήσει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

3. Νὰ προσκληθοῦν οἱ Προκαθήμενοι μὲ ἐπιτελεῖς τους εἰς Ἀθήνας διὰ τὴν κατάστρωση κοινῆς Συμφωνίας καὶ ἔγκριση τοῦ τελικοῦ Σχεδίου Δράσεως, ἐπὶ κεφαλαιωδῶν ζητημάτων, ἐκ μέρους ὅλων τῶν Ο.Ε.Β., Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καὶ Ὑπερκαυκασίας περιοχῆς.

4. Συνεχεῖς ἐπισκέψεις Ἀρχιερέων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὶς ἀνωτέρω Ἐκκλησίες, διὰ τὸν συντονισμό τῆς στάσεως καὶ δράσεως αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἐγκριθέντος κοινού Σχεδίου.

5. Νὰ ἐπιδιωχθεῖ ἡ ἐκ μέρους τῶν ΟΕΒ κοινὴ διακήρυξη τῶν φιλειρηνικῶν διαθέσεων αὐτῶν καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων καὶ θρησκευτικῶν δικαιωμάτων ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν Λαῶν καὶ τῶν μειονοτήτων τῶν Βαλκανίων. Εἰς τὰ πλαίσια αὐτὰ νὰ καταδικασθεῖ ὁμοφώνως ἡ τακτικὴ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Προτεσταντικῶν Ὁμολογιῶν, διὰ τὸν προσηλυτισμὸ σὲ βάρος τῶν Ὁρθοδόξων Λαῶν

τῶν Βαλκανικῶν καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καὶ νὰ διακηρυχθεῖ, ὅτι οἱ ΟΕΒ δὲν ἀποτελοῦν «Terra Missionis» διὰ κανέναν καὶ κυρίως γιὰ τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Δύσεως. Νὰ τονισθεῖ δέ, ὅτι ἡ περαιτέρω συμμετοχὴ τῶν ΟΕΒ εἰς τοὺς διμερεῖς Θεολογικοὺς Διαλόγους θὰ ἐξαρτηθεῖ καὶ ἐκ τῆς συμμορφώσεως τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Προτεσταντῶν εἰς τὴν ἀπαίτηση αὐτῆς τοῦ ΟΕΒ.

6. Νὰ ἀποσταλοῦν ἔντονες διαμαρτυρίες τῶν ΟΕΒ εἰς τὸν ΟΗΕ, ΔΑΣΕ, Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης καὶ ἄλλους Διεθνεῖς ἢ Εὐρωπαϊκοὺς Ὄργανισμούς, μὲ τὶς ὁποῖες θὰ καταγγέλλεται ὁ προσηλυτισμὸς μὲ ἀνήθικα μέσα (χρήματα, κ.λπ.) καὶ ἡ ἐν γένει ἀντιαδελφικὴ καὶ ἀντιχριστιανικὴ συμπεριφορὰ Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Προτεσταντῶν εἰς βάρος τοῦ Ποιμνίου τῶν ΟΕΒ.

7. Οἰκονομικὴ Ἐνίσχυση τῶν ΟΕΒ.

8. Ἡ χρηματοδότησις, ἴδρυσις καὶ διοργάνωσις Ὑπηρεσιῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν εἰς τὶς ἄλλες ΟΕΒ, παρομοίων πρὸς τοὺς λειτουργοῦντας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος (ὡς λ.χ. Ἀποστολικὴ Διακονία κ.λπ.), ἢ καὶ σὲ πρῶτο στάδιο ἡ στελέχωσις αὐτῶν μὲ στελέχη τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα θὰ ἐκπαιδεύσουν στελέχη τῶν τοπικῶν ΟΕΒ.

9. Ἐκτύπωσις ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἐντύπων καὶ βιβλίων εἰς τὶς τοπικὰς γλώσσας τῶν ΟΕΒ.

10. Εἰ δυνατόν, μὲ δεδομένη τὴν εὐτελεῖ ἀξία τῶν τοπικῶν νομισμάτων, ἀνάληψις τῆς μισθοδοσίας τῶν Μητροπολιτῶν τῶν ΟΕΒ γιὰ δύο χρόνια (π.χ. 100 δολάρια ΗΠΑ μηνιαίως γιὰ κάθε Μητροπολίτη ἀποτελοῦν σεβαστὸ ποσό).

11. Σημαντικὴ αὔξηση τῶν ὑποτροφῶν σὲ νέους τῶν ΟΕΒ (Κληρικοὺς καὶ Λαϊκοὺς), οἱ ὁποῖοι θὰ σπουδάσουν Θεολογία εἰς τὶς Θεολογι-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 486 τοῦ ὑπ' ἀρ. 12 τεύχους.

κὲς Σχολὲς τῆς Ἑλλάδος ὅπου, ἐκτὸς τῆς ἐκμαθήσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας, θὰ ἐμποτιστοῦν παράλληλα μὲ τὴν Ἑλληνορθόδοξη Πατερικὴ Θεολογία καὶ Παράδοση καὶ θὰ ἐγκολπωθοῦν τὸν ἑλληνικὸ θεολογικὸ τρόπο σκέψεως.

12. Τὸ ἤδη μνημονευθὲν Γραφεῖο - Ἐπιτροπή, παρὰ τῆ Ἱερᾶ Συνόδου, νὰ στελεχωθεῖ ἐπὶ πλέον μὲ Κληρικούς, οἱ ὅποιοι νὰ γνωρίζουν τὶς Βαλκανικὲς καὶ Ἀνατολικοευρωπαϊκὲς γλώσσες καὶ νὰ ἀσχολεῖται **εἰδικῶς** περὶ τὰς ΟΕΒ, τὶς ὁποῖες καὶ θὰ συντονίζει σὲ κοινὴ δράση, ἀμοιβαία ἐνημέρωση καὶ ἐνημέρωση τῆς διεθνούς κοινῆς γνώμης εἰς τὴν ἐν γένει κατάστασιν στὰ Βαλκάνια ὡς καὶ στὴν διακήρυξη θέσεων τῶν ΟΕΒ σὲ γενικώτερα προβλήματα.

13. Ἐπέκτασις καὶ ἐνίσχυσις τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ καθιέρωσις εἰδικῶν ἐκπομπῶν εἰς τὶς γλώσσες τῶν ΟΕΒ ἐπὶ 24ώρου βάσεως. Τοποθέτησις ἰσχυροῦ ραδιοφωνικοῦ πομποῦ - ἀναμετοδότη εἰς τὴν Θεσσαλονίκη.

14. Ἐνημέρωσις ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω (καὶ ἄλλων τινῶν) τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ συντονισμὸς μετ' αὐτοῦ, ὥστε νὰ μὴν ἀντικατασταθεῖ ἢ παραγνωρισθεῖ τοῦτο ἢ ὁ ρόλος του.

5. ΚΟΙΝΗ ἢ ΜΕΡΙΜΝΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ, ΕΙΔΙΚΑ ΑΜΕΣΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ

1. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι μία κοινωνία αὐτοκεφάλων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες βιώνουν τὴν κοινωνία τῆς πίστεως ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης καὶ τρέφονται ἀπὸ τὴν κοινὴ πνευματικὴ κληρονομία τῆς μιᾶς, ἀγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι δηλαδὴ ἓνα ἐνιαῖο ἐκκλησιαστικὸ σῶμα, τὸ ὁποῖο σαρκώνεται ὀλόκληρο σὲ κάθε τόπο καὶ σὲ κάθε ἐποχὴ καὶ ἔχει συνείδηση τῆς ἐνότητάς του μέσα ἀπὸ τὴν κοινὴ ἐμπειρία τῆς Θείας Λατρείας καὶ τὴν κοινὴ μαρτυρία τῆς πίστεως.

Τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατ' ἀναφορὰν πρὸς τὸν λοιπὸν Χριστιανικὸν κόσμον, δηλαδὴ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς καὶ τοὺς Προτεστάντες, εἶναι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ σταθερὴ παραδοσιακὴ ἀξίωσις γιὰ τὴν αὐθεντικὴ συνέχεια τῆς ἐμπειρίας τῆς πίστεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ συνεπὴς ἐφαρμογὴ τῆς ἀξιώσεως αὐτῆς στὴν ὅλη λειτουργία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, δηλαδὴ στὴ Θεία Λατρεία, στὴν ὁργάνωσις καὶ στὴν καθ' ὅλου πνευματικὴ ζωὴ τῶν μελῶν τῆς. Ὑπὸ τὴν ἐννοια αὐτὴ ἡ Ὁρθόδοξη

Ἐκκλησία ἐφαρμόζει σὲ ὅλες τὶς ἐκφράσεις τῆς ἱστορικῆς τῆς λειτουργίας τὸ ἐπιβεβαιωμένο καὶ ἐπικυρωμένο ἀπὸ τὴν συνείδηση τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας κριτήριον, ὅτι αὐθεντικὰ Ὁρθόδοξο εἶναι «ὅ,τι πάντοτε, πανταχοῦ καὶ ὑπὸ πάντων ἔχει πιστευθῆ» (quod semper, quod ubique, quod ab omnibus creditum est).

Εἶναι λοιπὸν εὐνόητη ἢ αὐστηρὴ προσήλωσις τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν πατερικὴ παράδοση καὶ στὶς δομὲς τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας τῆς πρώτης χιλιετίας, οἱ ὁποῖες ἐπιβεβαιώνουν, ὄχι μόνον τὴν ἀδιάκοπη συνέχεια τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀρθὴ σχέση τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὶς ἐθνότητες τοῦ Κόσμου. Καὶ οἱ δύο αὐτὲς ἰδιαιτερότητες τῆς Ὁρθοδοξίας σὲ σύγκρισιν πρὸς τὸν λοιπὸν Χριστιανικὸν κόσμον ἐρμηνεύουν τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς Ἀποστόλους γιὰ τὸ Κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου πρὸς «**πάντα τὰ ἔθνη**» ὡς μία οὐσιαστικὴ πτυχὴ τῆς Ποιμαντικῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας στὸν κόσμον, καθ' ὅσον ἡ πρόσκλησις ὅλων τῶν Ἐθνῶν στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἀναδεικνύει ὄχι μόνον τὴν **οἰκουμενικότητα** τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ τὴν **πληρότητα** τῆς ἐμπειρίας κάθε τοπικῆς, αὐτοκεφάλου ἢ μὴ, Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Οἱ ἐκκλησιολογικὲς αὐτὲς προϋποθέσεις εἶναι ὁ πλοῦτος τῆς Ὁρθοδόξου παραδόσεως καὶ λειτουργεῖ ὄχι μόνον ὡς λόγος καυχήσεως ἐν Κυρίῳ, ἀλλὰ καὶ ὡς μαρτυρία πρὸς τοὺς ἐγγὺς καὶ τοὺς μακρὰν γιὰ τὴν ταυτότητα καὶ τὴν ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἱστορία τῆς σωτηρίας. Ἐν τούτοις, ἡ σάρκωσις τῆς παραδόσεως αὐτῆς στὴν ἱστορικὴ πορεία τῆς Ἐκκλησίας δοκιμάσθηκε σὲ πολλὰς περιόδους ἀπὸ τὴν ἀπομονωτικὴ ἐσωστρέφεια ἢ ἀπὸ τοὺς κοσμικοὺς πειρασμοὺς τῶν ἐθνοτήτων, τὰ ὁποῖα τραυμάτισαν τὸν σύνδεσμον τῆς ἀγάπης τῶν Ὁρθοδόξων Λαῶν, χωρὶς ὅμως νὰ πλήξουν τὴν κοινωνία τῆς πίστεως.

2. Τὰ φαινόμενα αὐτὰ παρουσίασαν ἰδιαίτερη συχνότητα κατὰ τοὺς νεώτερους χρόνους, ὄχι τόσο μὲ τὴν ἐκκοσμικευμένη χρησιμοποίησιν ἀπὸ τὰ κράτη τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ θεσμοῦ τῆς «**αὐτοκεφαλίας**» τῶν κατὰ τόπους ἢ κατὰ ἔθνη Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅσο μὲ τὴν ἀποδυνάμωσιν τοῦ συνδέσμου τῆς ἀγάπης κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν ξένων πρὸς τὴν κοινὴ ἐμπειρία τῆς πίστεως στοιχείων, τὰ ὁποῖα παρεισέφεραν στὴν

πνευματική κληρονομία των Ὁρθοδόξων Λαῶν ἀπὸ δυτική διανόηση καὶ ἰδεολογία.

Οἱ συνέπειες τῆς πνευματικῆς αὐτῆς συγχύσεως ὑπῆρξαν ὀδυνηρὲς γιὰ ὅλους σχεδὸν τοὺς Ὁρθοδόξους λαοὺς τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καὶ γίνονται περισσότερο αἰσθητὲς στὶς ἡμέρες μας ὡς μία διαδικασία ἀπορρίψεως τῶν νόθων αὐτῶν στοιχείων καὶ ἐπιστροφῆς στὴν ὀρθόδοξη πνευματική κληρονομία τῆς «Βυζαντινῆς» παραδόσεως.

Ἡ διαδικασία αὐτὴ εἶναι καὶ δυσχερὴς καὶ ἐπώδυνη γιὰ ὅλους τοὺς Ὁρθοδόξους λαοὺς, ἰδιαίτερα ὅμως γιὰ τοὺς λαοὺς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔζησαν γιὰ πολλὲς δεκαετίες ὑπὸ τὴν ἰσοπεδωτικὴ πίεση τῶν ἀθεϊστικῶν καθεστώτων τοῦ ὑπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ. Οἱ λαοὶ αὐτοὶ ἀντιπροσωπεύουν στατιστικὰ τὸ 80% περίπου τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, τὸ ὁποῖο ἀγωνίζεται σήμερον νὰ ἀνασυνδεθεῖ μὲ τὴν Ὁρθόδοξη πνευματικὴ του κληρονομία καὶ νὰ ἀποκαταστήσει τὴν παραδοσιακὴ σχέση τῆς ἐθνότητος μὲ τὴν Ὁρθοδοξία. Ὁ ἀγώνας αὐτὸς εἶναι δύσκολος, ὄχι μόνον ἐπειδὴ παραμποδίζεται συνεχῶς ἀπὸ τὴν ἀθέμιτη προπαγάνδα τοῦ δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ ὁ ἐπανευαγγελισμὸς τῶν ἀποσυνδεδεμένων ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη ἐμπειρία πιστῶν ἀπαιτεῖ τὴν ἄμεση ἀναδιοργάνωση τοῦ καθ' ὅλου ποιμαντικοῦ ἔργου τῶν ἐμπεριστάτων αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Βαλκανικῆς καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης γενικότερα.

Τὰ προβλήματα τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἶναι πιεστικά, γίνονται ὅμως πιεστικότερα ἀπὸ τὴν ἀθέμιτη δράση τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Οὐνίας καὶ τοῦ Προτεσταντικοῦ Μισσιοναρισμοῦ:

Πρῶτον, ἡ ὀργάνωση καὶ ἡ ἀνάπτυξη τῶν ἐνοριῶν γιὰ νὰ καλυφθοῦν οἱ πνευματικὲς ἀνάγκες μεγάλων, παλαιῶν καὶ νέων, οἰκιστικῶν συγκροτημάτων προϋποθέτουν τὴν ἀνακαίνιση τῶν παλαιῶν ἢ τὴν ἀνέγερση νέων ναῶν σὲ μία μεταβατικὴ περίοδο παρατεταμένης οἰκονομικῆς κρίσης ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων Λαῶν τῆς Βαλκανικῆς καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, στὴν ὁποία βεβαίως συμμετέχουν ἀναλογικὰ καὶ οἱ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες. Ἡ χρονοβόρα καὶ συνήθως καταχρηστικὴ διαδικασία τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ὑπηρεσιῶν γιὰ τὴν ἐπιστροφή ἢ τὴν διανομὴ τῶν βεβηλωμένων παλαιῶν Ναῶν ἀποτελεῖ σὲ πολλὲς περιοχὲς τὸ ὀξύτερο πρό-

βλημα γιὰ μιὰ ἄμεση ποιμαντικὴ παρουσία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Τσεχία, Σλοβακία, Ἀλβανία, Τρανσυλβανία, Μολδαβία, Δ. Οὐκρανία κ.λπ.), ἐνῶ ἡ ἀπόκτηση νέων ναῶν προϋποθέτει μεγάλη οἰκονομικὴ ἄνεση, ἢ ὁποία δὲν ὑπάρχει.

Δεύτερον, ἡ κάλυψη τῶν παλαιῶν καὶ δημιουργημένων νέων ἐνοριῶν μὲ κατάλληλα προετοιμασμένο ἱερὸ Κλῆρο προϋποθέτει μία εὐλόγη περίοδο χρόνου γιὰ τὴν παροχὴ τῆς ἀναγκαίας μορφώσεως ἢ ἐπιμορφώσεως τῶν κατὰ τὴν ἀποστολὴ αὐτὴ προσώπων. Αὐτὸ ὅμως σημαίνει, ὅτι ἡ κάλυψη τῶν ἀναγκῶν δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἄμεση καὶ ὅπωςδήποτε δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι πλήρης, ἀφοῦ οἱ ἀνάγκες αὐξάνουν ταχύτατα καὶ τὰ ὑφιστάμενα κενὰ πολλαπλασιάζονται.

Οἱ Ἐκκλησίες Ρωσίας, Βουλγαρίας καὶ Ἀλβανίας παρουσιάζουν τὸ ὀξύτερο πρόβλημα κατὰ τὴν ἀποστολὴν στελεχώσεως τοῦ ἐνοριακοῦ Κλήρου, παρὰ τὶς καταβαλλόμενες ἀπεγνωσμένες προσπάθειες γιὰ τὴν ταχύτερη κάλυψη τῶν πιεστικώτερων τουλάχιστον ἀναγκῶν μὲ τὴν ἀναδιοργάνωση τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Τρίτον, ἡ μεγάλη Τοπικὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας (1988) καὶ ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τὸ (1994) ἐξέφρασαν τὴν ἀγωνία τους γιὰ τὴν ἀνεπάρκεια τῶν Θεολογικῶν δυνάμεων, οἱ ὁποῖες θὰ ἔπρεπε νὰ κινητοποιηθοῦν γιὰ μία νέα ἔστω ταχύρρυθμη, ἀλλὰ συγκροτημένη μόρφωση τοῦ Ἐνοριακοῦ Κλήρου. Σὲ ὅλες τὶς Ὁρθόδοξες Χῶρες τῆς Βαλκανικῆς καὶ τῆς Ἀνατολ. Εὐρώπης πολλαπλασιάσθηκαν βεβαίως οἱ μέσες Ἐκκλησιαστικὲς Σχολὲς καὶ τὰ ἐπιμορφωτικὰ Σεμινάρια, ἀλλὰ ἡ λειτουργία τους ἀντιμετωπίζει δυσεπίλυτο πρόβλημα σὲ διδακτικὸ προσωπικὸ, διδακτικὰ ἐγχειρίδια καὶ ὕλικα μέσα γιὰ τὴν ὀργάνωση τῶν σπουδῶν.

3. Κατὰ τὴν παράθεση τῶν εἰσηγητικῶν μου προτάσεων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν συμπαράσταση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὶς Ἀδελφὲς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τῶν περιοχῶν εἰς τὶς ὁποῖες ἀναφερόμεθα, παρέθεσα διάφορες γνώμες, οἱ ὁποῖες μποροῦν νὰ μεταφραστοῦν σὲ ἔργο συμπαραστάσεως. Ἄλλες μὲν προτάσεις μποροῦν νὰ ἐφαρμοστοῦν ἀμέσως ἄλλες δὲ βραδύτερον.

Ὅμως εἰς τὸ παρὸν «κεφάλαιον» τῆς εἰσηγήσεώς μου παραθέτω συντόμως τοὺς κυριώτερους τομεῖς τῶν ἀμέσων καὶ πιεστικῶν προβλημάτων

των Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Βαλκανικῆς καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, τὰ ὅποια βεβαίως θὰ ἀντιμετωπισθοῦν σὲ μεγαλύτερο ἢ μικρότερο βαθμὸ ἀπὸ τὶς ἐμπεριστατες ἀδελφές Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες. Ὡστόσο ὁ χρόνος πιέζει, λόγῳ τῆς ἀθέμιτης δράσεως τῶν ξένων προπαγανδῶν, οἱ ὅποιοι «περιάγουσι γῆν καὶ οὐρανὸν τοῦ ποιεῖσαι ἓνα προσήλυτον» καὶ ἐκμεταλλεύονται τὴν πενία ἢ τὶς ποικίλες ἀνάγκες Ὁρθοδόξων λαῶν, γιὰ νὰ διασποῦν τὴν ἐνότητα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ σώματος.

Ἐνώπιον τῶν τραγικῶν αὐτῶν καταστάσεων, οἱ ὅποιοι συνθέτουν τὸ δράμα τῆς σύγχρονης Ὁρθοδοξίας, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔμεινε καὶ ὅπωςδήποτε δὲν μπορεῖ νὰ μείνει ἀδρανῆς ἢ ἀδιάφορη. Ἡ ὑπόθεση τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ὑπόθεση ὅλων τῶν μελῶν τοῦ ἀνα τὴν Οἰκουμένην Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, γιὰτι «ὅταν πάσχη ἐν μέλος, συμπάσχουν πάντα τὰ μέλη» τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ.

Ἡ μέχρι τώρα προσφορὰ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας γιὰ νὰ «ἀπαλύνει» τὴν ἀγωνία καὶ νὰ ἐκφράσει τὴν ὀλόθυμη συμπαράστασή της στοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνες τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων λαῶν ὑπῆρξε ἀναμφιβόλως σημαντικὴ καὶ ὀπωςδήποτε αὐθόρμητη.

Ἐν τούτοις, ὑπάρχουν πάντοτε σημαντικὰ περιθώρια γιὰ τὴ συστηματικώτερη προετοιμασία καὶ τὴν πληρέστερη κάλυψη ὠρισμένων τουλάχιστον ἀπὸ τὶς πιεστικώτατες ἀνάγκες τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν:

Πρῶτον, οἱ δυνάμεις καὶ οἱ δυνατότητες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐπιτρέπουν μὲν τὴν οἰκονομικὴ ὑποστήριξη τῆς ἀνακαινίσεως τῶν παλαιῶν ἢ τῆς ἀποκτήσεως νέων ἱερῶν Ναῶν, ἀλλὰ θὰ μπορούσαν νὰ συμβάλλουν κατὰ περίπτωση μὲ ἓνα πρόγραμμα ἀποστολῆς Ἱερῶν Σκευῶν ἢ καὶ Ἱερῶν Ἀμφίων στὶς ἰδρυόμενες νέες ἐνορίες, πάντοτε σὲ συνεργασία μὲ τὶς κατὰ τόπους ἀδελφές Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες.

Δεύτερον, ἡ ὑποστήριξη τῶν νέων Σχολῶν Ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαιδεύσεως θὰ μπορούσε νὰ ἐνταχθεῖ σὲ ἓνα πρόγραμμα, τὸ ὁποῖο θὰ κάλυπτε, μὲ συνεισφορὰ ὅλων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τὶς βασικὲς ἀνάγκες συντηρήσεως τῶν Ἱεροσπουδαστῶν, τὴν ἐκδοσὴ τῶν ἀναγκαίων διδασκτικῶν ἐγχειριδίων καὶ τὴ γενικώτερη ὑποστήριξη τῆς καρποφόρου λειτουργίας τους. Ἄν ἀναλογισθεῖ κανεὶς, ὅπως καὶ ἄλλοῦ ἔχω προαναφέρει εἰς τὴν εἰσήγησή μου, τὸ χαμηλὸ κόστος ζωῆς στὶς Χῶρες τῆς Βαλκανικῆς καὶ Ἀ-

νατολικῆς Εὐρώπης, τότε θὰ μπορούσε νὰ προτείνει ἓνα φιλόδοξο πρόγραμμα μέχρι τὸ 2000 γιὰ τὴν ὑλικὴ ὑποστήριξη ὅλων τῶν Σχολῶν Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἀρκεῖ καθεμία ἢ μία ὁμάδα ἀπὸ εὐπορες Ἱερές Μητροπόλεις τοῦ Ἑλλαδικοῦ Χώρου νὰ ἀναδεχθεῖ (πνευματικὴ ἀνάδοχος) τὸ βάρος τῶν ἀναγκῶν μᾶς μέσης Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς σὲ μία ἀπὸ τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τῆς Βαλκανικῆς ἢ τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης.

Τρίτον, ἡ ἀνάληψη τῆς πρωτοβουλίας ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ διευρεῖν μέχρι τὸ 2000 τὸν ἀριθμὸ τῶν ὑποτροφῶν, ὅπως καὶ ἄλλοῦ ἔχω ὑπερτονίσει, οἱ ὅποιοι προσφέρονται σὲ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τῆς Βαλκανικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, ὥστε νὰ ἀνασυγκροτηθοῦν οἱ ἀναγκαῖες θεολογικὲς τοὺς δυνάμεις καὶ νὰ καλύψουν τὶς ἀνάγκες γιὰ τὴν μόρφωση καὶ τὴν ἐπιμόρφωση τοῦ Ἐνοριακοῦ Κλήρου σὲ ὅλες τὶς ἐμπεριστατες Ὁρθόδοξες Χῶρες.

Τέτατον, ἡ συγκρότηση καὶ ἄμεση δραστηριοποίηση τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς, τὴν ὁποῖαν σὲ ἄλλο σημεῖο τῆς Εἰσηγήσεώς μου ἔχω ἀναφέρει, καὶ εἰ δυνατόν, ἡ ἐπίσκεψη αὐτῆς στὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τῶν ὑπὸ μελέτη περιοχῶν γιὰ πληρέστερη καταγραφή τῶν τοπικῶν προβλημάτων καὶ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων, προκειμένου τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ καταστῇ πληρέστερο καὶ διορθοδόξως ἀποδοτικώτερο.

Ἡ ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴ καλὸν εἶναι νὰ μελετήσῃ σὲ βάθος τὴν προβληματικὴ καὶ τὶς προτάσεις τῆς εἰσηγήσεώς μου καὶ νὰ ἀρχίσει τὴν προοδευτικὴ καὶ βαθμιαία ὑλοποίηση τῶν προτάσεων, κατόπιν ἀσφαλῶς ἀναλόγων Συνοδικῶν ἐπὶ μέρους Ἀποφάσεων - Ἐγκρίσεων.

Μακαριώτατε Ἅγιε Πρόεδρε, Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Συνοδικοὶ Σύεδροι: περιορίζομαι στὶς ἀνωτέρω προτάσεις μου, οἱ ὅποιοι εἶναι ὑλοποιήσιμες καὶ θὰ ἀναδείξουν τὸ φιλάδελφο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ συγκεκριμένο πρόγραμμα γιὰ συγκεκριμένες ἀνάγκες, οἱ ὅποιοι ἐκαλύπτοντο μὲ ἀνάλογο τρόπο ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας. Ἀντὶ τῆς Ἱερᾶς Ζητείας (ζητιανειὰ) προτείνουμε τὴν Ἱερὰ Λογία πρὸς τοὺς ἐμπεριστάτους ἀδελφοὺς μας, μὲ τὴν ἐσωτερικὴ μαρτυρία, ὅτι «ὁ κηδόμενος ἀδελφοῦ, ἑαυτοῦ κηδεταί».

Μετὰ βαθέος σεβασμοῦ καὶ ἐν Κυρίῳ ἀγάπης

† Ὁ Κερκύρας, Παξῶν
καὶ Διαποντίων Νήσων

ΤΙΜΟΘΕΟΣ

ΟΔΟΠΟΡΙΚΟΝ ΕΙΣ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ*

46. Τὸ «Queen Victoria Building».

Τὴν πρωτὰ τῆς Παρασκευῆς, 4ης Φεβρουαρίου 1994, ἡ ὁποία ἦταν ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεώς μας ἐξ Αὐστραλίας, ἐπισκεφθῆκαμε στὸ κέντρο τοῦ Σύδνεϋ τὸ θαυμάσιο «Οἰκοδόμημα τῆς Βασιλίσσης Βικτωρίας» (Queen Victoria Building), ποῦ ἀνεγέρθηκε τὸ 1893 ὡς τὸ κέντρο

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

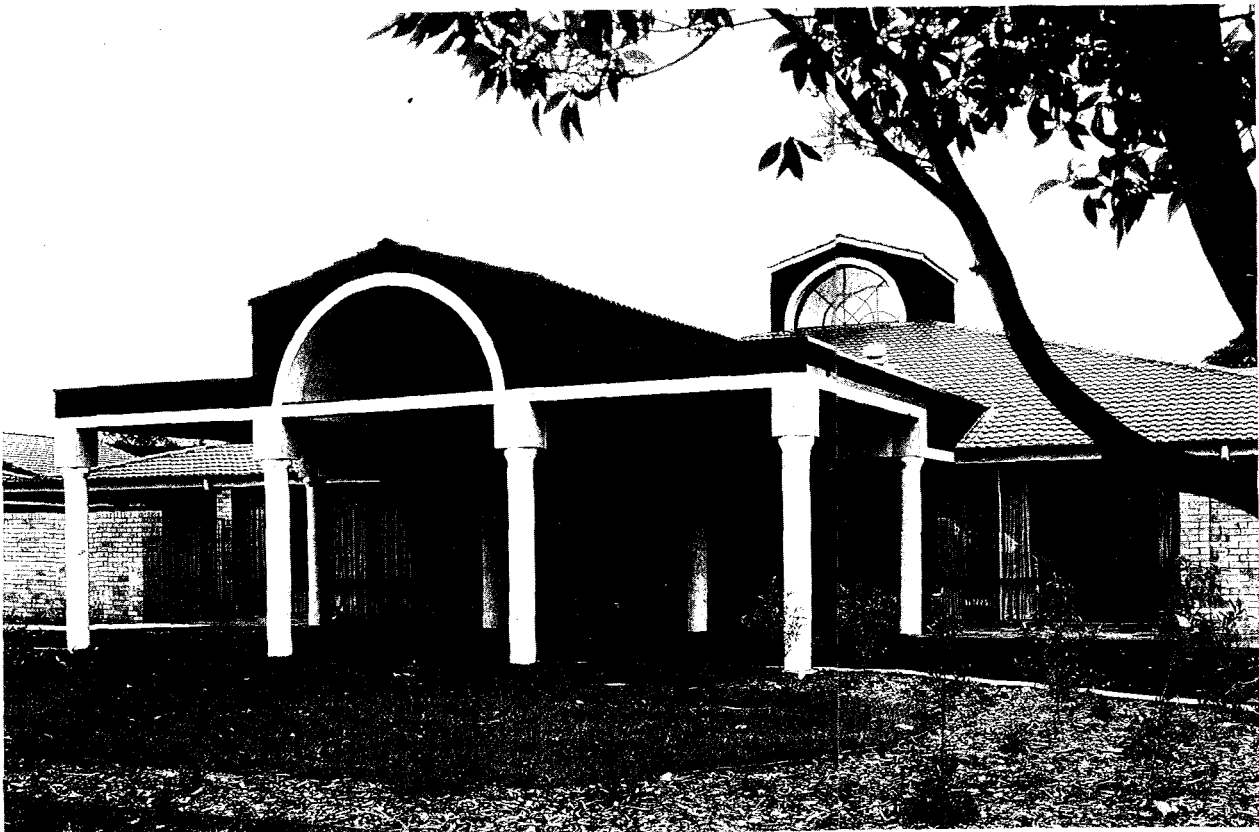
τῆς ἀγορᾶς τῆς πόλεως. Τώρα ἔχει ἀνακαινισθῆ κατὰ τρόπον —ἐξ ἐπόψεως αἰσθητικῆς— ἐντυπωσιακὸ καὶ εἶναι ἓνα θαυμάσιο πολυεπίπεδο

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 496 τοῦ ὑπ' ἀρ.12 τεύχους.

σύμπλεγμα πλήθους πολυτελῶν εἰδικῶν καταστημάτων.

47. Ὁργανισμὸς Γηροκομείων - Νοσοκομείων «Ἡ Βασιλειᾶς».

Στὴ συνέχεια μᾶς παρέλαβαν ἐκ τοῦ ξενοδοχείου ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ ὁ διάκονος π. Ἰωάννης Τσιγκούνης καὶ μᾶς ὠδήγησαν στὸ νὰ γνωρίσουμε μερικὰ ἀπὸ τὰ θαυμάσια ἱδρύματα, ποῦ ἐξυπηρετοῦν τὶς ἀνάγκες τῶν ὁμογενῶν τῆς Αὐστραλίας. Τὰ ἱδρύματα αὐτὰ ὑπάγονται στὸν Ὁργανισμὸ Γηροκομείων - Γηριατρείων - Νοσοκομείων «Ἡ Βασιλειᾶς» (St. Basil's Homes). Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὁργανισμοῦ αὐτοῦ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Στυλιανὸς σὲ εὐσύνοπτο σχετικὸ μῆνυμά του ἔχει τονίσει τὰ ἑξῆς:

Τὸ Γηριατρεῖο «Βασιλειᾶς» στὴν περιοχὴ Lakemba.

Φροντίδα για τους ενήλικες στο Γηριατρείο.

«Τὸ διὰ τῶν ἰδρυμάτων τῆς Βασιλειάδος ἐπιτελούμενον πολυσχιδὲς ἔργον τῆς Ἐκκλησίας καλύπτει ἓνα εὐρύτατον πρόγραμμα κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, διὰ τὸ ὁποῖον δικαιούται νὰ σεμνύνεται ὄχι μόνον ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ μας καὶ ἡ παροικία, ἀλλὰ καὶ ἡ θετὴ πατρίς μας Αὐστραλία. Αὐτὸς ἄλλως τε εἶναι ἀκριβῶς καὶ ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ Κοινοβουλευτικὴ καὶ ἡ Πολιτικὴ κυβέρνησις περιβάλλουν τὸ ἐν λόγῳ ἔργον μὲ σταθερὰν ἐμπιστοσύνην καὶ τὸ ἐπιχορηγοῦν κατὰ περιστάσιν ἀναλόγως.

»Αὐτοδικαίως λοιπὸν ἐπισπῶνται τὸν ἐπαι-

νον καὶ τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ὅλων τῶν τιμίων καὶ νουνεχῶν πάντες οἱ θεοφιλῶς ἐργαζόμενοι εἰς τὸ μεγαλόπνοον τοῦτο ἔργον, ἀπὸ τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου μέχρι τοῦ τελευταίου εἰς τὰ ἰδρύματα τῆς Βασιλειάδος ὑπηρετούντων».

Ὁ γράφων, πού ἔχει γνωρίσει πολλὰ πρότυπα γηροκομεῖα καὶ γηριατρικὰ κέντρα στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀμερικὴ, ἔθαύμασε τὴν ἀνωτάτη ποιοτικὴ στάθμη τῶν ἰδρυμάτων τῆς «Βασιλειάδος». Ὅφειλομε εὐχαριστίες στὸν Θεοφ. Ἐπί-

Ἀριστερά: Στὸς κοινὸς χώρους τοῦ Γηριατρείου. Δεξιά: Τὸ Γηροκομεῖο Lourantos στὴν περιοχὴ Lakemba.

*Το Γηροκομείο «Αδελφή Δωροθέα»,
στην περιοχή Annandale.*

σκοπο Ἀπολλωνιάδος και στὸν ἐμψυχούντα τὰ ιδρύματα αὐτὰ στὴν περιοχή τοῦ Σύδνεϋ αἰδεσιμολογιώτατο Οἰκονόμο π. Ἰωάννη Καπέτα, οἱ ὁποῖοι εἶχαν τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς ξεναγήσουν σὲ μερικὰ ἀπὸ τὰ λαμπρὰ αὐτὰ προνοιακὰ - διακοινικὰ κέντρα, ποὺ λειτουργοῦν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας.

Ἄς ἐπιτραπῆ νὰ καταστήσωμε γνωστὰ στοὺς ἀναγνώστες μας μερικὰ ἐξ αὐτῶν:

Τὸ Γηροκομεῖο «Λουράντος» (Lourantos Village) (ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου εὐεργέτου τῆς «Βασιλειάδος» ἀειμνήστου Νικολάου Λουράντου) διαθέτει 84 κρεβάτια. Τὸ οἰκημῖό του ἔχει ἐντυπωσιακὴ εἴσοδο, ποὺ στεγάζει τὸ Γραφεῖο Διευθύνσεως, αἴθουσα ἀναπαύσεως μὲ τηλεόραση καὶ περίπτερο μὲ ἀναψυκτικά. Διαθέτει μεγάλη τραπεζαρία καὶ τὸ κυρίως σαλόνι ἔχει θέα πρὸς τὸ κέντρο τοῦ Σύδνεϋ καὶ τὴ γέφυρα τοῦ λιμανιοῦ. Τὸ Γηροκομεῖο στεγάζει 84 τροφίμους. Ὑπάρχουν 58 δωμάτια μὲ κοινὲς εὐκολίες, 20 δωμάτια μὲ ἰδιωτικὲς εὐκολίες καὶ 3 δωμάτια γιὰ ἀνδρόγυνα. Κάθε δωμάτιο ἔχει κτιστὲς ντουλάπες καὶ εἶναι μὲ χαλί.

Τὸ Γηροκομεῖο «Ἀδελφὴ Δωροθέα» (Sister Dorothea Village) ἔχει τὸ ὄνομα τῆς Μοναχῆς Δωροθέας, ἰδρυτικοῦ μέλους τῆς «Βασιλειάδος». Προσφέρει στέγασιν σὲ γέροντες καὶ ἀπροστατευτοὺς ἀναπήρους, οἱ ὁποῖοι ἀπολαμβάνουν ὠραίους κήπους καὶ εὐρύχωρες βεράντες μὲ θέα πρὸς τὴν πόλι καὶ τὸ λιμάνι. Ὑπάρχουν 87 δωμάτια μὲ κεντρικὴ θέρμανσι κάτω ἀπὸ τὸ χαλί.

Τὸ Γηριατρεῖο «Ἡ Βασιλειᾶς» (St. Basil's Nursing Home) εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ σύγχρονα

τῆς Αὐστραλίας. Εἶναι κτισμένο σὲ στυλ μεσογειακὸ μὲ φωτεινὰ ἀνοίγματα τῆς ὀροφῆς στοὺς διαδρόμους καὶ στοὺς ἄλλους κοινούς χώρους. Προσφέρει στέγασιν καὶ περιποίησιν ἀπὸ εἰδικευμένο προσωπικὸ σὲ ἐξήντα ἀρρώστους σὲ δωμάτια μὲ ἓνα, δύο καὶ τέσσερα κρεβάτια. Στὸ κέντρο τοῦ Γηροκομείου εἶναι κτισμένο τὸ ὁμορφο ἐκκλησάκι τοῦ Ἁγίου Βασιλείου μὲ πολύχρωμα μολυβδωτὰ τζάμια στὸ παράθυρο καὶ στολισμένο μὲ ὁμορφες εἰκόνες Βυζαντινῆς τέχνης. Τὸ Γηριατρεῖο διαθέτει ἰατρεῖο, φυσιοθεραπευτήριον, κομμωτήριον, κεντρικὰ πλυντήρια καὶ εὐρύχωρες αὐλὲς γιὰ περιπάτους. Ἔχει πλήρη ἐγκατάστασι κλιματισμοῦ (air condition) καὶ εἶναι σχεδιασμένο γιὰ νὰ κυκλοφοροῦν οἱ τροφίμοι μὲ ἀναπηρικὴ καρέκλα, ἂν παρίσταται ἀνάγκη. Διαθέτει κύκλωμα ἐσωτερικῆς τηλεοράσεως καὶ συνεχῆ ἀπαλὴ μουσικὴ.

Ἄξιο ἰδιαιτέρας μνείας εἶναι καὶ τὸ «Κέντρο ἡμερησίας φροντίδος ἡλικιωμένων» (Day Care Centre), τὸ ὁποῖο εἶναι ὁ τελευταῖος καρπὸς τῶν προσπαθειῶν τοῦ Ὄργανισμοῦ «Ἡ Βασιλειᾶς» πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῆς προσφορᾶς του πρὸς τοὺς ὑπερήλικες Ἕλληνες τῆς Αὐστραλίας. Πολλοὶ ἡλικιωμένοι βρίσκουν φροντίδα στὶς οἰκογένειές τους. Εἶναι ὁμως ἀπαραίτητο γιὰ τοὺς γέροντες νὰ ἐπικοινωνοῦν μὲ ἀνθρώπους τῆς ἡλικίας τους. Μποροῦν λοιπὸν νὰ ἐρχονται στὸ Κέντρο τρεῖς ἡμέρες τὴν ἐβδομάδα, ὅπου τοὺς προσφέρονται φαγητό, περιποίησιν καὶ ψυχαγωγία ἀπὸ εἰδικευμένο προσωπικὸ. Ἔτσι ἀποφεύγουν τὴν πλήξι καὶ δίνουν τὴν εὐκαιρία σ' αὐτοὺς, οἱ ὁ-

*Τὰ Διαμερίσματα Ἐνηλίκων «Αἰγίων»
στην περιοχή Dulwich Hill.*

*Μέλη
του Διοικητικού
Συμβουλίου και
της Φιλοπτώχου
'Αδελφότητος
της «Βασιλειάδος»
με τον
Διευθυντή αυτής
π. Ιωάννη Καπέτα.*

ποιοι τους φροντίζουν, να ξεκουράζονται. Το Κέντρο αυτό της ημερησίας φροντίδος είναι κτισμένο πίσω από το Γηροκομείο «Λουράντος» και κάτω από το Γηριατρείο, που αναφέραμε πιο πάνω.

Άξιόλογος είναι επίσης και η προσφορά των Διαμερισμάτων «Αιγαίον» (Aegean Apartments), που περιστοιχίζονται από όμορφους κήπους με πολλά δένδρα. Από τα είκοσι δύο αυτά διαμερίσματα, τα δώδεκα είναι με υπνοδωμάτιο - σαλόνι, μπάνιο και κοινό πλυντήριο και τα δέκα με ξεχωριστό υπνοδωμάτιο, σαλόνι, μπάνιο και πλυντήριο. Οί ένοικοι των διαμερισμάτων, που πρέπει να είναι έντελώς ανεξάρτητοι και συνταξιούχοι, κάνουν αρχικώς μια ώριση συμβολική δωρεά στο ίδρυμα, το οποίο έπειτα προσφέρει φθηνή στέγασι.

Παρόμοια κέντρα περιθάλψεως ενηλίκων υπάρχουν σε όλες τις περιφέρειες της Ήρας Αρχιεπισκοπής Αυστραλίας. Γνωρίσαμε ήδη εκείνα, που λειτουργούν στην Βρισβάνη (Brisbane). Θα ήμπορούσε κανείς επίσης να αναφέρει τα θαυμάσια ιδρύματα της «Βασιλειάδος» της Μελβούρνης, της λοιπής περιοχής της Βικτωρίας, της Επικρατείας Πρωτευούσης της Αυστραλίας, της Άδελαιδος, της λοιπής Νοτίου Αυστραλίας, της Πέρθης και της λοιπής Δυτικής Αυστραλίας. (Περισσότερες λεπτομέρειες για τα Γηροκομεία και Γηριατρεία υπάρχουν σε σχετικές Έκθέσεις των αιδεσιμολογημάτων Οικονόμων π. Ιωάννου Καπέτα και Στυλιανού Σκούτα, του κ. Βασιλείου Ταλιαντζή και της κ. Κ.

Κλεούδη: Έπετηρίς - Directory 1993, σσ. 67-74. Προβλ. Ήμερολόγιον 1994 της Ή. Αρχιεπισκοπής Αυστραλίας, σσ. 53 έξ.).

Στο σημείο αυτό πρέπει να προσθέσωμε, ότι ειδική φιλόπτωχος Άδελφότης διοργανώνει διάφορες έκδηλώσεις για την οικονομική ενίσχυση της «Βασιλειάδος». Οί έκδηλώσεις αυτές είχαν τέτοια έπιτυχία, ώστε τώρα έχουν καθιερωθή έτησίως ως απαραίτητες. Μία έξ αυτών είναι και το Γεύμα της Κυριακής των Βαίων στο Yvette's Restaurant. Για πολλά χρόνια τα μέλη της οικογενείας Μανέττα, ένθουσιώδεις ύποστηρικτές της «Βασιλειάδος», βοηθούν την Φιλόπτωχο με το να προσφέρουν δωρεάν στο πολυτελές έστιατόριό τους την ήμερα αυτή των Βαίων το τυπικό πατροπαράδοτο έλληνικό γεύμα ψαριού.

Άπό τις συζητήσεις μας με τον Σεβ. Άρχιεπίσκοπο και τους Θεοφιλεστάτους Έπισκόπους πληροφορηθήκαμε για την ύπο την αιγίδα της Ή. Αρχιεπισκοπής θαυμασία διακοινική - κοινωνική δράσι των Ένοριακών Φιλοπτώχων Άδελφοτήτων, των Έλληνικών Κέντρων Προνοίας, της Θρησκευτικής Ύπηρεσίας Φοιτητών, της Θρησκευτικής Ύπηρεσίας Φυλακών και των Κατασκηνώσεων Νεολαίας. Ο γράφων λυπείται, διότι ή κλειψύδρα του διαθεσίμου χρόνου δεν επέτρεπε να γνωρίσωμε εκ του σύνεγγυς όλες αυτές τις δραστηριότητες, για τις οποίες όμως ενημερωθήκαμε και από τις σχετικές Έκθέσεις, που έχουν δημοσιευθή στην ήδη μνημονευθείσα Έπετηρίδα (Directory), σσ. 62 έξ. Προβλ. Ήμερολόγιον 1994, σσ. 52 έξ.).

(Συνεχίζεται)

Ο ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΤΩΝ ΥΠΕΡΤΙΜΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΡΧΩΝ*

4. Ὁ τίτλος τοῦ «ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου» κατὰ τὴ μεταβυζαντινὴ περίοδο

Κατὰ τὴ μεταβυζαντινὴ περίοδο ὅλοι οἱ μητροπολίτες τῶν σημαντικῶν νέων μητροπόλεων ἄρχισαν νὰ διεκδικοῦν καὶ τελικῶς νὰ λαμβάνουν τὸν τίτλο τοῦ «ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου» μᾶς εὐρύτερης συνήθως ἀπὸ τὴ μητρόπολὴ τους ἐκκλησιαστικῆς περιφέρειας. Ἡ καταχρηστικὴ συνήθως ἱκανοποίηση τῶν μητροπο-

Τοῦ Καθηγητοῦ κ. ΒΛΑΣΙΟΥ Ι. ΦΕΙΔΑ

λιτικῶν φιλοδοξιῶν ἀπὸ τὴν Πατριαρχικὴ σύνοδο δὲν ἦταν πάντοτε ἄσχετη πρὸς τὴν οἰκονομικὴ ὑποστήριξη τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου, ἀλλὰ πάντοτε πολλαπλασίαζε καὶ τὴ σύγχυση, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴ σύγκριση τοῦ «*Τακτικῶν*» τοῦ ΙΕ' αἰῶνα (Notitia 20) πρὸς τὴν ἐπιμελημένη καὶ ἐργῶδη προσπάθεια τοῦ Κ.Μ. Ράλλη νὰ συγκεντρώσῃ ἀπὸ τίς σχετικὲς πηγὲς τῆς ὑστεροβυζαντινῆς καὶ τῆς μεταβυζαντινῆς περιόδου τίς μαρτυρούμενες περιπτώσεις μητροπόλεων, οἱ ὁποῖες εἶχαν τιμηθῆ μετὰ τὸν τίτλο τοῦ «ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου» (Κ.Μ. Ράλλη, *Περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τίτλων τῶν ὑπερτίμων καὶ ἐξάρχων*, Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, 13, 1938, 155-162).

Οἱ φιλοδοξίες βεβαίως τῶν μητροπολιτῶν, παλαιῶν καὶ νέων, δὲν περιορίζοντο μόνον στὴν διεκδίκηση ὑψηλότερου ἀπὸ τὸν κατεχόμενον τίτλο ἢ ὑψηλότερης θέσεως στὴν τάξη προκαθηδρίας τῶν μητροπολιτῶν, ἀλλὰ ἐπέξετεινοντο καὶ στὴν διεύρυνση τῆς ἐδαφικῆς περιφέρειας, στὴν ὁποία ἀναφερόταν ὁ τίτλος τοῦ «ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου». Ὁ μητροπολίτης Ἡρακλείας τῆς Θράκης λ.χ., καίτοι διεξεδίκησε καὶ ἔλαβε τὸν πομπῶδη τίτλο τοῦ «*Προέδρου τῶν ὑπερτίμων*», δὲν περιορίσθηκε στὴν περιφέρεια τῆς Θράκης, ἀλλὰ προσέθεσε στὸν τίτλο του καὶ τὴ *Μακεδονία* («*ἐξάρχος πάσης Θράκης καὶ Μακεδονίας*»). Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ καὶ ὁ μητροπολίτης Καπαδοκίας, καίτοι ἔλαβε ἐπίσης τὸν πομπῶδη τίτλο τοῦ «*ὑπερτίμου τῶν ὑπερτίμων*», δὲν περιορίσθηκε στὴ *διοίκηση τοῦ Πόντου*, ὅπως προέβλεπαν οἱ ἰ. κανόνες, ἀλλὰ συνέδεσε τὸν τίτλο του μετὰ ὀλόκληρην τὴν Ἀνατολὴν («*ἐξάρχος πάσης Ἀνατολῆς*»). Αὐτὸ συνέβαινε καὶ μετὰ τοὺς ἄλλους μητροπολίτες, οἱ ὁποῖοι, ὅταν κατα-

κοῦσαν τοὺς διεκδικούμενους ἐπίζηλους τίτλους, προσπαθοῦσαν πάντοτε νὰ διευρύνουν καὶ τὴν ἐδαφικὴν τους ἀναφορὰ. Μία τέτοια περίπτωση ἀναφέρεται ἤδη στὸ «*Τακτικὸν*» τοῦ ΙΕ' αἰῶνα (Notitia 20). Πρόκειται γιὰ τὴν περίπτωση τοῦ μητροπολίτη Φιλίππουπόλεως, «*ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Δραγοβιτίας*», ἀλλὰ ὑπῆρχε καὶ μία γενικώτερη τάση ὡς πρὸς τὴν πραγματικὴ ἐδαφικὴ ἀναφορὰ τοῦ τίτλου: «*Σημειῶσαι, γράφεται στὸ Τακτικόν, ὅτι πρὸς τὸν Φιλίππουπόλεως, οἱ μὲν Κωνσταντινουπόλεως νοτάριοι, ὑπερτίμων ἔγραψαν, καὶ ἐξάρχον πάσης Θράκης μόνον ὁ δὲ Φιλίππουπόλεως Δαμιανός, γράψας ἡμῖν, ἔγραψεν ἑαυτὸν ὑπερτίμον καὶ ἐξάρχον πάσης Εὐρώπης καὶ Δραγοβιτίας*» (Σύνταγμα, V, 500). Χρησιμοποιοῦνται δηλαδὴ συγχρόνως *τρεῖς* διαφορετικὲς ἐδαφικὲς περιφέρειες, στίς ὁποῖες ἀναφέρεται ὁ τίτλος τοῦ «ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου» τοῦ μητροπολίτη Φιλίππουπόλεως.

Εἶναι προφανὲς ὅτι ἡ ἔκταση τῆς ἀναφορᾶς τῆς «*ἐξαρχίας*» σὲ ἐδαφικὴν περιφέρεια προσδιόριζε κατὰ κανόνα καὶ τὴν τάξη τῆς τιμῆς τοῦ «ὑπερτίμου», γι' αὐτὸ καὶ οἱ σημαντικώτερες διαφοροποιήσεις παρατηροῦνται συνήθως στὴν ἔκταση τῆς ἐδαφικῆς ἀναφορᾶς καὶ ὄχι στὴν σύνθεση τοῦ τίτλου τῶν «ὑπερτίμων καὶ ἐξάρχων». Πράγματι, ἡ ὑπερβολικὴ ἢ καὶ καταχρηστικὴ κατάτμηση τῶν παλαιῶν μητροπόλεων κατὰ τὴν ὑστεροβυζαντινὴν περίοδο κατέστησαν κατὰ τὴν πρώιμη μεταβυζαντινὴν περίοδο ἀδύνατη τὴν ἐπιβίωσή τους καὶ προκάλεσαν γενικώτερες τάσεις ἀνασυνθέσεως τῶν παλαιῶν δικαιοδοσιῶν τῶν ἐξεχόντων μητροπολιτικῶν θρόνων τόσο μετὰ τὴν προσάρτηση τῶν ἀποσπασθέντων ἀπὸ αὐτὲς τμημάτων γιὰ τὴν ἰδρυση τῶν νέων μητροπόλεων, ὅσο καὶ μετὰ τὴν συνένωση ὁμόρων μητροπόλεων. Οἱ τάσεις αὐτὲς εὐνοήθηκαν γιὰ πολλοὺς λόγους καὶ ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ πατριαρχεῖο, τὸ ὁποῖο τότε μόνον θὰ μπορούσε νὰ ἐλπίζῃ στὴν ἀναγκαίαν οἰκονομικὴ ὑποστήριξη ἀπὸ τίς μητροπόλεις τῆς δικαιοδοσίας του, ὅταν οἱ μητροπόλεις αὐτὲς θὰ μπορούσαν νὰ ἐκπληρώσουν ὅλες τίς κανονικὲς τους ὑποχρεώσεις.

Ὑπὸ τὴν ἔννοια αὐτὴ ὑποστηρίχθηκε πλεον ἢ ἀντίστροφη κίνηση, τῆς καταργήσεως δηλαδὴ τῶν νεωτέρων μητροπόλεων γιὰ τὴν ἐπιβίωση τῶν παλαιότερων καὶ παραδοσιακῶν μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου, οἱ ὁποῖες θὰ ἀποκοῦσαν ἔτσι καὶ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 493 τοῦ ὑπ' ἀρ. 12 τεύχους.

τή δυνατότητα συμβολής στις οικονομικές του ανάγκες. Στά πλαίσια αυτά κατανοείται λ.χ. ή προβαλλόμενη εκκλησιαστική αιτιολόγηση της συνενώσεως της μητροπόλεως Δράμας στην άποστολική μητρόπολη των Φιλίππων, ή όποια κυρώθηκε τελικώς με τὸ Σιγγίλλιο τοῦ πατριάρχου Ἀνθίμου Β' (1623). Στὸ προσίμιον τοῦ Σιγγίλλιου αὐτοῦ δηλώνεται χαρακτηριστικά, ὅτι, «*ἢ τοῦ καλοῦ προσθήκη τὸν καλὸν κάλλιον ἀπεργάζεται, καὶ τὸ βέβαιον ἔχον βεβαιότατον κατορθοῖ... Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ διὰ τὸ σμικρυνθῆναι πάννυ τὴν ἐπαρχίαν Φιλίππων ὑπὸ τῶν καιρικῶν ἀνωμαλιῶν καὶ καταλειφθῆναι μόνον τὴν αὐτῆς ὀνομασίαν, καὶ ἐνδεῶς καὶ ἀπόρως ἔχειν τὸν ταύτης προϊστάμενον, καὶ μὴ δύνασθαι ἔχειν τὰ πρὸς ζωάρκειαν αὐτοῦ καὶ παρεῖχειν καὶ τὰ τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας δικαιώματα, διαγνώσει καὶ διασκέψει συνοδική... ἐνωθῆναι τὴν ἐπαρχίαν ταύτην Δράμας τῇ μητροπόλει Φιλίππων καὶ προσκολληθῆναι αὐτῇ γνησίως, ἅτε πρωτοπαπαδίκιον οὕσαν αὐτὴν τὸ πρότερον...» (Ἀρχεῖον Οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου, Πατριαρχικὴ Ἀλληλογραφία, Κῶδ. Α', σελ. 125).*

Ἡ μειωτικὴ ὁμως περιγραφή τῆς ἰδρυμένης κατὰ τοὺς παλαιολόγειους χρόνους μητροπόλεως Δράμας («*ἅτε πρωτοπαπαδίκιον οὕσαν αὐτὴν πρότερον*») εἶναι σκόπιμη καὶ ὑποδηλώνει τὶς γενικώτερες τάσεις τῆς ἐποχῆς γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν παλαιῶν καὶ ἐξεχόντων μητροπολιτικῶν θρόνων εἴτε μετὰ τὴν ἀπόσπαση τμημάτων ἀπὸ τὶς ὁμορες μητροπόλεις ἢ καὶ μετὰ τὴν προσάρτηση σὲ αὐτὲς ὀλοκλήρων νέων μητροπόλεων. Ἡ νέα αὐτῆ πολιτικὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου ἀξιοποίησε συστηματικὰ τὸν κανόνα 12 τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς συνόδου (451), ὅπως ἐπίσης καὶ τὰ σχετικὰ σχόλια τῶν βυζαντινῶν κανονολόγων, γιὰ νὰ παρουσιάσῃ τὴν κατάργηση τῶν νέων μητροπόλεων ὡς ὑπερτάτη ὑποχρέωσή του γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς διασαλευθείσης κανονικῆς τάξεως μετὰ τὴν ἀκριτὴ δημιουργία νέων μητροπόλεων εἰς βάρος τῆς δικαιοδοσίας τῶν παλαιῶν. Εἶναι εὐνόητον, ὅτι κατὰ τὴν διαδικασίαν αὐτὴ ὑπερίσχυαν συνήθως τὰ καθιερωμένα στὴ συνεχή καὶ μακροαίωνα ἐκκλησιαστικὴν πράξιν προνόμια τῶν ἐξεχόντων παλαιῶν μητροπολιτικῶν θρόνων, τὰ ὅποια εἶχαν ἀποτυπωθῆ στὸς ἐκκλησιαστικούς τους τίτλους καὶ στὰ ἐπίσημα «*Τακτικὰ*» (*Notitiae Episcopatum*).

Οἱ τίτλοι τῶν μητροπολιτῶν τῶν παλαιῶν καὶ ἐξεχόντων μητροπολιτικῶν θρόνων ἀποτελοῦσαν πρᾶγματι τὸν ἀστασίαστο δείκτη τῶν λαμβανομένων ἀποφάσεων, ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ προφανῶς τυποποιημένο προσίμιον τῶν δύο πατριαρχικῶν Σιγγίλλιων τῶν πατριαρχῶν Νεοφύτου Β' καὶ Τιμοθέου Β' γιὰ

τὴν διεύρυνση τῆς δικαιοδοσίας τοῦ «*ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Μακεδονίας*» μητροπολίτη Φιλίππων εἰς βάρος τῶν ἀπεσπασμένων ἀπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του νέων μητροπόλεων τῆς Ἀν. Μακεδονίας (1608, 1614). Ἡ ὅλη δομὴ τοῦ προσμίμου ἀποσκοπεῖ νὰ θεμελιώσῃ κανονικῶς τὴν ἀποκατάσταση τῶν παραδοσιακῶν «*ἐκκλησιαστικῶν δικαίων καὶ προνομίων, τῶν ἐξ ἀρχῆς δηλονότι ἐπικρατησάντων*», γιὰ τὴν ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν τῶν Φιλίππων: «*Ὅτι μὲν τὰς ἐκασταχοῦ ἐπαρχίας τῶν μητροπόλεων ἀναγκαίως ἐστὶν ἔχειν ἀναφαιρέτως τὰ ἐαυτῶν ἐκκλησιαστικὰ δίκαια καὶ προνόμια, τὰ ἐξ ἀρχῆς δηλονότι ἐπικρατήσαντα, καὶ ὅτι τοὺς προέδρους αὐτῶν ἐξεστὶν ἀνακαλεῖσθαι καὶ ἀνακτᾶσθαι τὰ παραλόγως καὶ ἀμετόχως ἀρπαγέντα χωρία καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτῶν δίκαια, καλῶς τοῦτο καὶ προσηκόντως ἀποστολικοὶ θεῖοι κανόνες καὶ πατρικοὶ διαταττόμενοι φαίνονται, ὑπευθύνους καὶ κατακρίτους καὶ ἀποφαινόμενοι τοὺς τε ἀρπάζοντας τὰ ἀλλότρια ἐκκλησιαστικὰ δίκαια ὡς ἱεροσύλους, καὶ τοὺς ἀμελῶς διακειμένους περὶ τὰ ἐαυτῶν δίκαια...*» (Ἀρχεῖον Οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου, Πατριαρχικὴ Ἀλληλογραφία, Κῶδ. Α', σελ. 26, 70).

Συνεπῶς, τὸ Οἰκουμενικὸ πατριαρχεῖο ὄχι μόνον ὑποστήριξε τὴν τάση ἀνασυγκροτήσεως τῶν παλαιῶν καὶ παραδοσιακῶν μητροπόλεων, ἀλλὰ καὶ ἀποδοκίμαζε πλέον, μετὰ τὴν ἐπίκληση κυρίως κανονικῶν κριτηρίων, τόσο τοὺς ἀντιδρώντες μητροπολίτες τῶν νέων μητροπόλεων, ὅσο καὶ τοὺς ἀδιαφοροῦντες γιὰ τὰ «*ἐξ ἀρχῆς ἐπικρατήσαντα*» ἐκκλησιαστικὰ δίκαια καὶ προνόμια τῶν παλαιῶν μητροπόλεων μητροπολίτες, οἱ ὅποιοι ὄφειλαν νὰ ἀγωνισθοῦν γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς παλαιᾶς κανονικῆς τους δικαιοδοσίας. Οἱ μητροπολίτες τῶν ἐξεχόντων παλαιῶν μητροπολιτικῶν θρόνων εἶχαν τὴν κανονικὴν ὑποχρέωση «*ἀνακαλεῖσθαι καὶ ἀνακτᾶσθαι τὰ παραλόγως καὶ ἀμετόχως ἀρπαγέντα χωρία καὶ ἐκκλησιαστικὰ αὐτῶν δίκαια*», ἐνῶ οἱ μητροπολίτες τῶν νέων μητροπόλεων «*ὡς ἀρπάζοντες τὰ ἀλλότρια ἐκκλησιαστικὰ δίκαια*» ἦσαν κατὰ τοὺς ἰ. κανόνες «*ὑπεύθυνοι καὶ κατάκριτοι*» γιὰ τὸ κανονικὸ ἔγκλημα τῆς «*ἱεροσυλίας*», δηλαδὴ τοῦ ἀντικανονικοῦ σφετερισμοῦ ξένων μητροπολιτικῶν δικαίων.

5. Συμπεράσματα

Ἀπὸ τὶς ἀνωτέρω σκέψεις γιὰ τὴν ἐμφάνιση, γιὰ τὸ περιεχόμενο καὶ γιὰ τὴν ἱστορικὴ ἐξέλιξη τοῦ μέχρι σήμερον χρησιμοποιούμενου στὸ Οἰκουμενικὸ πατριαρχεῖο ὑψηλοῦ τίτλου τοῦ «*ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου*» θὰ μπορούσαν νὰ συναχθοῦν τὰ ἀκόλουθα κύρια συμπεράσματα:

Πρώτον, οί εκκλησιαστικοί τίτλοι εκφράζουν πάντοτε μία βαθύτερη σχέση μεταξύ τῆς ἀπονεμόμενης εκκλησιαστικῆς τιμῆς καὶ τῆς λειτουργίας τῆς εκκλησιαστικῆς διοικήσεως, γι' αὐτὸ καὶ ὅλοι οἱ εκκλησιαστικοί τίτλοι διαμορφώθηκαν πάντοτε κατ' ἀναφορὰν εἴτε πρὸς τὶς κατὰ περιόδους ἐξελίξεις τῆς εκκλησιαστικῆς διοικήσεως (μητροπολιτικόν, ἐξαρχικόν καὶ πατριαρχικόν σύστημα) ἢ ἔστω καὶ πρὸς τὶς ἱστορικῆς τῆς παρενέργειες, οἱ ὁποῖες ἐπίσης ποικίλλαν σὲ κάθε τόπο καὶ σὲ κάθε ἐποχῇ.

Δεύτερον, ἡ ὑπαγωγή ὄλων τῶν μητροπολιτῶν καὶ πατριαρχικῆς δικαιοδοσίας ὑπὸ τὴν ἐξουσία τοῦ οἰκείου πατριάρχου κατέστησε ἀναγκαία τὴν *ιεράρχηση* τῆς τάξεως τῶν «*πρεσβειῶν τιμῆς*» τῶν μητροπολιτῶν καὶ πατριαρχικῆς δικαιοδοσίας, συμφώνως πρὸς τὴν ἐθιμικὴ παράδοση καὶ τὴν κανονικὴν τάξη, ἡ *ιεράρχηση* δὲ αὐτὴ προσδιορίσθηκε ὡς «*τάξις προκαθηδρίας*» τῶν μητροπολιτῶν καὶ καταγραφόταν ἀπὸ τὸν Ζ' αἰῶνα, μὲ βάση πάντοτε τὰ τηρούμενα στὰ πατριαρχεῖα σχετικὰ ἀρχεῖα, σὲ ἐπισήμους καταλόγους, οἱ ὁποῖοι ἔφεραν τὸν τίτλο «*Τάξεις προκαθηδρίας τῶν θρόνων*» ἢ «*Τακτικὰ*» (Notitiae Episcopatum).

Τρίτον, ὁ σεβασμὸς τῆς τάξεως προκαθηδρίας καὶ τῶν παρεπομένων δικαίων τόσο τῶν πατριαρχικῶν, ὅσο καὶ τῶν μητροπολιτικῶν θρόνων ἦταν ἀναγκαῖος ὄχι μόνον γιὰ τὴν τήρηση τῆς κανονικῆς τάξεως, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν εἰρήνη τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ ὅποιαδήποτε ἀνατροπὴ τῆς τιμητικῆς προκαθηδρίας τῶν θρόνων προκαλοῦσε εὐνόητες ἔριδες ἢ ἀκόμη καὶ συγκρούσεις, οἱ ὁποῖες παρήγαγαν ὀδυνηρὰς συνέπειες καὶ γι' αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως λ.χ. στὶς περιπτώσεις τῆς διαμάχης Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως, Ἱεροσολύμων καὶ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, Ἀρχιεπισκόπων Βουλγαρίας καὶ Κύπρου κ.ἄ.

Τέταρτον, ἡ μετὰ τὸν ΙΑ' αἰῶνα ἐπικρατήσασα ὑπερβολικὴ τάση κατατιμῆσεως τῶν παλαιῶν μητροπόλεων μὲ τὴν προαγωγή ἀρχιεπισκοπῶν ἢ καὶ ἐπισκοπῶν σὲ μητροπόλεις, εἴτε μονομερῶς ἀπὸ τὸν βυζαντινὸ αὐτοκράτορα μὲ τὴν ἐφαρμογὴ σχετικοῦ προνομίου (κανόνας 38 τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς συνόδου) ἢ καὶ μετὰ ἀπὸ σχετικὴ ἀπόφαση τῆς Πατριαρχικῆς συνόδου, εἶχε ὡς εὐνόητες συνέπειες τὴ μείωση τόσο τῆς δικαιοδοσίας, ὅσο καὶ τοῦ κύρους τῶν παλαιῶν μεγάλων μητροπόλεων, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἀποσπάσθηκαν οἱ πολλῆς νέες μητροπόλεις, ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τὶς σχετικὰς ἔριδες μετὰ τὸν ΙΑ' αἰῶνα.

Πέμπτον, οἱ μητροπολίτες τῶν μεγάλων παλαιῶν μητροπόλεων ἀμφισβητοῦσαν μὲ ἰσχυρὰ κανονικὰ ἐπιχειρήματα ὄχι μόνον τὴν *αὐθαίρετη ἀσκηση* ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα ἐνδὸς κανονικῶς ἐπίμαχου προνομίου,

ἀλλὰ καὶ τὴν *ἀντικανονικὴ ἐξίσωση* τῶν δικαίων τῶν νέων μητροπόλεων πρὸς τὶς παλαιῆς μητροπόλεις, ἡ βεβαιότητα τῆς μητροπολιτικῆς ὀνομασίας («*κλήσεως*») τῶν ὁποίων εἶχε δοκιμασθῆ καὶ ἀποδειχθῆ μὲ τὴν ἱστορικὴ τους διάρκεια στὸν χρόνον («*χρόνον*»), ἐνῶ δὲν θὰ μπορούσε νὰ λεχθῆ τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὶς νεοϊδρῶμενες μητροπόλεις.

Ἐκτον, ἡ διάκριση αὐτὴ τῆς τάξεως τῆς τιμῆς μεταξὺ τῶν «*κατ' ἀλήθειαν*» παλαιῶν καὶ τῶν τιμητικῶς προαχθειῶν «*ὀνόματι*» μόνον νέων μητροπόλεων εἶχε μὲν ὡς κανονικὴ ἀφετηρία τὸν κανόνα 12 τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς συνόδου (451), ἀλλὰ ὑποστηριζόταν καὶ ἀπὸ τοὺς ἔγκριτους βυζαντινοὺς κανονολόγους, ὥστε νὰ μὴ παραθεωρηθῆ ἡ ὑπεροχὴ τῆς τιμῆς τῶν παλαιῶν μητροπόλεων ἀπὸ τὴν Πατριαρχικὴν σύνοδο στὴν συγκεκριμένη εκκλησιαστικὴ πράξι, ἡ ὁποία, ἄλλωστε, προσδιοριζόταν καὶ ἀπὸ τὴν καθιερωμένη «*τάξιν προκαθηδρίας*» τῶν μητροπόλεων στὰ ἐπίσημα «*Τακτικὰ*» (Notitiae Episcopatum) τοῦ πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.

Ἑβδομον, ἡ ὀπωδήποτε ἰσοπεδωτικὴ γιὰ τὸ κύρος τῶν ἐξεχόντων παλαιῶν μητροπολιτικῶν θρόνων ὑπερβολικὴ αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νέων μητροπόλεων καὶ τῶν ἀρχιεπισκοπῶν κατέστησε ἀναγκαία τὴ δήλωσι τῆς ὑπεροχῆς τῆς τιμῆς τῶν παλαιῶν ἔναντι τῶν νέων μητροπόλεων μὲ τὴ σταδιακὴ καθιέρωσι ὑψηλῶν τιμητικῶν τίτλων γιὰ τοὺς μητροπολίτες τῶν παλαιῶν μητροπόλεων, ὅπως τοῦ «*ὑπερτίμου*» καὶ τοῦ «*ἐξάρχου*», οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιήθηκαν μεμονωμένως ἢ καὶ συνδεδυασμένως.

Ὀγδοον, ὁ τίτλος τοῦ «*ὑπερτίμου*» ἀναφερόταν κυρίως στὴν ὑπεροχὴ τῆς τιμῆς τοῦ θρόνου καὶ ἐκφραζόταν συνήθως πρὸς τὸ πρόσωπο τοῦ μητροπολίτη μὲ συγκεκριμένα προνόμια τάξεως, περιβολῆς κ.λπ., ἐνῶ ὁ τίτλος τοῦ «*ἐξάρχου*» ἀναφερόταν κυρίως στὴ διοικητικὴ δικαιοδοσία τοῦ θρόνου καὶ ἐκφραζόταν συνήθως μὲ τὸ προνόμιο τῆς ἀσκήσεως ἐξαρχικῶν δικαίων («*ἐξαρχία*») στὴ δηλούμενη μὲ τὸν τίτλο περιοχῇ, ὅπως λ.χ. *Θράκης, Ἀσίας, Μακεδονίας* κ.λπ.

Ἐνατον, ἡ τιμητικὴ διάκρισι τῶν παλαιῶν ἔναντι τῶν νέων μητροπόλεων προκάλεσε νέες καὶ εὐνόητες παρενέργειες, γιὰ τὴν οἱ μὲν μητροπολίτες τῶν παλαιῶν μητροπόλεων διεκδικοῦσαν τὴν ἐπέκτασι τῆς ἀναφορᾶς τῶν τιμητικῶν τους προνομίων σὲ συνεχῶς εὐρύτερη ἐδαφικὴ περιφέρεια, οἱ δὲ μητροπολίτες τῶν νέων μητροπόλεων ἀξίωσαν τὴν ἰσότιμη συμμετοχὴ τους τόσο στοὺς τιμητικοὺς τίτλους, ὅσο καὶ στὰ παρεπόμενα εκκλησιαστικὰ προνόμια, γι' αὐτὸ καὶ προέκυψε σύγχυσι τίτλων καὶ προνομίων κατὰ τὴ μεταβυζαντινὴ κυρίως περίοδο.

(Τέλος)

Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Παντελεήμων (1920-1995, †)

«Καὶ κατέπαυσεν Ἰακὼβ ἐπιτάσων τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐξάρας τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κλίνην ἐξέλιπε καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ» (Γενέσεως μθ', 33)

Σεβασμιώτατε ἐκπρόσωπε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐν ταυτῷ τοποτηρητᾷ τῆς χηρευσάσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἰκαρίας, Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, Τίμιον Πρεσβυτέριον, Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν Πολιτικῶν, Στρατιωτικῶν, Δημοτικῶν καὶ λοιπῶν Ἀρχῶν, Πενθηφόρε λαὸ τοῦ Θεοῦ,

Μετέστη πρὸς Κύριον ὁ Σεπτὸς Ποιμενάρχης τῆς ἀκριτικῆς ταύτης Ἱερᾶς Μητροπόλεως,

---

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ**

ὁ μακαριστὸς ἐν Ἱεράρχαις Μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἰκαρίας κυρὸς Παντελεήμων, καὶ κινεῖ τὴν ἀσθενὴ ἡμῶν γλῶσσαν εἰς τὸν ἐπιτάφιον αὐτοῦ λόγον.

Καὶ ὅπως ὁ Μέγας ἐν Πατριάρχαις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης Ἰακὼβ «τὴν εὐλογίαν τοῖς ἐγγόνις αὐτοῦ χαρισάμενος ἐπὶ τὰς κάραις αὐτῶν ἐναλλάξ τὰς χεῖρας ἐπέθηκεν»¹ καὶ μετὰ ταῦτα προσετέθη διὰ τοῦ θανάτου πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, οὕτω καὶ ὁ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης Ποιμὴν καὶ Πατὴρ πνευματικὸς, ὁ διδάσκαλος τῆς εὐσεβείας, ὁ δ' ὕδατος καὶ πνεύματος ἀναγεννήσας τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀφῆκεν τὴν μεσημβριάν τῆς 1ης τοῦ μηνὸς Ἰουλίου τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς χεῖρας Θεοῦ ζώντος, καὶ διὰ τοῦ θανάτου μετέστη εἰς τὴν ὄντως ζωὴν ἐν τῇ θριαμβευούσῃ Ἐκκλησίᾳ τῶν οὐρανῶν, προστεθεὶς τοῖς οἰκείοις τῆς πίστεως. «Μετέστη ἀπὸ τῶν λυπηροτέρων ἐπὶ τὰ χρηστότερα καὶ θυμηδέστερα, (ἐνθα) ἢ ἀνάπαυσις, ἢ χαρὰ (καὶ τὸ φῶς)»².

Μετέστη οὐχὶ ἐξ ἑνὸς εἶδους ζωῆς, ὡς λέγει

χαρακτηριστικὰ ὁ Μέγας Φωστὴρ τῆς Καισαρείας, εἰς ἄλλην μορφήν ζωῆς, «ἀλλὰ ἀπὸ τῆς χείρονος ἐπὶ τὴν βελτίονα, ἀπὸ τῆς προσκαιροῦ ἐπὶ τὴν αἰώνιον, ἀπὸ τῆς ἐπιγείου εἰς τὴν ἐπουράνιον»³.

Κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ «τῆ σαρκὶ σαββατίσας» ὁ πνευματικὸς οὗτος ἡγέτης τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἤδη παρίσταται τῷ θρόνῳ τοῦ ἐσφαγμένου Ἀρνίου, ἵνα, μετὰ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν θεοφόρων Πατέρων καὶ τῶν προαπελθόντων ἁγίων Ἱεραρχῶν, συνεχίσῃ τὴν ἀναίμακτον μυσταγωγίαν, ἣν μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐτέλει ἐν τῷ ἐπιγείῳ θυσιαστηρίῳ ἀγιάζων τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ.

Παρῆλθον δι' αὐτὸν αἱ στιγμαὶ τῆς πικρίας καὶ τοῦ πόνου, τῶν στεναγμῶν καὶ τῶν δακρύων, γνωρίσματα χαρακτηριστικὰ ὄλων ἐκεῖ-

1. Ἀκολουθία Λιτῆς τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.
2. Εὐχὴ Γονυκλισίας.

3. Μ. Βασιλείου, Ὁμιλία 17 Εἰς Βαβλαῶν μάργυρα.

νων οἱ ὅποιοι ἐβάδισαν τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην ὁδὸν τῆς παρουσίας ζωῆς, ἄραντες μετὰ προθυμίας καὶ χαρᾶς τὸν Σταυρὸν τοῦ Κυρίου ἐπ' ὤμων.

Σήμερον εἰσέρχεται εἰς οὐρανίους θαλάμους καὶ ποιεῖται τὴν ἰδικήν του Μεγάλην Εἴσοδον, τὴν ἰδικήν του μεγάλην συνάντησιν μετὰ τοῦ Ἀρχιερέως Χριστοῦ.

Εἰσέρχεται ἐν Αὐτῷ καὶ ἐναυλίζεται εἰς τὸ διηνεκὲς ἐν Αὐτῷ, «ὅπου τῶν προφητῶν ὁ χορὸς τῶν Ἀποστόλων καὶ μαρτύρων τὰ τάγματα καὶ πάντες οἱ ἀπ' αἰῶνος δικαιωθέντες»⁴.

Καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὰ κλαίοντα αὐτοῦ πνευματικὰ τέκνα, τὰ ἐγγὺς καὶ τὰ μακρὰν εὐρισκόμενα, ἐπαναλαμβάνει μετὰ τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου τὸν νικητήριον παιᾶνα: «Μηδεὶς φοβείσθω θάνατον, ἠλευθέρωσεν γὰρ ἡμᾶς ὁ τοῦ Σωτήρος θάνατος, ἔσβεσεν αὐτὸν κατεχόμενος, ἐσκύλευσεν τὸν ἄδην ὁ κατελθὼν εἰς τὸν ἄδην»⁵.

«Ἀπέθανεν ἐκὼν, ἵνα τοὺς ἀκουσίως ἀποθανόντας ἐγείρῃ. Κατέπιεν (τὸν Χριστὸν) ὁ θάνατος ἀγνοῶν, κατέπιεν ζωὴν, κατεπόθη ὑπὸ τῆς ζωῆς»⁶.

Καὶ διὰ τοῦτο δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι χαίρομεν ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ καὶ σκιρτῶμεν, διότι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀπερχομένου τιμίου Πατρὸς ἐπατήθη ὁ θάνατος, ἐνίκηθη ὁ Ἄδης, καὶ ἀπολείπει πρὸς ἓνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἐν Κυρίῳ καύχησιν, ὅτι ὡς ἤρμοζεν αὐτῷ, οὕτως ἔζησεν καὶ οὕτως ἐκοιμήθη. Ὡς ἤρμοζεν εἰς Ἐπίσκοπον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ὁ μετ' ἐγκωμίων καὶ ἐπαίνων ἀποιχόμενος σήμερον Ἱεράρχης, γόνος λευιτικῆς οἰκογενείας, ἐγεννήθη ἐν Ἐρμιόνη τὸ ἔτος 1920. Παιδιόθεν ἀνατραφεὶς ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν αὐτοῦ γονέων, ἠγάπησεν τὸ ἱερὸν τῆς Ἐκκλησίας θυσιαστήριον καὶ ἐπεπόθησεν, ὅπως ἐν καιρῷ εὐθέτῳ εἰσέλθῃ εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ ὑπηρετήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Ἀποπερατώντας τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ, ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας πτυχιούχος κατέστη τὸ ἔτος 1943.

Ἀκολούθως ἐκπληρῶν τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἐ-

πιθυμίαν συνδέεται πνευματικῶς μετὰ ἀξίου καὶ ἱκανοῦ Ἱεράρχου, ὅστις πλειάδα πνευματικῶν αὐτοῦ τέκνων προσήγαγε τῷ Ἁγίῳ Θυσίῳ, τοῦ μακαριστοῦ Καρυστίας καὶ Σκύρου καὶ μετέπειτα Χίου Παντελεήμονος Φωστίνῃ, ὑπὸ τοῦ ὁποίου καὶ χειροτονεῖται Διάκονος τὸ ἔτος 1945 καὶ Πρεσβύτερος τὸ ἔτος 1950.

Διάκονος ὢν ὑπηρετεῖ ὡς Ἱεροκλήρυξ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Ἱερισσοῦ καὶ ἐν τῷ στρατεύματι. Τὸ ἔτος 1948 ἀναλαμβάνει καθήκοντα εἰς τὸ Θεολογικὸν Οἰκοτροφεῖον καὶ τὴν Σχολὴν Ἱεροκηρύκων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, συντελέσας τὰ μέγιστα εἰς τὴν διοργάνωσιν καὶ τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν τῶν ἀνωτέρω ἀρτισυστάτων ἰδρυμάτων τῆς Ἐκκλησίας.

Συγχρόνως τοποθετεῖται Ἱεροκλήρυξ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγ. Δημητρίου Ταμπουριῶν Πειραιῶς, ἐνθα ἀναπτύσσει ζωηρὰν πνευματικὴν δραστηριότητα, ἰδίᾳ εἰς τὸν τομέα τῆς νεότητος, ἰδρύσας κατηχητικὰ σχολεῖα μὲ ἄνω τῶν 2.000 μαθητῶν.

Τὸ ἔτος 1951 ἀπεστάλη δι' εὐρυτέρας σπουδὰς εἰς τὴν Ποιμαντικὴν καὶ Κατηχητικὴν, εἰς Λυὼν τῆς Γαλλίας καὶ μετὰ διειπίαν ἐπανακάμψας, ἐπεδόθη, μετ' ἐπιγνώσεως, εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Εὐαγγελίου, διορισθεὶς ὑπεύθυνος τοῦ τομέως τῆς Ἐξομολογήσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἀναλαβὼν ἐν ταυτῷ καὶ τὴν διδαχὴν εἰς τὸ ἐν Πεντέλῃ λειτουργοῦν Πνευματικὸν Φροντιστήριον.

Εἶτα τοποθετηθεὶς εἰς τὴν Διεύθυνσιν κατηχητικοῦ ἔργου ἐπεμελήθη τῆς ἐκδόσεως κατηχητικῶν βοηθημάτων ἐκ 12 τόμων, ἰδρύσας ἐκ παρᾶλλου καὶ τὸ Φροντιστήριον ὑποψηφίων κατηχητῶν.

Τὸ ἔτος 1962 σεπτῇ ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀνετέθησαν αὐτῷ καθήκοντα Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἣν καὶ διηύθυνεν ἄχρι τῆς 7ης Δεκεμβρίου 1967.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1959 ἄχρι τῆς εἰς Ἐπίσκοπον προαγωγῆς του διηκόνησε εὐόρκως ὡς Ἱεροκλήρυξ καὶ Πνευματικὸς Πατὴρ ἐν τοῖς Ναοῖς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Κοιμήσεως Θεοτόκου - Χρυσοσπηλαιωπίσεως καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ Πατησίων. Εἰς τὰς ὡς ἄνω ἐνορίας ἀνέπτυξεν εὐρὴ κοινωνικὸ, πνευματικὸ καὶ φιλανθρωπικὸ ἔργο.

Συνδεθεὶς δὲ μετὰ τοῦ μακαριστοῦ καὶ ἀπλοῦ τῷ τρόπῳ γέροντος Ἀγαθαγγέλου Μιχαή-

4. Νεκρώσιμος ἀκολουθία εἰς Μοναχοῦς.

5. Κατηχητικὸς Λόγος Ἱεροῦ Χρυσοστόμου.

6. Μ. Βασιλείου, Πρὸς τοὺς συκοφαντοῦντας ἡμᾶς, ὅτι τρεῖς θεοὺς λέγομεν.

λίδη συνέστησε τὸ Ἴδρυμα «Λυτρωτῆς» καὶ ἀνήγειρε Γηροκομείον ἐν Πειραιεὶ διὰ τὴν προσφορὰν βακτηρίας εἰς ἀναξιοπαθοῦντας ὑπερήλικας ὡς καὶ Ὁρφανοτροφεῖον θηλέων ἐν Πετραλώνοις.

Κατὰ τὸ ἔτος 1974 ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκτιμῶσα τὴν πολυσχιδῆ δραστηριότητα καὶ τὴν πληθωρικὴν αὐτοῦ προσωπικότητα, τοῦ ἐνεπιστεύθη τὴν διαποίμανσιν τῆς ἱεράς καὶ ἀκριτικῆς ταύτης ἐπάλλεως.

Τοιουτοτρόπως ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἱκαρίας κυρὸς Παντελεήμων, ἀναλαβὼν τὴν διαποίμανσιν τοῦ σκάφους τῆς κατὰ Σάμον καὶ Ἱκαρίαν τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἐνεστάλαξε εἰς τὰς καρδίας τοῦ ποιμνίου του τὸ ζωγρόν ἄρωμα τῆς εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν πίστεως, διαφυλάξας συγχρόνως αὐτὴν ταύτην «τὴν ἀπαξ τοῖς ἁγίοις παραδοθεῖσαν πίστιν»⁷ ἄσπιλον, ἀμόλυντον καὶ ἀνόθευτον.

Παρέμεινε ἀγρυπνος φύλαξ τῶν λογικῶν προβάτων τῆς ποιμνῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκδιώκων τὴ σφενδόνη τοῦ Πνεύματος καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος τὰ ποικιλώματα τῶν αἰρετικῶν συστημάτων, κηρύσσων τοῖς πᾶσιν «Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν»⁸. Πρῶος καὶ μαχητῆς, ἐπιεικῆς ὁμοῦ καὶ αὐστηρὸς, ἄνθρωπος τῆς προσευχῆς «ὑψηλὸς μὲν τοῖς ἔργοις, ταπεινὸς δὲ τῷ φρονήματι, ἡδὺς τὸν λόγον, ἡδίον τὸν τρόπον»⁹, ἀνυποχώρητος εἰς τὴν προάσπισιν ἀρχῶν καὶ ἀξιῶν ἐποίμανεν τὸ ποιμνιον αὐτοῦ μετ' ἐπιστήμης «μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδοὺς προσκοπήν», ἀλλὰ γενόμενος τύπος τῶν πιστῶν ἐν πᾶσι, κατὰ τὸ παράγγελμα τοῦ οὐρανοβάμονος Ἀποστόλου Παύλου «ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ»¹⁰.

Ὡς καταξιωμένος ἐργάτης τοῦ ἀμπελώνου τοῦ Κυρίου καὶ λειτουργὸς τῶν Ἀχράντων Αὐτοῦ Μυστηρίων, κατέστησε τὴν ἀκριτικὴν καὶ νησιωτικὴν αὐτοῦ ἐκκλησιαστικὴν ἐπαρχίαν φάρον τηλαυγῆ διὰ τοὺς ἄνευ πηξίδος ἐν τῷ πελάγει τοῦ παρόντος βίου πλέοντας, πηγὴν παρηγορίας καὶ ἐλπίδος διὰ τοὺς εὐρισκομένους ἐν θλίψει καὶ ἀθυμίᾳ, ἀναπαυτήριον διὰ τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους, ταμείον ἀγάπης καὶ γαλήνης, λιμένα πρὸς πάντας. Πατὴρ καὶ ἀδελφός, «τροφεὺς καὶ ἰμάτιον» (κατὰ τὴν ἔκφρασιν

τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου), ράβδος στηριξέως, πλουτιστῆς τῶν ἐνδεῶν καὶ τῶν πασχόντων, προστάτης τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν χηρῶν, παιδαγωγὸς ἄριστος τῆς νεότητος καὶ ὑποστηρικτὸς τοῦ συρομένου γήρατος.

Ἐπῆρξεν διδάσκαλος καὶ ὁδηγός, φρονηματιστῆς καὶ οἰκονόμος, ποιμὴν καὶ ὑπηρετῆς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ἔμπειρος πνευματικὸς καὶ γνήσιος θεραπευτῆς πολλῶν κληρικῶν, ἐν οἷς συγκαταλέγεται ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καστορίας κ. Γρηγόριος καὶ ἕτεροι σὺν αὐτῷ κληρικοί τε καὶ λαϊκοί, οἵτινες εὗρον ἀνάπαυσιν καὶ παρηγορίαν πλησίον του.

Ἐφήρμοσε καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ τὴν Παύλειον ἐντολὴν «κλαίειν μετὰ κλαιόντων καὶ χαίρειν μετὰ χαιρόντων», γνωρίζων καλῶς ὅτι ἴσταται εἰς τόπον καὶ τύπον καὶ εἰς σημεῖον τῆς ἀοράτου παρουσίας Ἐκείνου, ὁ ὁποῖος «οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν»¹¹.

Κατὰ τὴν ἐπίγειον αὐτοῦ πορείαν ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἱκαρίας Παντελεήμων ὑπῆρξεν ὑπόδειγμα ταπεινοῦ φρονήματος, φιλομονάχου διαθέσεως, ἀσκητικῆς βιοτῆς,

11. Μάρκ., 10,41.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

Τὸ ἔργο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εἶναι ἀποκλειστικὰ ἱεραποστολικό. Ὁ ἐκκλησιαστικὸς μας Ὄργανισμὸς χορηγεῖ δωρεὰν χιλιάδες ἀντίτυπα στοὺς εὐλαβεῖς χριστιανούς, ἰδιαίτερα σὲ Βιβλιοθήκες παραμεθόριων περιοχῶν. Γιὰ νὰ σταλεῖ ἡ «Φωνὴ Κυρίου», γιὰ νὰ διαδοθεῖ ἡ «Καينὴ Διαθήκη», γιὰ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν οἱ αἰρετικῆς προπαγάνδες, παρακαλοῦμε νὰ στείλετε τὴν οικονομικὴ σας συνδρομὴ, ὅσο μικρὴ κι ἂν εἶναι (θυμηθεῖτε τὸ δῖλεπτο τῆς χήρας), στὴν διεύθυνση: Ἀποστολικὴ Διακονία, Ταμεῖο Ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, Ἰασιῶν 1, 115 21, Ἀθήνα. Συντελεῖτε στὴ διάδοσιν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, στὴ σωτηρία ψυχῶν, στὴν προάσπισιν τῆς Ὁρθοδοξίας μας.

7. Ἰούδ., στ. 3.

8. Α' Κορ., 1,24.

9. Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος εἰς τὸν Μ. Ἀθανάσιον.

10. Α' Τιμ., 4,11.

σεμνότητος, ἀνεξικακίας, ἐργατικότητος, ἠθικῆς ἀκεραιότητος καὶ ἀφιλοχρηματίας. Πλήρης φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης ἐδόξασε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐτίμησε τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Οὕτως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος αὐτῆς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ ἐστερήθησαν πολυτίμου συνεργάτου ἔχοντος καλὴν τὴν προαίρεσιν καὶ ἀγαθὴν τὴν διάθεσιν διὰ τὰ τῆς Ἐκκλησίας θέματα.

«Νῦν κατέλιπε τὸ τῆς σαρκὸς παραπέτασμα οὐκέτι ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ τῶν ἐπουρανίων λατρεῦει, ἀλλ' εἰς αὐτὴν βλέπει τὴν τῶν πραγμάτων εἰκόνα οὐκέτι δι' ἐσόπτρου καὶ δι' αἰνίγματος ἀλλ' αὐτοπροσώπως ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ, ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων»¹².

Μακαριστὲ καὶ Ἁγίε Ἱεράρχα

Χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος πορευοῦ τὴν μακαρίαν ὁδόν.

Ἁναπαύου ἐν εἰρήνῃ, ἀκάματε ἐργάτα, δοῦ-

λε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ τοῦ ἀμπελώνος τοῦ Κυρίου.

«Κατέλιπες ὄνομα τοῦ ἐκδιηγῆσασθαι ἐπαίνους καὶ ἡ δόξα σου οὐκ ἐξαλειφθήσεται»¹³.

Κύριος «ὑψώσέ σε κατ' ἐνώπιον πάντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ».

Ἡμεῖς οἱ περιλειπόμενοι, οἱ Σεβασμιώτατοι συνεπίσκοποι σου, ὁ ἱερὸς κλῆρος, τὰ πνευματικά σου τέκνα, αἱ μοναχικαὶ ἀδελφότητες καὶ ὁ φιλόχριστος λαὸς τῆς Ἱεράς Μητροπόλεώς σου σὲ προπέμπομεν πορευόμενον εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλὴμ μὲ τοὺς ἀθανάτους λόγους τοῦ χριστοκλήρυκος Ἀποστόλου Παύλου:

«Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσαι, τὸν δρόμον τετέλεκας, τὴν πίστιν τετήρηκας· λοιπὸν ἀπόκειταί σοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσοι σοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁ δίκαιος Κριτὴς»¹⁴.

Παντελεήμονος τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ Θεοπροβλήτου Μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἱκαρίας ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Κυκλάδων Νήσων, ἡμῶν δὲ πατρὸς καὶ ποιμέναρχου,

Αἰωνία ἡ μνήμη.

12. Γρηγορίου Νύσσης, Ἐπιτάφιος εἰς τὸν Μελέτιον Ἀνοχηίας.

13. Σ. Σειράχ, 44,8.

14. Β' Τιμ., 4, 7-8.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΕΡΜΙΟΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἑρμιονικοῦ Συνδέσμου μετὰ τὴν κατὰ τὴν 1.7.95 ἀγγελίαν τοῦ θανάτου τοῦ ἐκλεκτοῦ συμπολίτου καὶ ἀγαθοῦ ἱεράρχου, τοῦ Μητροπολίτου Σάμου καὶ Ἱκαρίας Παντελεήμονος συνῆλθε εἰς ἕκτακτον συνεδρίαν.

Κατ' αὐτὴν ὁ πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. ἐξῆρε τὸ ἦθος, τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ κοινωνικὴν δραστηριότητα καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ ἐκλιπόντος μητροπολίτου, καθὼς καὶ τὴν ξεχωριστὴ ἀγάπη του πρὸς τὴν ἰδιαίτερη πατρίδα του τὴν Ἑρμιόνην.

Τὸ Δ.Σ. ἀπεφάσισε:

1. Νὰ ἐκφράσῃ τὰ θερμὰ συλληπητήρια εἰς τοὺς οἰκείους του.
2. Νὰ ὀργανώσῃ ἐσπερινὴν ἐπιμνημόσυνον δέησιν, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θέρους, εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ θανόντος ἱεράρχου ἰδρυθεῖσαν ἐν Ἑρμιόνη ἐκκλησίαν τῆς ἀγίας Ἑρμιόνης.
3. Νὰ εἰσηγηθῇ εἰς τὸν Δῆμον Ἑρμιόνης νὰ δοθῇ τὸ ὄνομά του εἰς μίαν τῶν ὁδῶν τῆς γενετέρας του.
4. Νὰ κατατεθῇ τὸ ποσὸν τῶν 50 χιλ. δραχμῶν εἰς μνήμην του, εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Προφήτου Ἡλία Βιλλίων.

Τὸ Δ.Σ.

ΠΑΤΜΟΣ Η ΙΕΡΑ

ἢ «Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου» (95-1995) καὶ ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου

Ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς «κατέλιπεν εἰς ἡμᾶς θησαυρὸν ἀδαπάνητον εἰς τοὺς αἰῶνας τοὺς λόγους καὶ τὸν νόμον τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως ἐν τε τῇ Παλαιᾷ καὶ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ. Κορύφωσιν εἰς τὴν καθόλου Θεϊαν Ἀποκάλυψιν ἀποτελεῖ, ὡς γνωστὸν, τὸ Βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, τὸ συγγραφὲν ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ, πρὸ 1900 ἀκριβῶς ἐτῶν. Κηρύσσοντες ὅθεν τὸ ἔτος 1995 ὡς Ἔτος Ἀποκαλύψεως, καλοῦμεν πάντας τοὺς τιμῶντας τὸν τε ἀποκαλυπτόμενον Θεὸν καὶ τὰς

τας τὴν ἐλπίδα γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ὑποσχέσεώς του, ποὺ βιώνεται ἤδη στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας. Γι' αὐτὸ καὶ μακαρίζονται «ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα» (α' 3).

Σύμφωνα μὲ γραπτὲς μαρτυρίες καὶ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, συγγραφέας τῆς «Ἀποκαλύψεως» εἶναι ὁ Ἰωάννης, ὁ ἀγαπημένος μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ. Μετὰ ἀπὸ κάποια περίοδο δράσεώς του στὴν Παλαιστίνη ἐγκαταστάθηκε στὴν Ἐφεσο. Ἀργότερα ἐξορίσθηκε «ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (α' 9), ὅπου ἤκουσε «φανήν... μεγάλην ὡς σάλπιγγος λεγούσης· ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον...» (α' 10-11), τὸ βιβλίον τῆς «Ἀποκαλύψεως».

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Π. ΛΕΚΚΟΥ**
Δ/ντοῦ Ἐκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

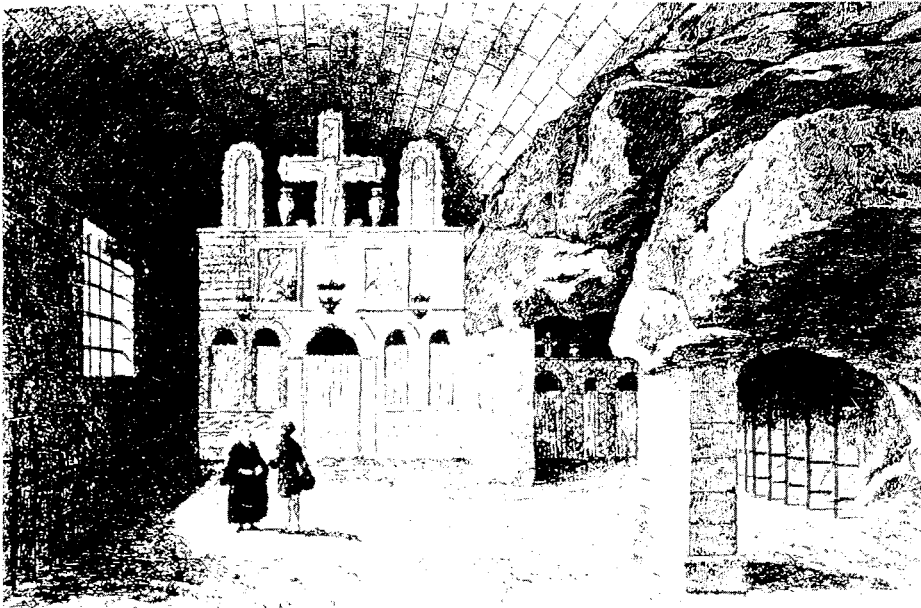
ἀποκαλυφθείσας ἀληθείας Του, ἀλλὰ καὶ τὰ σκευὴ ἐκλογῆς, δι' ὧν οὗτος ἐλάλησεν ἡμῖν “πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως”, ὅπως συνοροτάσωμεν κατὰ δύναμιν ἕκαστος τὴν μεγάλην καὶ σεπτὴν ταύτην ἱερὰν ἐπέτειον τῆς καθόλου ὑπὸ τὸν οὐρανὸν Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας».

Οἱ ἑορτασμοὶ αὐτοί, τοὺς ὁποίους προανήγγειλε, ὡς ἀνωτέρω, ὁ σεπτὸς οἰκουμενικὸς πατριάρχης Βαρθολομαῖος μὲ τὴν «Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξή» του τὰ Χριστούγεννα τοῦ 1994, λαμβάνουν χώρα (τὶς ἡμέρες ποὺ κυκλοφορεῖ καὶ τὸ παρὸν τεύχος) μὲ ἐπίκεντρο τὴν ἱερὰ νήσο Πάτμο καὶ τὴν τιμὴ τῆς μεταστάσεως τοῦ ἱεροῦ ἀποστόλου, θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου (26 Σεπτεμβρίου), συγγραφέως τῆς «Ἀποκαλύψεως». Ἡ «Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου», τελευταῖο χρονικὰ βιβλίον ἀπὸ πλευρᾶς συγγραφῆς καὶ στὸν «κανόνα» τῆς Ἁγίας Γραφῆς, εἶναι τὸ μόνον προφητικὸ - ἀποκαλυπτικὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Σ' αὐτὸ κυριαρχεῖ ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὡς Ἐσταυρωμένος καὶ Ἀναστημένος Κύριος τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ κατάργησε τὴ δύναμιν τοῦ θανάτου καὶ τοῦ διαβόλου, ἐλευθέρωσε τὰ μέλη τῆς καὶ εἶναι ὁ Ἐρχόμενος κατὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία του γιὰ νὰ συντρίψει ὀριστικὰ τὶς ἀντίθεες δυνάμεις. Εἶναι ὁ κυρίαρχος τῆς Ἱστορίας ποὺ τὴν κατευθύνει πρὸς τὰ ἔσχατα, δίνον-

Δὲν εἶναι λίγοι ἐκεῖνοι ποὺ ὑποστηρίζουν ὅτι ζοῦμε σὲ καιροὺς ἀποκαλυπτικῶν καὶ προσπαθοῦν νὰ ταυτίσουν διάφορα συμβάντα μὲ γεγονότα ποὺ περιγράφονται στὴν «Ἀποκάλυψη». Γι' αὐτὸ ἀρκετοὶ στρέφονται στὴ μελέτη τοῦ βιβλίου αὐτοῦ. Πρέπει, ὅμως, νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἡ ἀνάγνωσις χρειάζεται ἰδιαίτερη προσοχή. Καὶ πὸ μεγάλη, ἢ ἐρμηνεϊα. Διαφορετικὰ ἐλλοχεύει ὁ κίνδυνος παρερμηνειῶν καὶ παρεξηγήσεων, ποὺ δημιουργοῦν φοβίες ἢ καὶ πανικὸ (θόρυβος γιὰ τὸ «σφράγισμα» τοῦ ἀντιχριστοῦ, τὸ «666» κ.ἄ.), ἢ καὶ αἰρέσεις.

Τὸ **Σπήλαιον τῆς Ἀποκαλύψεως**, στὸ μέσον περίπου τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ τὴ Σκάλα πρὸς τὴ Χώρα, εἶναι διαμορφωμένο καὶ «ἐνσωματωμένο» στὸ χαμηλότερο ἀνατολικὸ τμήμα τῆς Μονῆς τῆς Ἀποκαλύψεως. Ὡς μικρὴ ἐκκλησία εἶναι ἀφιερωμένη στὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸ Θεολόγο. Στὸ ἱερό της οἱ τοιχογραφίες εἶναι τοῦ τέλους τοῦ 12ου αἰῶνος, τὸ τέμπλο, ξυλόγλυπτο καὶ ἐπιζωγραφισμένο, ἀνάγεται στὸ ἔτος 1600 καὶ ἔχει δύο εἰκόνες τοῦ ζωγράφου Θωμᾶ Βαθᾶ (ἔτος 1596), ὅπως καὶ ἄλλες μὲ θέματα: τὴν Ἀποκάλυψη, μία μὲ τοὺς ὄσιο Χριστόδουλο, Ἰωάννη ποὺ ὑπαγορεύει στὸ μαθητὴ του Πρόχορο, καὶ

*Τὸ ἱερὸ
Σπήλαιον
τῆς Ἀποκαλύψεως
στὴν Πάτμο
(γκραβούρα).*

τὴν μετάσταση τοῦ Ἰωάννη, καὶ τὴν ἀξιόλογη τῆς Παναγίας-ρίζας τοῦ Ἰεσσαί.

Ἡ ὄροφή τοῦ Σπηλαίου ἔχει τὸ «φρικτὸν ῥήγμα», ποῦ διαιρεῖ τὸ βράχο στὰ τρία, μὲ τὰ ὁποῖα συμβολίζεται ἡ Ἁγία Τριάδα. Ἐκεῖ, κατὰ τὴν παράδοση, ἄκουσε ὁ Ἰωάννης τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ νὰ τοῦ λέει τρεῖς φορές: «Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω,... ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ» (α' 8)... «ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον...» (α' 11). Μπροστὰ ἀπὸ τὸ Σπήλαιον ὑπάρχει τὸ παρεκκλήσιον τῆς Ἁγίας Ἄννης καὶ πρὸ κάτω οἱ κτιριακὲς ἐγκαταστάσεις τῆς περιφημῆς Πατμιάδος Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς ποῦ ἴδρυσεν (τὸ 1713) ὁ τότε διάκονος, ἅγιος Μακάριος Καλογεράς ὁ Πάτμος, ποῦ διετέλεσε καὶ πρῶτος σχολάρχης τῆς.

Ἰδρυτὴς τῆς «Ἱερᾶς, Βασιλικῆς, Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ Εὐαγγελιστοῦ» εἶναι ὁ ὄσιος Χριστόδουλος († 1093), «ἕνας ἀπὸ τοὺς σημαντικότερους ἐκπροσώπους τοῦ μοναχικοῦ βίου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Μοναχὸς εὐλαβέστατος, ἠγούμενος αὐστηρὸς, δυναμικὸς ἰδρυτὴς μονῶν, μὲ εὐρύτητα παιδείας, συγγραφικὴ ἰκανότητα καὶ πάθος γιὰ τὰ βιβλία, ἄσημος τὴν καταγωγὴν, χωρικός, μὲ κύρος στὴν αὐτοκρατορικὴ αὐλὴ καὶ στὸ Πατριαρχεῖο, ἀσκητὴς μὲ βαθιὰ γνώση τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἀνθρώπων, μὲ γερὴ κρίση καὶ πίστη ἀκλόνητη, προσωπικότητα ἀντιπροσωπευτικὴ τῆς τρικυμισμένης ἐποχῆς τῶν Κομνηνῶν... διωκόμενος ἀπὸ τίς διαμάχες μὲ τοὺς λαϊκοὺς, τὴν ἀπειλὴ τῶν πειρατῶν καὶ τὴν ὀλι-

γοψυχία τῶν συντρόφων του» (Στ. Ἄ. Παπαδόπουλος).

Μὲ χρυσόβουλλο τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου Α' (ποῦ σώζεται στὸ ἀρχεῖο τῆς Μονῆς) παραχωρήθηκε ἡ Πάτμος στὸν ὄσιο Χριστόδουλο (1088), «ἐπὶ ἀναφαιρέτῳ καὶ διηνεκῆι δεσποτεῖα καὶ κυριότητι», ἐνῶ μὲ ἄλλα χρυσόβουλλα τοῦ δόθηκε τὸ δικαίωμα νὰ χρησιμοποιεῖ ἰδιόκτητο πλοῖο ἢ Μονή, ποῦ ἀργότερα αὐξήσῃ σὲ τρία καὶ τέσσερα, τὸν ἀπάλλαξε ἀπὸ φόρους καὶ μὲ ἔγγραφο τοῦ 1089 ἐξαιρέθηκαν οἱ μελλοντικοὶ κάτοικοι τοῦ νησιοῦ ἀπὸ τὴν στράτευση. Στὴ μυστικὴ διαθήκη του ὁ Ὅσιος ἀποκαλύπτει γιὰ ποῖο λόγο διάλεξε τὸ νησί τῆς Πάτμου γιὰ τὴν ἴδρυσή τῆς ἀνέγερσος τῆς Μονῆς: ἤθελε νὰ ἔχει τὴ σκιὰ τῆς χάριτος τοῦ Ἰωάννου καὶ τῆς μοναξιάς τὴν ἡσυχία, ἀφοῦ τὴν περίοδο ἐκείνη τὸ νησί ἦταν «ἄοικον, κουρσευόμενον παρά τε τῶν Ἀγαρηνῶν, τῶν κουρσαριῶν καὶ τῶν Τούρκων καὶ παρὰ πάντων αἰχμαλωτίζεσθαι...».

Ἡ ἀνέγερση τῆς Μονῆς, στὴν κορυφὴ τοῦ ὑψηλοῦ λόφου, ὑπῆρξε σημαντικὸ ἔργο τοῦ Ὀσίου, τὸ ὁποῖο συνέχισαν καὶ οἱ διάδοχοί του. Πρόκειται στὴν οὐσία γιὰ ἕνα κάστρο, «ἀπὸ τὰ καλύτερα δείγματα ὀχυρωμένων μεσαιωνικῶν μοναστηριακῶν συγκροτημάτων», ποῦ περιλαμβάνει τὸ καθολικὸ —τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὀσίου— καὶ ἄλλα κτίσματα διαφόρων περιόδων: τὸ παρεκκλήσιον τῆς Παναγίας, τράπεζα, κελλιά καὶ μᾶλλον δεξαμενὲς νεροῦ (κάτω ἀπὸ τὴν κεντρικὴ ἐκκλησία καὶ τὴν αὐλὴ) εἶναι τοῦ 12ου αἰῶνος. Μεταγενέστερα κτίσματα ἐγίναν χάρη στίς

χορηγίες τοῦ Καρπάθου Νεόφυτου Γριμάνη (1698-1700) καὶ τοῦ Σάρδεων Νεκταρίου (τέλη 18ου μὲ ἀρχὴς 19ου αἰῶνος). Τὸ μοναστηριακὸ συγκρότημα ἐξελίχθηκε χωρὶς ἀρχικὸ ἢ μεταγενέστερο ἔστω ἐνιαῖο σχέδιο, γι' αὐτὸ καὶ παρουσιάζει ἓνα σύνολο ἀπὸ «κελλιά, αἶθουσες, παρεκκλήσια, πὺν ἐπικοινωνοῦν μεταξύ τους μὲ ἓνα δαίδαλο ἀπὸ διαδρόμους, στοῦς καὶ σκάλες... Ἐνας λαβύρινθος πραγματικός».

Πρὶν εἰσελθεῖ ὁ ἐπισκέπτης στὴ Μονὴ συναντᾷ τὸ παρεκκλήσιο τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων. Κι ἀφοῦ διαβεῖ τὴν κύρια πύλη τῆς καὶ τὴ στοᾶ («διαβατικό»), φθάνει στὴν αὐλὴ «χοχλαδοσπρωμένη καὶ τοξοστόλιστη». Τὰ τόξα, χτισμένα μὲ λαξευμένες πέτρες, εἶναι ἔργο τοῦ 1698. Πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς αὐλῆς βρίσκεται τὸ καθολικὸ, ἢ ἀνέγερση τοῦ ὁποῖου ὀλοκληρώθηκε τὸ 1090. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν ἐξωνάρθηκα (στοᾶ ἀνοικτὴ, τετράτοξη), μὲ τοιχογραφίες (τοῦ 1891 στὰ χαμηλότερα σημεῖα τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου, τοῦ 18ου αἰῶνος στὴ θολωτὴ ὀροφή) τὸ μικρὸ παρεκκλήσιο τοῦ ὁσίου Χριστοδούλου μὲ τὸν τάφο του καὶ τὸ τέμπλο (τοῦ 1602) ἀλλὰ μὲ παλαιότερες φορητὲς εἰκόνες καὶ τοιχογραφίες τοῦ 1600 περίπου, ἐπιζωγραφισμένες στὰ 1883, καθὼς καὶ τὴν ξύλινη ἀργυρεπίχρωση λάρνακα μὲ τὸ σκῆνωμα τοῦ ἰδρυτοῦ. Ἀκολουθεῖ ὁ ἐσωνάρθηκας στεγασμένος μὲ ἡμικυκλικὸ θόλο καὶ ἀξιόλογες τοιχογραφίες, ὄχι ὅλες ὅμως σὲ καλὴ κατάσταση, πὺν τὶς χαρακτηρίζουν «ἐκλεπτυσμένες ἀναζητήσιες πτυχωτοῦ εἰδυλλιακοῦ τοπίου ἢ γραφικῆς δραματικότητας μέσα σὲ πολυπρόσωπες συνθέσεις...» (Χατζηδάκης, στοῦ Στ. Ἀ. Παπαδόπουλου). Ἐδῶ εἶναι ἐναποτεθειμένη καὶ ἡ εἰκόνα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἢ γνωστὴ «προσκύνησις» (τοῦ 15ου αἰῶνος, ἐπιζωγραφισμένη τὸν 18ο).

Ξυλόγλυπτη θύρα (τοῦ 1500 περίπου) χωρίζει τὸν ἐσωνάρθηκα ἀπὸ τὸν κυρίως ναό, πὺν εἶναι σταυροειδῆς ἐγγεγραμμένος, μὲ τροῦλλο στηριγμένο σὲ τέσσερις κίονες. Ἀπὸ τὸν ἀρχικὸ του διάκοσμο καὶ τὶς τοιχογραφίες ἐλάχιστα διασώζονται, ἀφοῦ νεότερες ἀλλαγὲς καὶ ἐπιζωγραφίσεις ἢ ἀγιογραφίσεις καὶ ἀνακαινισμοὶ κάλυψαν τὰ πρῶτα. Τὸ τέμπλο, γιὰ παράδειγμα, εἶναι τοῦ 1820, καὶ τὸ δώρησε ὁ «νέος κτήτωρ», Πάτριος μητροπολίτης Σάρδεων Νεκτάριος. Ἀντικατέστησε ἐκεῖνο τοῦ 15ου αἰῶνος (ξύλινο), πὺν κι αὐτὸ μὲ τὴ σειρὰ του «εἶχε πάρει τὴ θέση τοῦ ἀρχικοῦ λίθινου τοῦ ὁσίου Χριστόδουλου». Φέρει εἰκόνες διαφορετικῶν ἐποχῶν (17ου-19ου αἰῶνων) καὶ οἱ ἀσημένιοι πολυέλαιοί του, ὅπως

καὶ τὰ καντήλια πὺν κοσμοῦν τὸ καθολικὸ, ἐντυπωσιάζουν τὸν ἐπισκέπτη.

Στὸ ἔξω σκευοφυλάκιο, ὅπως καὶ στὸ παλαιό, εἶναι ἀποθησαυρισμένοι πολλοὶ καὶ πολυτιμοὶ κειμηλιακοὶ θησαυροὶ: ἄμφια, ἱερὰ σκεῦη, ἐγκόλπια καὶ πατερίτσες, μίτρες, δικηροτρίκηρα, καντήλες καὶ θυμιατὰ, εἰκόνες καὶ πλήθος τιμίων λειψάνων (περισσότερα ἀπὸ ἐξήντα), καθὼς καὶ τεμάχια Τιμίου Ξύλου.

Ἀξιόλογο εἶναι καὶ τὸ παρεκκλήσιο τῆς Παναγίας, κτίσμα τοῦ 12ου αἰῶνος, μὲ σταυροθολόσχημη ἡμικυλινδρική ὀροφή, μαρμάρينو δάπεδο, ξυλόγλυπτο τέμπλο (τοῦ ἔτους 1607) καὶ τῆς ἴδιας ἐποχῆς φορητὲς εἰκόνες κρητικῆς τέχνης. Οἱ τοιχογραφίες του (τῶν ἐτῶν 1185-1190) εἶχαν καλυφθεῖ στὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνος, ἀλλὰ τὸ 1958 ἀφαιρέθηκαν καὶ φάνηκε ἡ ἀριότητα τῶν παλαιῶν. Εἰκάζεται ὅτι ἔγιναν μὲ χορηγία τοῦ Λεοντίου, ἀδελφοῦ τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς Πάτριου ἀπὸ τὸ 1157/8 ὡς τὸ 1183 καὶ παρὰλληλα πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἀπὸ τὸ 1176.

Τὸ ἔτος 1090 εἶχε ἀνοικοδομηθεῖ καὶ ἡ τράπεζα τῆς Μονῆς, μὲ δύο κτιστὰ μακριὰ τραπέζια πὺν ἔχουν μαρμαρίνη ἐπένδυση. Στὸ δυτικὸ, κυρίως, τοῖχο τῆς σώζονται τοιχογραφίες σὲ δύο στρώματα, μὲ πολυπρόσωπες συνθέσεις. Τὸ πρῶτο στῶμα κατὰ τὸν 12ο αἰῶνα, τὸ ἄλλο περὶ τὸ 1200 ἢ α' φάση καὶ ἀπὸ 1350-1375 ἢ β' φάση. Στὴν τράπεζα ἐκτίθενται τώρα «ἀρχαῖες ἐπιγραφὲς τοῦ νησιοῦ καὶ ἓνα ὠραῖο τμήμα ἰωνικοῦ κιονόκρανου, παλαιοχριστιανικὰ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη..., βυζαντινὰ ἀνάγλυφα. Ψηλὰ στοῦς τοίχους ἔχουν ἀναρτηθεῖ οἱ τοιχογραφίες τοῦ 1745... ἀπὸ τὸ παρεκκλήσι τῆς Παναγίας» (Στ. Ἀ. Παπαδόπουλος).

Τὸ κτιριακὸ συγκρότημα τῆς Μονῆς συμπληρώνεται ἀπὸ τὸ μαγειρεῖο μὲ θολωτὲς ἐστίες (πρὶν τὸ 1091), τὸ ὠρεῖον (ἀποθήκες σιτηρῶν καὶ ὀσπρίων), τοὺς πιθῶνες (γιὰ τὴν ἀποθήκευση τοῦ λαδιοῦ), τὶς δεξαμενὲς τοῦ νεροῦ, τὸ μαγκιπεῖον (ὅπου ζύμωναν κι ἔψηναν τὸ ψωμί). Κι ἀκόμη τὰ παρεκκλήσια τῶν Ἁγίων Πάντων, τοῦ Σταυροῦ, τοῦ Προδρόμου, τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ἀπὸ τὰ, σὲ διαφορετικὰ ἐπίπεδα, δώματα ἢ θεὰ πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος εἶναι «μια ἀπὸ τὶς καλύτερες ἴσως στὸν κόσμο».

Ἰδιαιτέρως λόγος πρέπει νὰ γίνει γιὰ τὴ Βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς, ἀφοῦ ὑπολογίζεται ἀνάμεσα σὲς καλύτερες τῆς Ἀνατολῆς. Τὴ δημιούργησε ὁ κτίτωρ ὀσιος Χριστόδουλος πὺν ἔλαβε καὶ εἰδικὰ μέτρα γιὰ τὸν ἐμπλουτισμὸ καὶ τὴ διαφύλαξη καὶ προστασία τῆς. Σῶζεται καὶ κα-

τάλογος τῶν βιβλίων ἀπὸ τὸ ἔτος 1200, σπάνιος στὸ εἶδος του. Σὺν τῷ χρόνῳ τὸ περιεχόμενό της διαρκῶς πλουτίζεται μὲ ἀγορὲς κωδίκων καὶ χειρογράφων, μὲ δωρεὲς καὶ ἀντιγραφές, χωρὶς νὰ λείπουν καὶ οἱ ἀπώλειες «ποὺ ὀφείλονται στοὺς περιηγητὲς - κυνηγοὺς κλασικῶν χειρογράφων, στοὺς ἐκδότες ποὺ “λησμονοῦν” νὰ ἐπιστρέψουν τὰ χειρόγραφα ποὺ χρησιμοποιήσαν...». Σήμερα ἡ Βιβλιοθήκη περιλαμβάνει περίπου 1.000 χειρόγραφα (325 περγαμινά, 565 χαρτῶα) καὶ 3.000 καὶ πλέον ἔντυπα, ποὺ καλύπτουν περίοδο ἀπὸ τὸν 6ο ὡς τὸν 19ο αἰῶνα, γραμμένα σχεδὸν ὅλα στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα. Τὸ περιεχόμενό τους, κυρίως λειτουργικὸ, πατερικὸ, ἐκκλησιαστικὸ δικαίον, ἀγιολογικὸ, φιλολογικὸ, ἀσκητικὸ καὶ κλασικὸ (ἱστορικὴ βιβλιοθήκη Διόδ. Σικελιώτη, οἱ τραγωδίαι «Ἐκάβη» καὶ «Ὀρέστης», «Αἴας» καὶ «Ἡλέκτρα», κ.ἄ.). Παλαιότεροι εἶναι ὁ κώδικας μὲ ἀριθμὸ 67 (ἀρχῶν 8ου αἰῶνος) ποὺ περιέχει ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον, ὁ μὲ ἀριθμὸ 171 (ἀρχῶν 8ου αἰῶνος) μὲ τὸ κείμενο τοῦ βιβλίου «Ἰὼβ» καὶ ἀναλυτικὴ ἐρμηνεῖα καὶ περιλαμβάνει 44 μικρογραφίες, καί, τέλος, ὁ κώδικας 33 ποὺ περιέχει δύο βιβλία μὲ λόγους τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, γραμμένες τὸ 941 στὴν Καλαβρία «διὰ χειρὸς Νικολάου μοναχοῦ καὶ Δανιὴλ υἱοῦ αὐτοῦ». Ἀνάμεσα στοὺς κώδικες περιλαμβάνονται καὶ δύο παλίμψηστοι. Πλουσιότατη εἶναι ἡ Βιβλιοθήκη καὶ σὲ μικρογραφίες ποὺ καλύπτουν τὴν περίοδο ἀπὸ τὸν 9ο ὡς τὸν 15ο αἰῶνα, ἔργα καλλιγράφων μοναχῶν. Παρουσιάζουν μεγάλῃ ποικιλία καὶ χρησιμοποιοῦν ὅλα σχεδὸν τὰ γνωστὰ τότε εἰκονογραφικὰ συστήματα. Στὰ ἔντυπα βιβλία περιλαμβάνονται ἡ «Ἀνθολογία διαφόρων ἐπιγραμμάτων ἀρχαίους συντεθειμένοι σοφοῖς...» (Φλωρεντία 1494), ποὺ εἶναι τὸ παλαιότερο, μαζὶ μὲ τὸ «Θεοδώρου Γραμματικῆς Εἰσαγωγὴ Βιβλία Τέσσαρα» (Βενετία 1495). Εἶναι θεολογικά, σχολικά, ἱστορικά, βυζαντινά, κλασικά καὶ φυσικομαθηματικά. Ἡ Βιβλιοθήκη, ἀριστα ὀργανωμένη, κλιματιζόμενη καὶ μὲ φωτογραφικὸ ἐργαστήριον εἶναι πολὺτιμος συμπαραστάτης τῶν ἐπιστημόνων μὲ εἰδικὰ ἐνδιαφέροντα, χορηγώντας τους μικροφίλμς καὶ φωτογραφίες.

Ἄλλὰ καὶ τὸ Ἀρχεῖο τῆς Μονῆς, μὲ τὶς 13.000 περίπου ἔγγραφα του (στὴν ἑλληνικὴ, τουρκικὴ, λατινικὴ, ρωσικὴ, ρουμανικὴ, ἰβηρικὴ κ.ἄ. γλῶσσες), παρουσιάζει τεράστιο ἐνδιαφέρον «γιὰ τὴν τοπικὴ καὶ γενικὴ ἱστορία, τὴ διπλωματικὴ καὶ τὴ σφραγιδογραφία» καὶ καλύ-

πτουν διάστημα 9 καὶ πλέον αἰῶνων, χωρὶς διακοπή. Δὲν ὑστερεῖ, φυσικά, καὶ τὸ Σκευοφυλάκιο - θησαυροφυλάκιο, ποὺ τὸ μεγαλύτερο τμήμα ἐκείνων ποὺ περιλαμβάνει προέρχονται ἀπὸ τὴν περίοδο 1600-1800, ἀφοῦ τὰ παλαιότερα, ἀπὸ τὴν βυζαντινὴν περίοδο, δὲν σώθηκαν ἐξαιτίας τῶν δυσκολιῶν ποὺ πέρασε ἡ Μονή. Σχεδὸν ὅλα προέρχονται ἀπὸ ἀφιερώσεις κληρικῶν καὶ δὴ Πατριῶν ἱεραρχῶν, ἡγεμόνων παραδουναβίων περιοχῶν καὶ Ρώσων. Ἀρκετὰ ἐκτίθενται στὸ Σκευοφυλάκιο (εἰκόνες, ἄμφια, ἔργα ἀργυροχοῦ, κ.λπ.).

Ἀπὸ ἐθνικῆς πλευρᾶς, ἡ Πάτμος κατελήφθη τὸ 1207 ἀπὸ τοὺς Ἐνετούς, ἀλλὰ ἀφέθηκε ἐλεύθερη λόγῳ τῶν σχέσεων της μὲ τοὺς πάπες. Κατακτήθηκε μόλις τὸν 16ο αἰῶνα ἀπὸ τοὺς Τούρκους, χωρὶς ἐντούτοις νὰ δεχθεῖ πιέσεις ἀφοῦ «οἱ φωτισμένοι μοναχοὶ τῆς μὲ τὸ καλλιέργουμένο θρησκευτικὸ καὶ ἐθνικὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἐπιβαλλόμενη διπλωματία, δὲν ἄργησαν νὰ ἐξασφαλίσουν ἀνώδυνη ἀντιμετώπιση τῆς δουλείας» καὶ κάποια ἀνεξαρτησία. Τὸν 17ο αἰῶνα τὸ νησὶ πλούτισε ἀπὸ τὸ ἐμπόριο καὶ τὴ ναυτιλία καὶ γιὰ νὰ ἔχουν τὴν ἡσυχία τους οἱ Πάτμιοι πλήρωναν 4.000 γρόσια στὸν Καπουδὰν Πασά τοῦ Αἰγαίου. Τὸ 1770 τέθηκε ὑπὸ ρωσικὴ κατοχὴ καὶ τὸ 1821 προσχώρησε στὸν Ἀγῶνα, ἀφοῦ ἄλλωστε πάτμιος ἦταν ὁ πρωτοεργάτης τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας Ἐμμ. Ξάνθος. Παρὰ τὸ ὅτι ἐλευθερώθηκε τότε, μὲ τὴ συνθήκη τῆς ΚΠόλεως (9 Ἰουλίου 1832) ἀποδόθηκε στὴν Τουρκία, διατηρώντας — ἂν καὶ μειωθέντα τὸ 1869 καὶ τὸ 1909 — τὰ παλαιὰ προνόμιά της. Ἀπὸ τὸ 1912 ὡς τὸ 1947 διετέλεσε ὑπὸ ἰταλικὴ κατοχὴ.

Ἀπὸ πλευρᾶς ἐκκλησιαστικῆς καθεστῶτος ἡ Πάτμος, μαζὶ μὲ τὰ νησάκια Λειψοί, Ἀγαθονήσι καὶ Ἀρκοί, ἀποτελοῦν τὴν Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία Πάτμου καὶ τελοῦν ὑπὸ τὴν ἄμεση δικαιοδοσία τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου. Πατριαρχικὸς ἑξαρχος εἶναι ὁ ἐκάστοτε ἡγούμενος τῆς ἱεράς Μονῆς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Πάτμου (σήμερα ὁ ἐπίσκοπος Τράλλων Ἰσίδωρος).

Τὸ 1981 (Νόμος 1155) ἡ Πάτμος ἀνακηρύχθηκε — καὶ μὲ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξι — Ἱερὰ Νῆσος, ἐνῶ τὸ 1988 τιμήθηκαν «πανορθοδόξως καὶ παγχριστιανικῶς», μὲ τὴ συμμετοχὴ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, τὰ 900 χρόνια ἀπὸ τὴν ἰδρυση τῆς Μονῆς.

(Προδημοσίευση ἀπὸ τὸ δίτομο ἔργο ΤΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ, ποὺ κυκλοφορεῖ προσεχῶς ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις «ΙΧΝΗΛΑΤΗΣ»).

Ο ΚΑΤ' ΕΠΙΓΝΩΣΗ ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΣΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: ΕΙΣΑΓΩΓΗ. Ι. Ο ΚΑΛΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ. ΙΙ. Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥ. ΙΙΙ. ΟΙΚΕΙΩΣΗ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ. ΙV. ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΣΚΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ. V. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ. VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.

Πάντως ό σεβασμός πρὸς τὸ ἀπεριόριστο δικαίωμα τῆς κατὰ συνείδηση γνώμης καὶ ψήφου τῶν βουλευτῶν ἀποτελεῖ συνέπεια καὶ τοῦ προσωπικοῦ καθορισμοῦ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν, τὸν ὁποῖο εἶχε ὑπόψη ὁ συνταγματικὸς νομοθέτης καὶ τὸν ὁποῖο (προσωπικὸ καθορισμὸ) ἀποστραφεί (ἀπὸ τὸ Ἐκλογικὸ Σῶμα) ἤ, ἀντὶ τούτου, διοριστήριος κομματικὴ σειρὰ (lista) τῶν ὑποψη-

τη κύρωση, γιὰ τὴν ὁποία δὲν τηρεῖται ἡ καθοριζομένη ἀπὸ τὸ Σύνταγμα (ἄρθρα 73-77) καὶ τὸν Κανονισμὸ τῆς Βουλῆς (ἄρθρα 84-110) πλήρης νομοθετικὴ διαδικασία.

Πάντως ἡ μὴ ἐναντίωση τῆς Βουλῆς, καίτοι θεωρεῖται, ὡς ἐσωτερικὸ ζήτημα αὐτῆς (interna corporis), ἀνεπίτρεπτος ἐφόσον ἀνάγεται στὴν τήρηση τοῦ Συντάγματος, δὲν δύναται νὰ προσδώσει ἀναδρομικὴ ἰσχὺ στὴν κυρουμένη νομοθετικῶς ὑπουργικὴ ἀπόφαση, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ θὰ ἰσχύει ἀπὸ τὴ δημοσίευση τοῦ κυρωτικοῦ αὐτῆς νόμου, σύμφωνα μὲ τὴ γενικὴ καὶ ἐπαναλαμβανόμενη στὰ Ἑλληνικὰ Συντάγματα διάταξη τοῦ ἄρθρου 77 παρ. 2. Ὅπως δὲποτε, ἡ Βουλὴ, ὡς τὸ προέχον ὄργανο τοῦ Κράτους, δὲν δύναται ν' ἀνεχθεῖ τὴ ρύθμιση σπουδαιοτάτων ζητημάτων, ἀπὸ Ὑπουργὸ ἢ καὶ ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο, πού, ἀπὸ τὸ Σύνταγμα (ἄρθρο 72 παρ. 1), ἀνήκουν στὴ νομοθετικὴ ἀρμοδιότητα τῆς Ὀλομελείας αὐτῆς, ἔστω καὶ ἂν ἡ ὑπὸ νομοθετικὴ κύρωση διοικητικὴ πράξη τοῦ Ὑπουργοῦ ἢ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου πρόκειται ν' ἀποτελέσει ἄρθρο νόμου συζητουμένου καὶ ψηφιζομένου ἀπὸ τὴν Ὀλομέλεια τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ χωρὶς τὴν καθοριζομένη πλήρη νομοθετικὴ προπαρασκευή.

ΙΑ) Τὸ ἄρθρο 47 ὀρίζει τὰ ἐξῆς:

«1. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔχει τὸ δικαίωμα, ὕστερα ἀπὸ πρόταση τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης καὶ γνώμη συμβουλίου, πού συγκροτεῖται κατὰ πλειοψηφία ἀπὸ δικαστές, νὰ χαρίζει, μετατρέπει ἢ μετριάξει τὶς ποινὲς πού ἐπιβάλλουν τὰ δικαστήρια, καθὼς καὶ νὰ αἶρει τὶς κάθε εἴδους νόμιμες συνέπειες ποινῶν πού ἔχουν ἐπιβληθεῖ καὶ ἐκτισθεῖ.

2. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας μόνο μὲ τὴ συγκατάθεση τῆς Βουλῆς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπονέμει χάρη σὲ ὑπουργὸ πού καταδικάσθηκε κατὰ τὸ ἄρθρο 86.

3. Ἀμνηστία παρέχεται μόνο γιὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα, μὲ νόμο πού ψηφίζεται ἀπὸ τὴν Ὀλομέλεια τῆς Βουλῆς.

Τοῦ κ. ΚΩΝ/ΝΟΥ ΧΡ. ΤΡΑΚΑ

Ἀντιπροέδρου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου

φίων βουλευτῶν στὸ ψηφοδέλτιο ἐκάστου κόμματος. Μόνος δὲ ὁ κομματικὸς καθορισμὸς στὴν ἐκλογὴ τῶν βουλευτῶν μειώνει, οὐσιαστικῶς, τό, κατὰ τὸ Σύνταγμα καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ βουλευτοῦ, ἀπεριόριστο δικαίωμα τοῦτο, σὲ περιορισμένο, πού προσιδιάζει στὴν μονοκομματικὴ κυριαρχία καὶ τὴν ἀπορρέουσα ἀπ' αὐτὴ πλήρη «κομματικὴ πειθαρχία».

Ἡ προσωπικότητα τοῦ ὑποψηφίου βουλευτοῦ πρέπει ν' ἀποτελεῖ ἀπαραίτητο κριτήριο τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ, ἐξ αὐτοῦ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸ Κοινοβούλιο, ἀλλὰ καὶ τῆς ιδέας τοῦ Πολιτεύματος τῆς Προεδρευομένης Κοινοβουλευτικῆς Δημοκρατίας. Ἐφόσον τὸ Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι Κοινοβουλευτικὸ καὶ τὸ Κοινοβούλιο ἀναδεικνύει καὶ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας.

Ι) Μετὰ τὴν προβλεπομένη ἀπὸ τὸ ἄρθρο 44 παρ. 1 (48 παρ. 5 τοῦ Σ. 1968-73) προσωρινὴ ἐκτακτὴ νομοθέτηση, μὲ τὴν ἐκδοση πράξεων νομοθετικοῦ περιεχομένου, μάλιστα, τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐκδοση πράξεων - ἀποφάσεων τῶν Ὑπουργῶν ἢ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, μὲ νομοθετικὸ περιεχόμενο, καὶ ἡ περαιτέρω (συνήθως μετὰ ἀπὸ πολλὰ ἔτη) κύρωσή τους μὲ νόμο, συνήθως πολλῶν μὲ ἓνα ἄρθρο. Ἡ Βουλὴ ὀφείλει ν' ἀρνεῖται τὴν τοιαύ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 502 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 12 τεύχους.

4. 'Αμνηστία για κοινὰ ἐγκλήματα δὲν παρέχεται οὔτε μὲ νόμο».

'Απὸ τὶς διατάξεις ποὺ προπαρατέθηκαν προκύπτουν, μεταξύ ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

'Η ἀπονομή χάριτος ὑπὲρ καταδικασθέντος σὲ ὅποιαδήποτε ποινὴ καὶ ἡ ἄρση τῶν συνεπειῶν αὐτῆς ποὺ ἔχει ἐκτιοθεῖ ἀνήκει στὴν ἀποκλειστικὴ προνομία τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Συντελεῖται μὲ τὴν τήρηση μιᾶς καθορισμένης ἀπὸ τὸ Σύνταγμα σύνθετης διοικητικῆς διαδικασίας, προκειμένου δὲ περὶ ἀπονομῆς χάριτος σὲ καταδικασθέντα ὑπουργοὶ καὶ πρόσθετης νομοθετικῆς.

'Η σύνθετη διοικητικὴ διαδικασία αὐτὴ εἶναι, κατὰ σειρά ἐνεργείας, ἡ ἀκόλουθη:

α) 'Εγγραφή αἴτηση τοῦ καταδικασθέντος πρὸς τὸν Ὑπουργὸ τῆς Δικαιοσύνης, β) ἀπλὴ γνώμη ἢ γνωμοδότηση τοῦ συμβουλίου χαρίτων, γ) θετικὴ πρόταση τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, πρὸς τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, ἐκδηλουμένη μὲ τὴν προσυπογραφή τοῦ σχετικοῦ προεδρικοῦ διατάγματος (ἄρθρο 35 παρ. 1 σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν παρ. 2 τοῦ ἀρθροῦ 35) καὶ δ) ἐκδοση (ὑπογραφή ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας καὶ δημοσίευση στὴν 'Εφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως) τοῦ προεδρικοῦ τούτου διατάγματος.

Γιὰ τὴν ἀπονομή χάριτος σὲ καταδικασθέντα ὑπουργοὶ παρεμβάλλονται δύο ἀκόμη (διάμεσες) ἐνεργείες, οἱ ὁποῖες συνθέτουν τὴν συγκατάθεση τῆς Βουλῆς, α) ἡ θετικὴ εἰσήγηση τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης πρὸς τὴ Βουλὴ καὶ β) ἡ ἀποδοχὴ τῆς εἰσηγήσεως αὐτῆς ἀπὸ τὴ Βουλὴ καὶ συνεπῶς ἡ συγκατάθεση αὐτῆς γιὰ τὴν ἀπονομή τῆς χάριτος.

'Η αἴτηση τοῦ καταδικασθέντος ὡς πρώτη ἐνεργεία καὶ ἡ γνωμοδότηση τοῦ συμβουλίου χαρίτων ὡς δευτέρα, ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἀπονομή χάριτος καὶ σὲ καταδικασθέντα ὑπουργοὶ. Τοῦτο προκύπτει ἐκ τῆς ἐννοίας τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, οἱ ὁποῖες στὴν πρώτη παράγραφο θέτουν τὴν γενικὴ προϋπόθεση αὐτὴ καὶ στὴν δευτέρα προσαπαιτοῦν καὶ τὴν συγκατάθεση τῆς Βουλῆς, προδήλως, ἐπὶ προηγουμένης ἐνεργείας. 'Αρμόζει ὁμως καὶ στὴ φύση τῆς ἐνεργείας, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ ἐκτίμηση τῆς συνδρομῆς τῶν προϋποθέσεων ἀπονομῆς τῆς χάριτος, ὡς ἀνταποδόσεως. 'Εφόσον ἡ χάρις δίδεται «τῷ αἰτούντι», «ἀντὶ χάριτος» ('Ιωαν. α' 16) καὶ ἐκ τῶν ἀληθῶν λόγων τοῦ καταδικασθέντος (Ματθ. θ'

29), θὰ ἐκτιμηθεῖ, ἀπὸ τὸ συμβούλιο χαρίτων, τὸν Ὑπουργὸ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τελειωτικῶς ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν βαρῦτητα καὶ τὴν ἠθικὴ ἀπαξία τοῦ ἐγκλήματος, ἢ ἀπὸ τῆς καταδίκης καὶ ἐφεξῆς ἐντιμῆ ζωῆ καὶ ἐκπλήρωση τῶν ἐκ τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς καταδίκης ὑποχρεώσεων τοῦ καταδικασθέντος (ἄρθρο 66 Π.Κ.). 'Εξάλλου ἡ συγκρότηση τοῦ Συμβουλίου Χαρίτων κατὰ πλειοψηφία ἀπὸ δικαστῆς καὶ ἡ γνωμοδότηση τούτου ἀνταποκρίνεται στὴν ἄσκηση τῆς δικαστικῆς λειτουργίας ἀπὸ τὰ Δικαστήρια (ἄρθρο 26 παρ. 3) καὶ στὴν καταδίκη ἀπὸ τὸ Εἰδικὸ Δικαστήριον τοῦ ἀρθροῦ 86, καθὼς καὶ ἡ συγκατάθεση τῆς Βουλῆς στὴν παραπομπή, ἀπ' αὐτὴ, τοῦ πρώην ὑπουργοῦ στὸ δικαστήριον τούτο. 'Ὡστε νὰ μὴ ἀγνοεῖται καὶ ἐν προκειμένῳ ἢ κατὰ τὸ Σύνταγμα σχετικὴ ἀρμοδιότητα τῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς Βουλῆς.

IB) Τὸ ἄρθρο 98 παρ. 1 περ. α' θεσπίζει ἀπευθείας τὸν προληπτικὸ ἔλεγχο τῆς νομιμότητος τῶν δαπανῶν τοῦ Κράτους, πρὶν ἀπὸ τὴν πληρωμὴ των, ἀπὸ τὸ 'Ελεγκτικὸ Συνέδριον, προβλέπει δὲ καὶ τὴν διὰ νόμου ὑπαγωγὴ στὸν ἔλεγχο τούτο τῶν δαπανῶν τῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου.

Δαπάνη τοῦ Κράτους, μὲ τὴν ἐννοία τοῦ Δημοσίου, ὡς πρὸς τὶς συναλλακτικὰς σχέσεις τοῦ Κράτους, καθὼς καὶ τῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου, ἀλλὰ, μὲ εὐρεία ἐννοία, καὶ τῶν κρατικῶν νομικῶν προσώπων ἰδιωτικοῦ δικαίου, ὡς ἀσκούντων κρατικὴ ἐξουσία, κατὰ παραχώρηση τοῦ Κράτους, θεωρεῖται καὶ καλεῖται, γενικῶς, δημόσια δαπάνη, ἐκ τῆς προελεύσεως καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς διαθέσεως τοῦ δημοσίου χρήματος. 'Εκ τοῦ λόγου δὲ τούτου καὶ τῆς ἀπαιτουμένης ἀνάλογης προστασίας τοῦ ἱεροῦ, ἀπὸ τὴν προέλευση καὶ τὴν ἀποστολὴ του, δημοσίου χρήματος, *δημόσια δαπάνη* εἶναι ἡ νόμιμη καὶ κανονικὴ διάθεση δημοσίου χρήματος, γιὰ τὴν ἀγορὰ ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν καὶ τὴν ἐκτέλεση (δημοσίων) ἔργων, πρὸς θεραπείαν ἐθνικῆς ἢ κοινωνικῆς ἀνάγκης, ἢ ὁποία προάγει περισσότερο τὸ γενικὸ συμφέρον ἢ καλὸ.

'Επομένως δὲν εἶναι δημόσια δαπάνη ἡ, μὲ ἄλλο σκοπὸ καὶ τρόπο, ἐκταμίευση δημοσίου χρήματος. 'Αλλὰ ἐνεργεία (πράξις ἢ παράλειψη) ἀντίθετη μὲ τὴν ἐννομὴ ὑπηρεσιακὴ σχέση καὶ τὸ καθήκον ἀξίου ὀργάνου τοῦ Κράτους ἢ τοῦ κρατικοῦ νομικοῦ προσώπου, ἢ ὁποία πρέπει νὰ

έξαλειφθεί ως προς όλες τις αποδοκιμαστές συνέπειές της.

Ειδικώς, δαπάνη του Κράτους είναι ή διάθεση δημοσίου χρήματος από τον προϋπολογισμό του Κράτους, άδιαφύρως της προελεύσεως του δημοσίου έσόδου, από φόρους, δάνεια, Ευρωπαϊκή Ένωση κ.λπ., και άδιαφύρως του φορέως ή προσώπου που πραγματοποιεί τη δαπάνη για άγορά αγαθών κ.λπ., κατά τον προεκτεθέντα όρισμό της δημόσιας δαπάνης, όπως οί δαπάνες που πραγματοποιούν οί Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Υπόψη ότι ό συνταγματικός νομοθέτης, ό οποίος εϋθέως επέβαλε τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών του Κράτους από τόν Έλεγκτικό Συνέδριο και προέβλεψε την ύπαγωγή, διά νόμου, στον έλεγχο αυτό των δαπανών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, τόν μόν ειχε υπόψη του τά γνωστά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τόν δέ απέβλεψε στην προστασία του δημοσίου χρήματος και την άλληλένδετη καλή εκτέλεση του προϋπολογισμού του Κράτους, ως του προέχοντος γενικού ή δημοσίου συμφέροντος.

Ό προληπτικός έλεγχος της νομιμότητας των δαπανών του Κράτους, δηλαδή, όσων πληρώνονται με χρήματα από τον προϋπολογισμό του Κράτους ή της Ευρωπαϊκής Ένώσεως, είναι γενικός και άνεξαίρετος. Μόνον από οικονομία χρόνου και ένεργείας δικαιολογείται ή μη άσκηση του έλέγχου τούτου συνεχώς επί των σταθερών ή επαναλαμβανόμενων δημοσίων δαπανών, όπως μισθών και συντάξεων δημοσίων υπαλλήλων κ.ά. και δημοσίου χρέους, έκτος καθ' έκάστη ειδική ή άτομική μεταβολή, όχι γενική όπως με τίς γενικές αύξήσεις μισθών και συντάξεων, κατά την όρθή έννοια των διατάξεων των άρθρων 28 παρ. 2 και 30 έδάφιο τελευταίο του ν.δ. 321/1969 «περι κώδικος δημοσίου λογιστικού», σε συνδυασμό με τόν άρθρο 112 παρ. 1 του Συντάγματος.

Τόν Έλεγκτικό Συνέδριο, ως τό, κατά τόν Σύνταγμα, άνώτατο δικαστήριο έλέγχου της νομίμου διαχειρίσεως (είσπράξεως και διαθέσεως) του δημοσίου χρήματος, όφείλει νά διενεργεί άυτεπαγγέλτως έλέγχους επί των δημοσίων δαπανών, διά χρημάτων του Κράτους, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και της Ευρωπαϊ-

κής Ένώσεως, επί των όποιων δέν άσκησε προληπτικό έλεγχο της νομιμότητας αυτών και νά καταλογίζει τούς ύπευθύνους με τά παρανόμως πληρωθέντα ποσά χρημάτων.

Γ) Οί διατάξεις του άρθρου 101 παρ. 1 και 3 όρίζουν: «1. Η διοίκηση του Κράτους οργανώνεται σύμφωνα με τόν άποκεντρωτικό σύστημα». «3. Τά περιφερειακά κρατικά όργανα έχουν γενική άποφασιστική άρμοδιότητα για τίς υποθέσεις της περιφέρειάς τους, οί κεντρικές υπηρεσίες, έκτος από ειδικές άρμοδιότητες, έχουν τή γενική κατεύθυνση, τόν συντονισμό και τόν έλεγχο των περιφερειακών οργάνων, όπως νόμος όρίζει».

Άπό τίς άνωτέρω διατάξεις προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι τόν Σύνταγμα καθιδρύει, ως σύστημα διοικήσεως του Κράτους, τόν άποκεντρωτικό ή τήν άποκέντρωση. Κατ' άκολουθίαν άναθέτει στην μόν άποκέντρωση τή «γενική άποφασιστική άρμοδιότητα για τίς υποθέσεις» της οικείας περιφέρειας, στή δέ και εκ των πραγμάτων συνυπάρχουσα Κεντρική Διοίκηση (κεντρικές υπηρεσίες) «τήν γενική κατεύθυνση, τόν συντονισμό και τόν έλεγχο των περιφερειακών οργάνων», σύμφωνα με τούς ειδικότερους όρισμούς των νόμων, ήτοι, τήν μέριμνα για τήν όρθή άσκηση της άποφασιστικής άρμοδιότητας από τά περιφερειακά διοικητικά όργανα. Έπομένως παρεμβολή της Κεντρικής Διοικήσεως, είτε στην άπευθείας άσκηση είτε στον περιορισμό της άποφασιστικής άρμοδιότητας, πού, εκ του Συντάγματος, άνήκει στην Άποκεντρική Διοίκηση, είναι άντίθετη προς τίς άναφερθείσες διατάξεις του Συντάγματος.

Οί διατάξεις του έπομένου άρθρου 102 παρ. 1, 2 και 5 έδ. α' όρίζουν τά έξής: «1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων άνήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως, των όποιων πρώτη βαθμίδα αποτελούν οί δήμοι και οί κοινότητες. Οί λοιπές βαθμίδες όρίζονται με νόμο». «2. Οί οργανισμοί τοπικής αυτοδιοικήσεως έχουν διοικητική άυτοτέλεια. Οί αρχές τους εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία». «5. Τόν Κράτος άσκει στους οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοικήσεως έποπτεία πού νά μόν έμποδίζει τήν πρωτοβουλία και τήν έλευθέρα δράση τους...».

(Συνεχίζεται)

Αἱ Δημόσιαι Σχέσεις διὰ τὴν Θρησκείαν καὶ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν

Μία γενικὴ θεώρησις τοῦ θέματος.

**Ἰδιαιτερότητες εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ θεομοῦ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν –
Ἀναγωγὰ καὶ συγκρίσεις ἀπὸ τὴν προϊστορίαν τῆς Χριστιανικῆς Ἐπικοινωνίας**

Εἰσαγωγικά

Οἱ Χριστιανοὶ δικαιοῦνται νὰ καυχῶνται ἐν Κυρίῳ διότι τιμῶνται ὡς εἶναι Χριστιανοὶ καὶ ἐκ τούτου μοναδικὴν ἐπιτρεπτὴν περίπτωσιν ὑπερηφανείας ἀποτελεῖ ἡ δήλωσις, ὁμολογία τοῦ Χριστιανοῦ περὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὴν πίστιν πρὸς τὸν Χριστόν.

Ἡ πίστις εἶναι ἀνιδιοτελὴς καὶ ἐὰν ὁ Χριστιανὸς εἶναι ὑπερήφανος διὰ τὴν πίστιν του

Τοῦ κ. Ἰωάννου Ν. Παπαμιχαλάκη

κατ' ἐπέκτασιν τιμᾶται καὶ διὰ τὴν ἀνιδιοτελεῖ παροχὴν χριστιανικοῦ ἔργου, καθιστάμενος ἐμπράκτως ἐργάτης εἰς ἔργα πίστεως.

Ἡ Ἐκκλησία τιμᾶ «τοὺς φίλους» τοῦ Θεοῦ ὅταν παρέχει τὴν εὐκαιρία εἰς αὐτοὺς νὰ ἐργασθοῦν κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς πίστεώς των, τῆς καταβολῆς των καὶ αὐτῆς τῆς ὑπάρξεώς των.

«Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου, ὁ Θεός, λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν».
(Ψαλμὸς 138,17).

Προϋπόθεσις εἰς τὴν συνεργασίαν τῶν Χριστιανῶν χάριν τοῦ συμφέροντος τῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελεῖ ἡ θέσις Χριστιανικῶν στόχων, εὐκαιριῶν, προγράμματος εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐπιρροῆς μὲ τὴν ὁποίαν εἶναι ὀπλισμένοι οἱ πιστοί, τελούντες ὑπὸ τὴν παντοδύναμον προστασίαν καὶ χειραφέτησιν.

Εἰς τὸν ὀρισμὸν τῶν Δημοσίων Σχέσεων συνυπάρχουν ἀκριβῶς τὰ στοιχεῖα πού συνάδουν ἰδίως εἰς τὴν ἐφαρμογὴν Δημοσίων Σχέσεων διὰ τὴν θρησκείαν, ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὸν ὀρισμὸν συναντῶνται αἱ λέξεις:

- Συστηματικὴ
- Ἐνσυνείδητος
- Ἀνάπτυξις
- Πρόγραμμα.

Διὰ τὴν ὑπαρξίν Δημοσίων Σχέσεων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἓνα ἀπαιτεῖται, ἡ διάθεσις. Διευθυν-

τικὴ διάθεσις καὶ πρόθυμος διάθεσις πού ὑπάρχει πάντα ἀπὸ πλευρᾶς τῶν πιστῶν ἐὰν ἐπιδιωχθεῖ.

Ἡ ὀργάνωσις τῆς Ἐκκλησίας σήμερον εἰς Ἱερὰς Μητροπόλεις καὶ ἐνορίας ἐπιτρέπει τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος ἀνθρωπίνων Χριστιανικῶν σχέσεων συνοικούντων καὶ εὐκολότερον συγκοινωνούντων πιστῶν.

*«Ἴδου δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνόν,
ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφούς ἐπὶ τὸ αὐτό».*
(Ψαλμὸς 132,1).

Τὸ πνευματικὸν ἔργον, ἡ ποιότης καὶ ἡ ἰκανότης τῆς μεταδόσεως τῆς γνώσεως (κήρυγμα) *«ἐθανυματεύθη ἡ γνώσις σου ἐξ ἐμοῦ»* (Ψαλμὸς 138,6) ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴ συνεχὴ ἀπασχόλησιν τῶν ἐνοριτῶν, καθιστᾶ αὐτοὺς συνεργάτας τῆς Ἐκκλησίας ἀφοῦ βεβαιοῦνται ὅτι ἡ μόνη ἀσφαλῆς κοινωνία εἶναι ἐκείνη πού προσφέρει τὴν εὐκαιρία τῶν συναντήσεων πού ἔχει ἀπὸ καταβολῆς καὶ κατὰ ροπήν ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐπικοινωνεῖ. Οἱ Χριστιανοὶ εἶναι «οἱ ἐπιδεκτικοὶ κοινωνοὶ καὶ συνεταιῖροι» (κατ' ἄλλην ἔννοιαν) (βλ. Λουκᾶν Ε', 10) εἰς τὴν προαγωγὴν ὑποδειγματικῶς τῶν ἀρχῶν τῆς πίστεώς των.

Ἡ ἐπικοινωνία εἶναι ἡ προϋπόθεσις διὰ τὴν «ψυχαγωγίαν». Μόνος δὲν νοεῖται ὁ ἄνθρωπος, θὰ ἦταν θηρίον ἢ θεὸς διαφορετικῶς, ὀρίζει ὑπερβολικῶς ὁ Ἀριστοτέλης.

Ἐὰν εἰς τὴν ἐπικοινωνίαν, προστεθεῖ τώρα ἡ ἐνημέρωσις καὶ τὸ ἄλλο ἔργον τῶν σχέσεων, τότε ἡ Ἐκκλησία διακρίνεται ὡς δραστηρία κατάστασις καὶ οἱ πιστοὶ ἀποσπῶνται ἀπὸ καρδοκούσας δελεαστικὰς «εὐκαιρίας» πού προσφέρουν τὴν εὐκολον, ἀλλὰ ἀνώφελον καὶ ψυχοφθόρον ψυχαγωγίαν.

«Ἡ ἀναγκαστικὴ “μοναξιά” ἀπὸ τὴν μιὰ πλευρὰ καὶ ὁ πειρασμὸς “τοῦ πνεύματος ἀργίας καὶ ἀκηδίας” ἀπὸ τὴν ἄλλη, πού σὲ τέτοιες στιγμὲς κάμνει τὴν πρόσκλησή του μὲ “ἄνεση” καὶ μεγαλύτερη εὐκολία, εἶναι πολὺ φυσικὸν νὰ ἐπι-

τρέπουν τὰ διλήμματα νὰ παρουσιάζονται πιὸ ἀπειλητικά». (Βλ. «*Ἡ ἐγγύτερη ἐπικοινωνία μὲ τὸν Θεὸ*» τοῦ Δρος Θεολογίας Σεβ. Μητροπολίτου Δράμας κ. Διονυσίου, «*Ἐκκλησία*» 1-15, Ἰουλίου 1994, ἀριθμ. 11).

Πῶς διαφορετικῶς θὰ δοθῇ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα ποῦ θέτει ὁ ψαλμωδός: «*Ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω;*».

Ὁ Χριστιανὸς μένει «ἀκατέργαστος» χωρὶς τὴν ἐνημέρωσιν. Ὁ Θεὸς ὁμῶς ἔδειξε τὸ ἐνδιαφέρον του διὰ τὸν ὑπὸ ἐκκόλαψιν Χριστιανὸν ἀπὸ τότε, ποῦ ἀδιαμόρφωτος, ἀσχημάτιστος ἄνθρωπος ἔμενεν «εἰς κοιλίαν τῆς μητρός». «*Τὸ ἀκατέργαστόν μου εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου, καὶ ἐπὶ τὸ βιβλίον σου πάντες γραφήσονται*»

(Ψαλμὸς 138,16).

Ἐξ αὐτοῦ καὶ ἡ εὐθύνη τῆς ὀργανωμένης πλείον Ἐκκλησίας «... *τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου*» (Α' Πέτρ. 5, 2-3). Τῆς Ἐκκλησίας ποῦ βαπτίζει καὶ ἐγγράφει εἰς τὰ βιβλία τῆς ἐνορίας τοὺς «πολιτογραφουμένους» Χριστιανούς, ἐπιτρέποντας διὰ τῆς προσκομίσεως τῆς Ληξιαρχικῆς Πράξεως νὰ ἐγγραφοῦν καὶ εἰς τὸ δημοτολόγιον, μετὰ τὴν βάπτισίν των ὡς Χριστιανῶν τὸ θρησκευμα Ὁρθόδοξοι.

Ἐγκατάλειψις λοιπὸν τῶν Χριστιανῶν μετὰ ἀπὸ τὴν διαδικασίαν τῆς ἐγγραφῆς των εἰς τὰ βιβλία τῆς πνευματικῆς καὶ δημοτικῆς των ὑπάρξεως;

Δημόσιαι Σχέσεις: Κριτήριον Γνώρισμα τῆς Συγχρόνου Ἐνεργοῦς Διοικήσεως

«*Ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου*» (Ψαλμὸς 118,18).

Ἡ πρόοδος ποῦ συντελεῖται ἀπὸ τὰς ὑπηρεσίας πρὸς τὴν θρησκείαν διδάσκειται ὅτι, δύναται νὰ μετρηθῇ μὲ βάση τὰ ὄρια ἐκτάσεως καὶ ἐφαρμογῆς-ἀναπτύξεως τῶν Δημοσίων Σχέσεων. Προγράμματα ἱεραποστολῶν καὶ ἱεροπεριοδειῶν μεγάλης ἐκτάσεως ἢ «πόρτα-πόρτα» ἀπὸ τοὺς προϊσταμένους καὶ τὰ διευθυντικὰ στελέχη τῆς Ἐκκλησίας, διερωτᾶται κανεὶς ἐὰν αὐτὸ πρέπει νὰ εἶναι ἓνα πάρεργον καθήκον ἢ ἀποτελεῖ σύγχρονον νεωτερισμόν, ἢ ἀφορᾶ τεχνικῶς εἰς μίαν μακρόπνοον ἐκδήλωσιν συστηματικοῦ σκέλους ἐπικοινωνίας, ἐνὸς μονίμου προγράμματος Δημοσίων Σχέσεων.

Εἶναι γεγονός, ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Χριστιανικοῦ «τρόπου» ζωῆς καὶ τῆς ἀληθείας τῆς πίστεως ἐντὸς τοῦ συστήματος τῆς νομοθετημένης, ὀργανωμένης, δημοσίας καὶ κοσμικῆς ἐπίσης ζωῆς, ἀπαιτεῖ «διαδικασίας», παρουσίας καὶ ἀποφασιστικὰς πρωτοβουλίας ὄχι ἀσχέτους ἀπὸ τὰς προϋπαρχούσας θεμελιώδεις θείας ἰδρυτικὰς ἀρχὰς ποῦ ἤδη ἔχουν 19 αἰῶνων ἀναλλοίωτον παρουσίαν εἰς τὸν κόσμον.

Προκειμένου ἡ Ἐκκλησία νὰ συνεχίσῃ ἐπικεφαλῆς ὁδηγὸς εἰς τὰς ἐξελίξεις τοῦ κόσμου ποῦ συνεχῶς ὀργανωτικῶς ἀναδομεῖται, ὀφείλει νὰ υἰοθετῇ καὶ τὰς ὀργανωτικὰς παραδεκτὰς μεθόδους ἀναπτύξεως σχέσεων ποῦ ἐπελέγησαν, καθιερώθησαν καὶ χρησιμοποιοῦνται μὲ ἐπιτυχίαν ἀπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ δημοσίου, τῶν δεδομένων τῆς «Κυβερνητικῆς» καὶ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας.

Ἐξειδικευμένοι ἢ Δημοσίοι Σχέσεις διὰ τὴν Ἐκκλησίαν

Ἐξειδικευμένοι Δημοσίοι Σχέσεις διὰ τὴν Ἐκκλησίαν

«*Καὶ ἀποκριθῆσομαι τοῖς ὀνειδίζουσί με λόγον, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ τοὺς λόγους σου*» (Ψαλμὸς 118,42).

Αἱ Δημοσίοι Σχέσεις ἐπιλέγουν τὰς μεθόδους, τὴν τεχνικὴν καὶ τὰ μέσα ποῦ θεωροῦνται ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν κατὰ περίπτωσιν. Αἱ Δημοσίοι Σχέσεις εἶναι ἐλαστικαὶ καὶ δὲν ἔχουν «στάνταρτ» ἐφαρμογῶν. Ἐνα πρόγραμμα Δημοσίων Σχέσεων ἢ μπορεῖ νὰ γίνῃ πρότυπον νὰ εἶναι ἐμπνευσμένον καὶ πρωτοποριακόν. Τὰ μέσα ποῦ ὑπάρχουν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Δημοσίων Σχέσεων θεωροῦνται συνήθη διὰ τὴν πρακτικὴν των, ὡστόσο αὐτὸ δὲν περιορίζει, δὲν ἀποκλείει ἰδέας ποῦ ἀπὸ ἐκεῖνας θὰ κριθοῦν ὡς ἀξιοποιήσιμοι, ὡς ἄριστοι νὰ προσφέρουν κατὰ περίπτωσιν.

Μερικαὶ ἀπὸ τὰς γνωστὰς ἐφαρμογὰς Δημοσίων Σχέσεων προσιδιάζουν περισσότερο πρὸς τὴν φύσιν τῶν Δημοσίων Σχέσεων καὶ ἀνθρωπίνων σχέσεων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπικοινωνίας.

Συναυλία ὕμνων ἢ μουσικοχορωδιακῶν ἔργων ὅπως π.χ. τὸ ὄρατόριον «Παῦλος» ποῦ συνέθεσε ὁ μουσουργὸς Πέτρος Πετριδῆς εἰς τὰ πλαίσια τῆς πρώτης ἐκδηλώσεως, ἀφετηρίας τῶν Δημοσίων Σχέσεων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς ὑπῆρξε ὁ ἑορτασμός τῶν 1900 χρόνων (50 μ.Χ. - 1950 μ.Χ.) ἀπὸ τῆς ἀφίξεως εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ θείου Παύλου καὶ τοῦ κηρύγματος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, διαλέξεων θρησκευτικοῦ καὶ ἱστορικο-αρχαιολογικοῦ περιεχομένου ἢ διαλέξεων

ἐρμηνείας περγαμηνῶν καὶ παπύρων ἀπὸ τὴν αὐθεντικὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὰς πηγὰς τῆς ἡ ὀμνίων διὰ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, ὅλα αὐτὰ ἐνδεικτικῶς καὶ ἄλλαι ἐμπνευσμένα ἰδέαι, εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποτελέσουν μέρος ἑνὸς μεγάλου ἐνδιαφέροντος καὶ ἐπιτυχοῦς προγράμματος Δημοσίων Σχέσεων πού φέρει τοὺς πιστοὺς πλησίον τῆς Ἐκκλησίας, πλησίον πρὸς τὰς πνευματικὰς του πηγὰς καὶ ὑποχρεώσεις.

Ἡ σημερινὴ Ἐκκλησία, ἐπιδιώκει οἱ πιστοὶ νὰ εἶναι «κοντά» τῆς καὶ μὲ τοῦτο νοεῖται ἡ παρουσία τοῦ πιστοῦ ὄχι μόνον ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων λατρείας πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ ἐντὸς ἑνὸς ὁργανωμένου Χριστιανικοῦ Κοινωνικοῦ συνόλου πού ζεῖ καὶ κινεῖται, ἐνημερώνεται καὶ ψυχαγωγεῖται κατὰ Χριστόν.

Οἱ θεολόγοι διδάσκουν τὸν Χριστὸν ὡς τὴν πηγὴν τῆς χαρᾶς καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος θέτει ὡς «σλόγκαν» τό, «χαίρετε».

Ἡ Ἀνάγκη Ὑπηρεσιῶν Δημοσίων Σχέσεων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν

Οἱ πιστοὶ ἀνταποκρίνονται καὶ ἐνσωματώνουν, ἐντάσσουν καὶ συντάσσουν τὴν ὑπαρξή τους πρὸς τὴν χριστιανικὴ τους ὑπόστασι κατὰ τὴν «φήμη» τῆς καλῆς μαρτυρίας.

Τί ὑπηρετοῦν οἱ Δημοσίαι Σχέσεις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν;

Προκειμένου νὰ δοθῆ μία ἱκανοποιητικὴ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα θὰ πρέπει νὰ ἐρευνηθῆ «ὁ χώρος» τῆς Ἐκκλησίας ὅπου ἐπικεντρώνεται τὸ ἐνδιαφέρον, ὡς καὶ ἡ ἰδιαιτερότης αὐτῆς ὡς ἱεροῦ ὁργανισμοῦ ἐξουσιαζομένου καὶ πειθαρχοῦντος ὡς ἀνήκοντος κατὰ «πάντα καὶ διὰ πάντα» εἰς τὸ οὐράνιον καὶ ἅγιον πνευματικὸν πολίτευμα εἰς τὸ ὁποῖον τὸ Κράτος ὀφείλει τὴν ἀρμόζουσαν ὑποταγὴν ἐκ τῆς ἐξουσίας πού διαθέτει ἄνωθεν.

Τὸ κοινόν, ἡ Χριστιανικὴ Κοινότης ἀπὸ τὴν πλευρὰν τῆς, ἐπιθυμεῖ, ἀναζητεῖ εὐκαιρίας χριστιανικῆς συναναστροφῆς, κατηχήσεως, ἀπαντήσεων, συμπληρώσεως εἰς τὴν συγκρότησιν τῆς πίστεως, ζητεῖ ἔργα καὶ θέλει ἀντὶ ἀπαγορεύσεων εὐκαιρίας «ἐπιτρεπομένης» ψυχαγωγίας.

Εἶναι προφανὲς ὅτι ὑπάρχουν δύο «συμφέροντα» εἰς τὸν χώρον τῆς Ἐκκλησίας.

—Τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἀποστολήν τῆς,

—Τὸ πνευματικὸν συμφέρον, «τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα» πού ἐπιθυμεῖ «τὸ πλήρωμα» τῆς Ἐκκλησίας, οἱ πιστοί.

Τὸ χριστιανικὸ κοινὸ ἐπιζητεῖ ἔργα ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἰκανοποίησις εἰς τὸ αἶτημα αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατὸν σήμερον πού συνεχῶς πληθαίνουν αἱ ἀπαιτήσεις διὰ ἐπικοινωνίαν νὰ δοθῆ ἐὰν δὲν γίνῃ ἀντιληπτόν, ἐὰν δὲν ἐκτιμηθῆ ὅτι ἐπείγουν νὰ ἀποφασισθοῦν πρωτοβουλία καταρτίσεως καὶ ὁργανώσεως προγραμμάτων πού θὰ φέρουν τὴν Ἐκκλησίαν εἰς ἐπανασυνάντησιν μὲ τοὺς πιστοὺς πού ἔχουν Αὐτὴν ὡς εἴσοδον καὶ ἔξοδο ζωῆς.

Τὰ κείμενα τῶν Ἀποστολικῶν Ἐπιστολῶν, μετὰ τὰς περιουσίας τῶν Ἀποστόλων, θεωροῦνται ἀπὸ τὴν ὀπτικὴν γωνίαν τῶν θέσεων τῶν Δημοσίων Σχέσεων σήμερον, ὡς συνεχεῖς προσπάθειαι προκειμένου νὰ μὴν ἐγκαταλειφθοῦν οἱ πιστοὶ μόνον καὶ ἔρμαιοι τῶν κοσμικῶν τάσεων. Διάλογοι, πορεῖαι, διακονίαι συνεχῶς «ἀπὸ σπῆτι σὲ σπῆτι», «μὲ τὸ δισάκι τοὺς στὸν ὄμο» μετέφεραν «τὴν ἄλλη φωνή», ἐφήρμοζαν τὴν ἀλλαγὴν τῶν προσωπικῶν ἐπαφῶν, ἐνώπιος-ἐνωπίω, χωρὶς ἀνέσεις, στεροῦμενοι καὶ κακουχοῦμενοι συγκρίνοντες τὰ προηγούμενα τῆς ἐποχῆς των, μὲ τὸ περιεχόμενον τοῦ νέου μηνύματος καὶ ἐπικοινωνικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Τὸ ὁδοιορικὸν ἐκεῖνο τῆς Ἀποστολικῆς ἐπικοινωνίας, καθίσταται καὶ σήμερον ρυθμιστὴς καὶ περιεχόμενον φιλοφρόνων χριστιανικῶν Δημοσίων Σχέσεων. Ἡ ἀνάλυσίς του παρέχει πλούσια πεπραγμένα καὶ συμπερασματικῶς καταλήγει εἰς ὁδηγίας, ἢ ἐφαρμογὴ τῶν ὁποίων σήμερον εἶναι ἄνετος, ἐφικτὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ ἀρκεῖ νὰ συστηματοποιηθοῦν τὰ ἄφθονα κατὰλληλα καὶ ἀνεπτυγμένα μέσα πού εἶναι διαθέσιμα.

Τί εἶναι αἱ Δημοσίαι Σχέσεις διὰ τὴν Ἐκκλησίαν

*«Ἡ δῆλωσις τῶν λόγων σου φωτιεῖ καὶ συνετιεῖ νηπίους»
(Ψαλμὸς 118,130).*

Μήπως ἡ Ἐκκλησία προσέφερε ἔργον Δημοσίων Σχέσεων χωρὶς νὰ γνωρίζε τὸ εἶδος του;

Ἡ συστηματοποίησις τῶν Δημοσίων Σχέσεων εἶναι ἐπίτευγμα τῆς ἐποχῆς μας. Ἀφετηρία των ὑπῆρξε ἡ ἐπιθυμία τῶν συμμάχων κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον, πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν λαῶν τους ὡς πρὸς τὸ νόημα τοῦ ἀγῶνος

καὶ τὴν ἐρμηνεία τῶν θυσιῶν εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβάλλοντο, ὥστε ἐλευθέρως νὰ σχηματίζεται περὶ αὐτῶν τῶν θυσιῶν κοινὴ γνώμη, εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν μέθοδον τῆς προπαγάνδας ποὺ ἐπέλεξε ὁ ἐχθρικός ἄξων, βιάζοντας ψυχικῶς τοὺς λαοὺς καὶ πειθαναγκάζοντάς τους εἰς τὴν ἀποδοχὴν «τοῦ δικαίου» τοῦ ἀγῶνος, κατ' αὐτόν.

Ἐὰν τώρα ἐπιχειρηθῆ ἓνας συσχετισμὸς τῆς ἐλευθερίας τῆς βουλήσεως ποὺ προποθεῖται ἢ ἐκλογή καὶ συμμετοχὴ εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν μετὰ τῆς πρωτοχριστιανικῆς ἐπικοινωνιακῆς τακτικῆς, διαπιστώνεται ὅτι αἱ προϋποθέσεις ἀναπτύξεως Δημοσίων Σχέσεων καὶ ἡ ἐφαρμογὴ των, συγκρινόμεναι πρὸς τὰς ἀρχὰς ποὺ δέχονται αἱ σύγχρονα Δημόσια Σχέσεις διαθέτουν ρίζας καὶ παράδοσιν μεγαλυτέραν συγκρινόμεναι μάλιστα ἐκ νέου, πρὸς τὰ δεδομένα καὶ αὐτῆς τῆς πολιτιστικῆς συμβολῆς τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος, ἐκτιμωμένης ὑπὸ τὸ πρίσμα αὐτῶν τῶν Δημοσίων Σχέσεων.

Ἡ Ἐκκλησία πρωτοποριακῶς καὶ συστηματικῶς ἐχρησιμοποίησε τὸν λόγον καὶ τὴν γραφὴν. Αὐτὴ ἡ γραφὴ ἔγινε ἀγία ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν. Αὐτὴ τὴν μοναδικότητα πόσο «πέρασσαν» τὰς ἡμέρας μας αἱ Δημόσια Σχέσεις εἰς τὸν σημερινὸν πολυανεπτυγμένον Τύπον ὥστε νὰ γνωρίζουν οἱ συντάκται τὴν καθαγιασμένην ἀποστολήν, τῆς συντάξεως, γραφῆς τοῦ Τύπου καὶ εἰς τὸ ποῦ ὀφείλουν τὴν καθαγίαν αὐτοῦ τοῦ λειτουργήματός των;

Οἱ κήρυκες καὶ οἱ ἐπιστολογράφοι, ἀντικαθίστανται ἀργότερα εἰς τὴν ἀποστολήν καὶ τὸν ρόλον τους, ἀπὸ τὴν Χριστιανικὴν τυπογραφίαν, τὴν φωνογραφίαν, ἀπὸ τὰς ἐφευρέσεις τῆς τεχνολογίας καὶ τῆς πληροφορικῆς ποὺ ἐπιτυγχάνουν ταχύτερη καὶ μαζικὴ ἐνημέρωση.

Ἡ κατακυριεύσις τῆς γῆς ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς καὶ μὴ, ἐπιβάλλει τὴν χρησιμοποίησιν ὅλων τῶν προσφερομένων μέσων ἐπικοινωνίας πρὸς ἐνημέρωσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς.

Σήμερον αἱ ἐπιδιώξεις τῶν χριστιανικῶν ἐνδοκρινῶν ἐπικοινωνίας, ἀπαιτοῦν ὅσο ποτὲ ἄλλοτε πρόγραμμα, σύστημα, ἀρχὰς, μεθόδους καὶ τεχνικάς, τόσο εἰς ἐσωτερικὸν ὅσο καὶ εἰς ἐξωτερικὸν ἐπίπεδον.

Ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας θὰ εἶναι ἀποφασιστικὸς καὶ ἀποτελεσματικὸς ἢ θὰ περιορισθῆ, ἂν εἰς τὰς συντελουμένας κοσμογονικὰς ἀλλα-

γὰς δὲν ὑπάρχει τόλμη καὶ διάθεσις προωθησεως κυρίως τοῦ παραδοσιακοῦ χριστιανισμοῦ, τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐντὸς τῶν νέων κέντρων ὑπερεθνικῆς μάλιστα ἐξουσίας, ὅπως καθίσταται ἡ Ἠνωμένη Εὐρώπη μετὰ τὴν «ὀλοκλήρωσίν της»;

Ἡ ἀνάγκη διὰ τὴν χριστιανικὴν ἐνημέρωσιν, ὀδήγησε τὴν χριστιανικὴν πρωτοβουλίαν εἰς τὴν χρησιμοποίησιν, ἐκ τῶν πρώτων, τῆς ἐγγράφου ἀναφορᾶς πρὸς τοὺς πιστοὺς καὶ τοὺς προσταμένους τῆς Ἐκκλησίας, μὲ γραφὴν εἰς πατύρους καὶ περγαμινὰς ποὺ ἀπετέλεσαν καὶ τὰς πρώτας ὑπηρεσιακὰς ἐγκυκλίους.

Δὲν ὑπάρχουν μεγαλυτέρα καὶ διαίωνα μνηύματα ποὺ νὰ ἀφοροῦν καὶ νὰ δικαιῶνουν τὸν ἐπαγγελματισμὸν τῆς Τυπογραφίας ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ σωτήρια διὰ τὸν ἄνθρωπον, ποὺ προσέφερε ὁ Χριστός, καὶ ποὺ συνέθεσαν τὸ αἰώνιον βιβλίον, τὸ ὁποῖον παραμένει χωρὶς ἐκδοτικὸν προηγούμενον μεγαλυτέρας κυκλοφορίας διὰ συνεχῶν ἀνατυπώσεων εἰς ὅλας τὰς γλώσσας καὶ διαλέκτους τοῦ κόσμου.

Τί σημαίνει εἰς ὑποχρεώσεις σήμερον αὐτό, τὸ χωρὶς προηγούμενον εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Τύπου, ὡς πρὸς τὰς συστηματοποιουμένας «σχέσεις μὲ τὸν Τύπο», ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν Δημοσίων Σχέσεων;

Πόσο χρησιμοποίησαν αὐτὸ τὸ μοναδικὸν φαινόμενον, τὴν ἀναντικατάστατον δυνατότητα, ὡς πειστήριον αἱ Δημόσια Σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας;

Τὸ ἓνα ἐρώτημα τίθεται μετὰ τὸ ἄλλο ὡς πρόσκλησις καὶ ὡς πρόκλησις εἰς τὰς ιδέας τῶν Δημοσίων Σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας. Διαπιστώνεται λοιπὸν ὅτι ὑπάρχουν διαθέσιμα ἐμπειρία.

(Συνεχίζεται)

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟ ΜΕΓΑ, Ἀκολουθίης τοῦ ἡμερονοκτίου καὶ πλήρης ἐορτολόγιον. Ἐκδοσις Γ' (μὲ νέα στοιχειοθεσία), δίχρωμη, Ἀθήνα 1995, σσ. 800, σχῆμα μικρὸ (14X21 ἐκ.), χρυσοδέτο.

Πρόκειται γιὰ τὸ λειτουργικὸ βιβλίον ποὺ ἔχει πάντοτε ἰδιαίτερη ἐπικαιρότητα καὶ πολλαπλὴ χρησιμότητα στὴ λατρευτικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Περιέχει τὴν προοιμιακὴν προσευχὴν, τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Μεσονυκτικοῦ, τοῦ Ὁρθρου, τῶν Ὁρῶν, τῶν Τυπικῶν, τῆς Τραπέζης, τοῦ Ἑσπερινοῦ, τοῦ Ἀποδείνου, Τροπάρια, Ἀπολυτίκια, Θεοτοκία, Ἀκολουθίης τῆς θ. Μεταλήψεως καὶ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου παρακλητικῶς Κανόνες στὴν Ὑπεραγία Θεοτόκῳ, Κανόνες ἱκετηρίους, Πασχάλιους κύκλους καὶ πίνακες, καὶ τέλος, ἀλφαβητικὸν πίνακα πάντων τῶν Ἁγίων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

«Κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτὸν» (Λουκ. δ' 22)

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Θεοφ. Ἐπίσκοπος Διαυλείας κ. Δαμασκηνός, δι' ἀνακοινώσεως τῆς 21ης Αὐγούστου ἐ.ἔ., κατέστησε γνωστὸν εἰς πάντας τοὺς ἐκκλησιαστικούς ὑπαλλήλους τὴν ἀξιέπαινον πρωτοβουλίαν αὐτοῦ, καθ' ἣν «τὴν 1ην Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. ἡμέραν Παρασκευὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Ἰνδίκτου καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καθιερωθεῖση Ἡμέρα Προστασίας τοῦ Περιβάλλοντος, εὐλογία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ, εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀθηνῶν (ὁδοῦ Ἀκαδημίας) τελεσθῆσεται ἐπὶ τούτῳ Ἀρχιερατικῇ Θεΐᾳ Λειτουργίᾳ». Ἡ ἐν λόγῳ πρωτοβουλία «σκοπεῖ εἰς τὴν παρ' ἡμῖν καθιέρωσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τούτου ἑορτασμοῦ καὶ συμβολὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ ἔργον τῆς προστασίας τοῦ Περιβάλλοντος».

Ἡ θεΐα Λειτουργία αὕτη, ἥτις ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Διαυλείας κ. Δαμασκηνοῦ, ὡς καὶ πάσαι αἱ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τελεσιουργαὶ τῆς Θ. Εὐχαριστίας ἐν τῷ Σεπτῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ καὶ ἐν πάσαις ταῖς Ὁρθοδόξοις Ἐκκλησίαις, ὑπομνήσκουν ἐν πρώτοις, ὅτι πρέπει «κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτὸν» (Λουκ. δ' 22). Τὸ νέον ἐκκλησιαστικὸν ἔτος πρέπει διὰ τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας νὰ εἶναι πλήρες εὐλογιῶν, ὡς ἦτο ἐντὸς ἐνδοκοσμικῶν πλαισίων διὰ τοὺς Ἰουδαίους τὸ «ἰαβηλαῖον ἔτος» ἢ «τὸ ἔτος τῆς ἀφέσεως». Ἡ Ἐκκλησία εὐχεται, ὅπως διαγάγωμεν τὸ νέον ἐκκλησιαστικὸν ἔτος «ἐν ἔργοις πνευματικοῖς, θεοτερπέσι κομώντες, καὶ ὅπως «ἀπαρξώμεθα πολιτείας εὐαρέστου».

«Σέβων οὐ παύσομαι τὴν ὕλην»

Ἐν συνεχείᾳ δεόν νὰ ὑπομνησθῆ, ὅτι ὁ συμφώνως πρὸς τὴν πρωτοβουλίαν καὶ ἀπόφασιν τοῦ Σεπτῷ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἑορτασμός τῆς 1ης Σεπτεμβρίου ὡς ἡμέρας προβολῆς τοῦ αἰτήματος τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος εὐρίσκει τὴν κορύφωσιν αὐτοῦ ἐν τῇ Εὐχαριστικῇ Θεΐᾳ Λειτουργίᾳ. Ὡς ἐτονίσθη ἐν τῷ θ. κηρύγματι, τὸ ὁποῖον –κατὰ τὴν μνημονευθεῖσαν θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ Ἱ. Ν. Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀθηνῶν– ἐξεφωνήθη ὑπὸ τοῦ Προϊσταμένου τῶν Γραφείων τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» Πανοσ. Ἀρχιμ. π. Μακαρίου Φιλοθέου, ἐν τῇ λειτουργικῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας «πιστοποιεῖται ἡ ἀπόλυτη σύνδε-

ση τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως μετὰ τὴ φύση. Τὸ μυστήριον τῆς Θ. Εὐχαριστίας, τὸ κατ' ἐξοχὴν μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελεῖ τὴ μεγαλύτερη ἀπόδειξη τῆς ἀπόλυτης αὐτῆς σύνδεσης. Κατὰ τὴν προσφορὰ τῆς εὐχαριστιακῆς θυσίας, ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ κτίσις συνδοξολογοῦν τὸν Θεό. Ὁ φθαρτὸς κόσμος ἀγιάζεται καὶ ἀναφέρεται στὸν Δημιουργό του. Ἐξ ἄλλου ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁδὸς πρὸς τὸν Θεό, περνάει μέσα ἀπὸ τὴν ὕλική δημιουργία, ἐπομένως καὶ μέσα ἀπὸ τὴ φύση. Χαρακτηριστικὰ τονίζει τοῦτο ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς γράφωντας «καὶ σέβων οὐ παύσομαι τὴν ὕλην δι' ἧς ἡ σωτηρία μου εἰργασταί».

Χαρακτηριστικῶς ὁ π. Μακάριος προσέθεσε καὶ τὰ ἑξῆς: «Ἡ Παναγία μας ὡς Ζωοδόχος Πηγὴ, μιὰ καὶ λειτουργοῦμε σ' αὐτὸν τὸν ὁμορφο καὶ ἱστορικὸ Ναὸ τῆς, ἔχει τὴ δύναμη διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ νὰ ἀγιάζει, νὰ μεταμορφῶναι, νὰ θεραπεύει, νὰ ἀποκαθιστᾷ διὰ τῆς μεταλήψεως καὶ τοῦ ραντισμοῦ τοῦ ζωοδόχου ὕδατος καὶ τὸν πεπρωτότα ἀνθρώπο καὶ ὁλόκληρη τὴν ὕλική δημιουργία εἰς τὸ ἀρχαῖον κάλλος».

«Ἀποκάλυψις καὶ Περιβάλλον 95-1995 μ.Χ.»

Ἡ Χριστιανικὴ Οἰκουμένη μετ' ἰδιαίτερου ἐνδιαφέροντος ἀναμένει τὸν ἐπικείμενον ἑορτασμὸν τῆς 1900ετηρίδος τῆς συγγραφῆς, ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τοῦ ἱεροῦ βιβλίου τῆς «Ἀποκαλύψεως». Ὡς ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Θεοφ. Ἐπισκόπου Τράλλεων κ. Ἰσιδώρου, ὁ ἑορτασμός θὰ ἔχη καθαρῶς πνευματικὸν χαρακτήρα, ἀντάξιον πρὸς τὴν πνευματικότητα τοῦ ἑορταζομένου γεγονότος.

Κορυφαία ἐκδήλωσις τοῦ ἑορτασμοῦ θὰ εἶναι τὸ ἐν πλῶ ἀπὸ 22ας μέχρι 25ης Σεπτεμβρίου γενησόμενον Διεθνὲς Ἐπιστημονικὸν Συμπόσιον ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἀποκάλυψις καὶ Περιβάλλον 95-1995 μ.Χ.».

Οἱ εἰδικοί σκοποὶ καὶ τὸ πρόγραμμα τοῦ Συμποσίου τούτου παρουσιάσθησαν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς εἰδικῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς Σεβ. Μητροπολίτου Περγάμου κ. Ἰωάννου, Ἀκαδημαϊκοῦ, εἰς εἰδικὴν ἐκδήλωσιν γενομένην ἐν τῇ Ἐνώσει Ξένων Ἀνταποκριτῶν. Ἐν τῷ Συμποσίῳ τούτῳ διακεκριμένοι εἰδικοί ἐπιστήμονες θὰ προβάλουν τὴν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου

πρὸς τὸ περιβάλλον ὑπὸ τὸ φῶς τῶν συγχρόνων ἐπισημονικῶν δεδομένων καὶ θὰ ἀναφεροῦν εἰς τὸ βιβλίον τῆς «Ἀποκαλύψεως» ὡς πηγῆς στοχασμοῦ διὰ τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα δημιουργοῦνται ἐκ τῆς καταχρηστικῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ περιβάλλοντος, ὡς καὶ διὰ τὰ αἰτήματα, τὰ ὁποῖα προβάλλονται ἐκ τῆς συνειδητοποιήσεως τῆς ἀνάγκης μιᾶς προσεκτικῆς διαχειρίσεως τῶν πόρων τῆς φύσεως, οἱ ὁποῖοι ἐδόθησαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα «εἰς παρακαταθήκην, ὄχι πρὸς ἀνάλωσιν μόνον».

Τὸ Διεθνὲς αὐτὸ Συμπόσιον, ὄπερ συγκαλεῖται ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου καὶ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Πρίγκιπος Φιλίππου, Δουκὸς τοῦ Ἐδιμβούργου, ὡς Προέδρου τοῦ «Παγκοσμίου Ταμείου διὰ τὴν Φύσιν», δικαίως ἔχει προκαλέσει τὸ διεθνὲς ἐνδιαφέρον. Ὡς ἐτονίσθη ἐν τῇ Ἑνώσει Ξένων Ἀνταποκριτῶν καὶ ὡς ἐσημειώθη ἐν τῷ Τύπῳ, «ἡ διεθνῆς κοινότης ἔχει περιβάλλει τὸ Συμπόσιον αὐτὸ μὲ τὸν ἀνάλογον σεβασμόν. Σημαντικαὶ προσωπικότητες ἀποτελοῦν τὰ μέλη τῆς Τιμητικῆς Ἐπιτροπῆς... Ἡ ἀπήχησις αὐτῆ δεικνύει καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἐκτιμήσεως, τῆς ὁποίας χαιρεῖ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως».

Ἀνάλογα δέον νὰ λεχθοῦν καὶ διὰ τὸ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν συγκληθησόμενον ἀνάλογον εἰς σπουδαιότητα Παγκόσμιον Συνέδριον ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἡλία Οἰκονόμου.

Ὁ Πάπας ἐγκωμιάζει τὰς Οὐνιτικὰς Ἐκκλησίας

Ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β', ὁμιλῶν τὴν 9ην Αὐγούστου 1995 ἐν Ρώμῃ περὶ τοῦ «Οἰκουμενισμοῦ εἰς τὰς σχέσεις πρὸς τὰς Ἀνατολικὰς Ἐκκλησίας», διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν οὐ μόνον ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου πάσας τὰς ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἐκκλησίας, ἀποφυγῶν νὰ ἀναφερθῆ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ ἐθεώρησε σκόπιμον νὰ προβάλλῃ τὰς Οὐνιτικὰς Ἐκκλησίας, εἰπὼν τὰ ἑξῆς: «Ἐν τῇ συναφείᾳ ταύτῃ θὰ ἤθελον εὐχαρίστως νὰ ἀπευθίνω ἓνα ἐγκάρδιον χαιρετισμὸν πρὸς ἐκείνας τὰς Ἀνατολικὰς Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι ζοῦν ἐν πλήρει κοινωνίᾳ μετὰ τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης, ἀλλὰ συνεχίζουν νὰ διατηροῦν τὰς παλαιὰς λειτουργικὰς, διοικητικὰς καὶ πνευματικὰς παραδόσεις των. Αἱ Ἐκκλησίαι αὗται καταθέτουν μίαν ἰδιαιτέραν μαρτυρίαν δι' ἐκείνην τὴν ποικιλίαν ἐν τῇ ἐνότητι, ἡ ὁποῖα (ποικιλία) συμβάλλεται εἰς τὴν ὡραιότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἐμπεισθευμένη εἰς αὐτοὺς ἀποστολὴ συνίσταται περισσότερον σήμερον παρὰ ὅποτεδήποτε ἄλλοτε εἰς τὸ νὰ ὑπηρετοῦν τὴν ἐνότητα, τὴν ὁποίαν

ἐπιθυμεῖ ὁ Χριστὸς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Του καὶ "εἰς τὸ νὰ λαμβάνουν μέρος εἰς τὸν διάλογον τῆς ἀγάπης καὶ εἰς τὸν θεολογικὸν διάλογον τόσον ἐπὶ τοπικοῦ ὅσον καὶ ἐπὶ παγκοσμίου ἐπιπέδου καὶ οὕτω νὰ συμβάλλονται εἰς τὴν ἀμοιβαίαν κατανόησιν" (Ἐγκύκλιος *Ut unum sint*, 60)» (Ἐφημ. «L' Osservatore Romano», γερμ. ἔκδοσις, 25 Αὐγούστου 1995, σ. 4).

Ἄς ἐπιτραπῆ σχολιασμός τῆς περιοριστικῆς ταύτης ἐν τῇ ἐπομένῃ παρατηρήσει.

Ἡ Οὐνία δὲν προάγει τὴν ἐνότητα

Οἱ ἀνωτέρω λόγοι τοῦ Πάπα Ἰωάννου - Παύλου Β' πείθουν, ὅτι οὗτος, υἱοθετῶν καὶ ἀναγινώσκων κείμενα συνταχθέντα ὑπὸ φιλο-ουνιτικῶν ὀργάνων τοῦ Βατικανοῦ, ἐξακολουθεῖ ἐπιδεικτικῶς νὰ ἀγνοῇ ἢ μᾶλλον νὰ περιφρονῇ ἐπανειλημμένας διακηρύξεις τῆς ἐπισήμου Μικτῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου μετὰ τῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ Οὐνία δὲν πρέπει σήμερον νὰ θεωρῆται ὡς «μοντέλο» χριστιανικῆς ἐνότητος. Παραθεωρεῖ, ὅτι ἡ διακήρυξις αὕτη, ἡ ὁποία ἔχει ὑπογραφήν ὑπὸ κορυφαίων ἐκπροσώπων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, συνεπάγεται, ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῆ ἡ βραχυπροθέσμως συρρίκνωσις καὶ ἡ μεσοπροθέσμως ἢ μακροπροθέσμως (ἀναλόγως τῶν τοπικῶν συνθηκῶν) πλήρης ἐξάλειψις τῆς Οὐνίας.

Ἄρα γε ἀγνοεῖ ὁ Ποντίφηξ ὅτι ἡ πλειοψηφία τῶν Ὁρθοδόξων ἀντιτίθεται εἰς τὴν κατὰ κανόνα συμμετοχὴν Οὐνιτῶν εἰς τοὺς οἰκουμενικοὺς διαλόγους; Οὐδεὶς παροικῶν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀγνοεῖ, ὅτι ἡ Οὐνία οὐ μόνον δὲν προάγει τὴν ἐνότητα, ἀλλ' ἀντιθέτως εἶναι πηγὴ ἀντιθέσεων καὶ ἐχθρότητος ἐν ταῖς χώραις, εἰς τὰς ὁποίας αὕτη εἶναι ἀνεπτυγμένη. Ὁ διαπρεπὴς ἰησουΐτης πατὴρ Wilhelm de Vries, καθηγητῆς τοῦ Παπικοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ τοῦ Παπικοῦ Γρηγοριανοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ρώμης, ὁμολογεῖ, ὅτι ἡ Οὐνία ἐχρησιμοποίησε «μίαν εἰς πολλὰ λανθασμένην μέθοδον ἐνώσεως» (*in vielem verfehlte Unionsmethode*) καὶ συνετέλεσεν, ὥστε ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ πληρώματος τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν νὰ γίνουν «συνειδητῶς ἀντικαθολικοὶ» (*bewusst antikatholisch*) καὶ νὰ λάβουν στάσιν «ὀξείας ἀντιθέσεως καὶ βαθέως ἐρριζωμένης δυσπιστίας ἐναντι τῆς Ρώμης» (*verschärfte Opposition und tief verwurzeltes Misstrauen gegen Rom*).

Αἱ Οὐνιτικαὶ Ἐκκλησίαι οὐδόλως μαρτυροῦν ἐνότητα ἐν τῇ ποικιλίᾳ, ἐφ' ὅσον εἶναι αὐτοτελεῖς Ἐκκλησίαι ἀπορρίπτουσαι τὴν ἰδέαν τῆς συγχωνεύσεως αὐτῶν εἴτε μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἴτε προτιμότερον μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Λατινικῆς

Ἐκκλησίας. Εἶναι τελείως ἀκατανόητον νὰ ὑπάρχη λ.χ. σήμερον ἐν Ἀθήναις ὁ (συμπαθὴς κατὰ τὰ ἄλλα) οὐνίτης ἐπίσκοπος παραπλεύρως πρὸς τὸν (τῷ ὄντι ἰκανώτατον) Ρωμαιοκαθολικὸν ἐπίσκοπον. Ἄς τονισθῇ διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, ὅτι οἱ ἐν Ἀθήναις Οὐνίται θὰ ἦτο δυνατόν νὰ εἶναι πλήρως ἠνωμένοι μετὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Ρωμαιοκαθολικῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἐκδηλώνουν τὴν ἀγάπην των πρὸς τὴν ἀνατολικὴν λατρευτικὴν παράδοσιν, ὅπως οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ τῆς Ἰσπανίας, οἱ ὅποιοι ἐμμένουν εἰς τὴν μοζαραβικὴν ἢ παλαιοἰσπανικὴν παράδοσιν, χωρὶς νὰ ἔχουν ἰδρύσει ἰδιαιτέραν οὐνιτικὴν μοζαραβικὴν Ἐκκλησίαν, ἢ ὅπως οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἔλβετοὶ κάτοικοι τῶν «Ἀμβροσιανῶν κοιλάδων», οἱ ὅποιοι ἐμμένουν εἰς τὴν ἀμβροσιανὴν ἢ βορειοἰταλικὴν λατρευτικὴν παράδοσιν χωρὶς νὰ ἔχουν ἰδρύσει ἰδιαιτέραν οὐνιτικὴν ἀμβροσιανὴν Ἐκκλησίαν. Ἀπορούμεν πῶς οἱ ἐν Ἀθήναις Ρωμαιοκαθολικοὶ ἀνέχονται τὴν διάσπασιν, ἐφ' ὅσον ἡ Β' Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ ἐπιτρέπει τὴν ἐν τῇ ἐνότητι ποικιλομορφίαν, ἢ ὅποια ὠδήγησε διὰ τῆς λειτουργικῆς μεταρρυθμίσεως ἀκόμη καὶ εἰς δημιουργίαν ποικιλίας «κανόνων» (= ἀναφορῶν) τῆς Εὐχαριστιακῆς θείας Λειτουργίας.

Ἐὰν οἱ Οὐνίται δὲν θέλουν δι' αὐτοκενώσεως νὰ προωθήσουν ἀληθῶς τὴν ἐνότητα, θὰ ἔπρεπε τὸ Βατικανὸν νὰ ἐξεύρη τρόπους νὰ ὑποβοηθήσῃ ταύτην, ἔστω διὰ διατηρήσεως προσωποπαγῶν ἀξιαμάτων καὶ προνομίων ἐν ταῖς μεταβατικαῖς περιόδοις. Τὸ ἔτος 2000 ἔρχεται. Οἱ καιροὶ οὐ μενετοί.

«Παραδοσιακὴ δημοσιογραφικὴ δεοντολογία»

Ἐπὶ τῇ 70ετηρίδι τῆς ἐκδόσεως τοῦ λαμπροῦ περιοδικοῦ «Οἰκονομικὸς Ταχυδρόμος», ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ἔστειλε συγχαρητήριον ἐπιστολὴν πρὸς τὸν διακεκομμένον Διευθυντὴν τοῦ περιοδικοῦ τούτου κορυφαῖον δημοσιογράφον καὶ Ἀρχοντα Ρεφερενδάριον τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας κ. Γιάννην Μαρίνον.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ὁ Παναγιώτατος τονίζει ὅτι κατὰ τὴν παρελθούσαν ἐβδομηκονταετίαν ὁ «Οἰκονομικὸς Ταχυδρόμος», ὁ ὁποῖος εἶναι «ἐγκριτοῦ καὶ κατηξιωμένου παρὰ τῷ ἑλληνικῷ κοινῷ καὶ εὐρύτερον» περιοδικόν, «διὰ τῆς ἐκλεκτῆς ὕλης, τῶν ἐπικαιρίων ἄρθρων, τῆς σοβαρότητος ἀλλὰ καὶ ἀντικειμενικότητος ἐν τῇ ἀξιολογήσει τῶν διαφόρων περιστάσεων καὶ ἀντιμετωπιζομένων θεμάτων, προσήνεγκε μεγίστην ὑπηρεσίαν οὐ μόνον τῇ οἰκονομίᾳ τῆς εὐλογημένης Ἑλλάδος καὶ τοῖς ἀσχολουμένοις μετὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς παντοειδεῖς ἐπιχειρήσεις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς γράμμασι, καταξιώσας ἑαυτὸν ἐν τε τῇ χώρᾳ καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεπτὸς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης γράφει πρὸς τὸν κ. Μαρίνον: «Ἐν τοιαύτῃ ἀποτιμήσει τῆς προσφορᾶς τοῦ περιοδικοῦ, εὐλογοῦμεν ἀπὸ τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῆς τροφῆς καὶ Μητρὸς τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους καὶ τῶν γραμμάτων αὐτοῦ καὶ προσωπικῶς τὰς καὶ νῦν ὑπὸ τῆς ὑμετέρας Ἐντιμολογιότητος, τοῦ κατηξιωμένου δημοσιογράφου, καταβαλλομένας φιλοτιμίας προσπάθειάς καὶ δεόμεθα τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου, ὅπως ἐνισχῆ ὑμᾶς καὶ τοὺς περὶ ὑμᾶς ἐν τῇ συνέσει τῆς ἐκδόσεως τοῦ Περιοδικοῦ, πάντοτε συμφώνως πρὸς τὴν παραδοσιακὴν δημοσιογραφικὴν δεοντολογίαν, ὥστε νὰ συνεχίξῃ νὰ ἀποτελῇ τούτο τὸ ἐγκόλπιον παντὸς ἐπιχειρηματίου καὶ εὐρύτερον μεμορφωμένου ἀνθρώπου».

Οἰκονομικοτεχνικὸς βίος καὶ ἠθικὰ κριτήρια

Ἐν συνεχείᾳ πρέπει νὰ σημειώσωμεν, ὅτι αἱ πατριαρχικαὶ ἐπισημάνσεις καὶ συγχαρητήριοι εὐχαί, τὰς ὁποίας παρουσιάσαμεν εἰς τὴν προηγουμένην παρατήρησιν, εἶναι ὅλως δεδικοιολογημένα, διότι ὁ «Οἰκονομικὸς Ταχυδρόμος» ἐξετάζει τὰς οἰκονομικὰς ἀξίας καὶ τὸν οἰκονομικοτεχνικὸν βίον ἀντικειμενικῶς καὶ κατὰ τρόπον προβάλλοντα τὸ αἴτημα τῆς ὑγιούς ἀναπτύξεώς του. Συμφώνως πρὸς τὸ αἴτημα αὐτὸ ἢ καθ' ὅλου Οἰκονομία, ὡς καὶ ἡ Τεχνικὴ, δὲν πρέπει νὰ ἀπολυτοποιῆται καὶ θεοποιῆται κατὰ τρόπον παραβλάπτοντα τοὺς λοιποὺς τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ πρέπει νὰ συναναπτύσσεται μετ' αὐτῶν ἀρμονικῶς, νὰ κατέχη τὴν πρέπουσαν θέσιν εἰς τὴν ἱεραρχικὴν κλίμακα τῆς ὁλότητος τῶν ἀξιών καὶ νὰ διέπεται ὑπὸ ἠθικῶν κριτηρίων, τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλουν τὴν ὑποταγὴν τοῦ «ἡσσοнос» καὶ «χείροнос» εἰς τὸ «μείζον», «κρείττον» καὶ «βέλτιον». Οὕτως ἐξηγεῖται διατὶ ἐπὶ πλέον ὁ «Οἰκονομικὸς Ταχυδρόμος» ἀφιερώνει σελίδας ὁλοκλήρους πρὸς προβολὴν πασῶν τῶν πνευματικῶν καὶ πολιτιστικῶν ἀξιών, τῆς Ὁρθοδοξίας, τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς καθ' ὅλου ἑλληνορθοδόξου πολιτιστικῆς παραδόσεως.

Εἶναι εὐρύτατα γνωστόν, ὅτι ρηξικέλευθος σκαπανεὺς ἐν Ἑλλάδι τῆς τοιαύτης – ἐν πνεύματι ὀλιστικῆς φιλοσοφίας τοῦ Πολιτισμοῦ – ἀντιμετωπίσεως, ἀναλύσεως, ἀξιολογήσεως καὶ ἱεραρχήσεως τῶν οἰκονομικῶν μεγεθῶν καὶ φαινομένων, ὡς καὶ προβολῆς τῆς δεοντολογίας τῆς ὑγιούς ἀναπτύξεως αὐτῶν, ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως ὁ διὰ τὴν παρρησίαν καὶ τὴν κρυσταλλίνην διαύγειαν τῆς σκέψεως αὐτοῦ διακρινόμενος καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη Διευθυντὴς τοῦ «Οἰκονομικοῦ Ταχυδρόμου» κ. Γιάννης Μαρίνος.

Ε. Δ. Θ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίεράς Συνόδου

Άνακοινωθέν
τῆς Πέμπτης 7 Σεπτεμβρίου 1995

«Ἡ Διαρκῆς Ίερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεὶμ συνελθοῦσα ὑπὸ τὴν νέαν αὐτῆς σύνθεσιν τῆς 139ῆς Συνοδικῆς Περιόδου τὴν 6ην καὶ 7ην Σεπτεμβρίου ἐ.ε. καὶ μετὰ τὴν κατάλληλον προσλαλιὰν τοῦ Μακαρ. Προέδρου καὶ τὴν ἀντιφώνησιν τοῦ πρώτου τῆ τάξει τῶν μελῶν τῆς Δ.Ι.Σ., Σεβ. Μητρ. Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκοπίου προέβη εἰς τὸν διορισμὸν τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν εἰς τὰς Συνοδικὰς Ἐπιτροπὰς ὡς Συνοδικῶν Συνδέσμων καὶ εἰς τὴν συγκρότησιν τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν Ὁργανισμῶν.

Τὴν Δ.Ι.Σ. ἀπησχόλησε ἐκτενῶς τὸ ἐν ἐκκρεμότητι Ἐκκλησιαστικὸν θέμα, εἰσηγηθέντος σχετικῶς τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Δ.Ι.Σ., Σεβ. Μητρ. Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου καὶ συζητήσεως πολλῆς γενομένης ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεφάσισε μετὰ τὴν ἐπὶ τοῦ Ἐκκλησι. ζητήματος ἀπὸ 19.10.1994 ἀπόφασιν τῆς Ἱεραρχίας, ἀναμένει τοὺς ἐνδιαφερομένους 3 Ἀρχιερεῖς νὰ προσέλθουν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν Δ.Ι.Σ. δηλαδὴ, διὰ νὰ συζητήσουν τὴν κατ' Ἐκκλησιαστικὴν οἰκονομίαν καὶ ἐπιείκιαν ρύθμισιν τοῦ ζητήματός των καὶ τότε ἀναμφιβόλως ἡ Ἐκκλησία θὰ πράξῃ τὸ καθήκον τῆς διὰ τῶν ἀρμοδιῶν ὀργάνων τῆς».

(Ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἱ. Συνόδου)

Ίεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ἡ 1η Σεπτεμβρίου, ἑορτὴ τῆς Ἰνδίκτου, ἔχει καθιερωθεῖ ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὡς ἡμέρα Προστασίας τοῦ Περιβάλλοντος.

Μὲ πρωτοβουλία καὶ εὐλογία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεὶμ, τελέσθηκε στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ζωοδόχου Πηγῆς, ὁδοῦ Ἀκαδημίας, πανηγυρικὴ Ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία ἀπὸ τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Διαυλείας κ. Δαμασκηνό, ἐκφωνήθηκε ἐπίκαιρος λόγος γιὰ τὴν ἡμέρα ἀπὸ τὸν Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτη π. Μακάριο Φιλοθέου, ἔγινε ἀρτοκλασία καὶ ἐτελέσθη ἀγιασμὸς στὴ φιάλη στὸ προαύλιο τοῦ Ναοῦ. Ἡ ἐν λόγῳ πρωτοβουλία σκοπὸ ἔχει τὴν καθιέρωση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ αὐτοῦ ἑορτασμοῦ καὶ τὴ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ ἔργον τῆς προστασίας τοῦ Περιβάλλοντος.

Ίερά Μητρόπολις Γουμένισσης

Τριήμερο ἐκδηλώσεων ἀπὸ 15 ἕως 17 Αὐγούστου περιελάμβανε καὶ ἐφέτος ἡ γιορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στὴν Ἱ. Μονὴ τῆς Παναγίας τῆς Γουμένισσης, μὲ τὴν συμμετοχὴ Ἀρχιερέων, Ἱερέων καὶ πλήθους

λαοῦ, μὰ καὶ κάθε χρόνο ἐπανξάνει κατὰ κοινὴ διαπίστωση ἢ προσέλευση καὶ ἢ συμμετοχὴ τῶν προσκυνητῶν στὶς ἑορταστικὲς ἐκδηλώσεις.

Ἀξιοσημεῖωτο εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ὕστερα ἀπὸ ἔργασίες συντηρήσεως ἀποκαλύφθηκε ὅλη ἡ ἐξαίρετη τέχνη τοῦ ξυλόγλυπτου καὶ ἐπιχρυσωμένου τέμπλου, καθὼς καὶ τοῦ Προσκυνηταρίου τῆς Θαυματουργοῦ εἰκόνας, τοῦ Κιβωρίου, τῆς Προθέσεως καὶ τοῦ Δεσποτικοῦ.

Ίερά Μητρόπολις Ζακύνθου

Μὲ ιδιαίτερη αἴγλη, συναισθήματα κατάνυξης καὶ ψυχικῆς ἀνάτασης καὶ τῆ συμμετοχῆ 13 ἀρχιερέων ἑορτάσαν οἱ Ζακυνθῖνοι τὴν Μετακομιδὴ τοῦ Ἱεροῦ Σκηνώματος τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ἀπὸ τὰ νησιά τῶν Στροφάδων, ὅπου εἶχε ταφεῖ, στὴ Ζάκυνθο τὸ 1717. Χιλιάδες πιστοῦ λαοῦ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος συμμετεῖχαν στὶς λειτουργικὲς ἐκδηλώσεις τοῦ τριήμερου 23-26 Αὐγούστου καὶ ἐξέφρασαν ἔτσι τὸν βαθύτατο σεβασμὸ τους στὸν προστάτη καὶ πολιοῦχο τῆς νήσου, στὸν ἀρχοντα ποῦ ἀπέταξε τὸ κοσμικὸ φρόνημα καὶ τὶς ἐπίγειες ἀπολαύσεις μὲ τὴν κατὰ Χριστὸν πτωχεῖα, στὸν ἀσκητὴ Ἀρχιεπίσκοπο ποῦ ἔχει καθιερωθεῖ στὶς συνειδήσεις ὄλων μας ὡς ὁ ἅγιος τῆς ἀνεξικακίας καὶ τῆς συγχωρητικότη-
τας.

Ίερά Μητρόπολις Ἡλείας

Τὸ θεατρόφιλο κοινὸ τοῦ Νομοῦ Ἡλείας εἶχε τὴν εὐκαιρία στὶς 18, 19 καὶ 20 Αὐγούστου νὰ παρακολουθήσει τὶς σπουδαῖες παραστάσεις τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἀττικῶ Θεάτρου Ἀθηνῶν μὲ τὸ θεατρικὸν ἔργον «Ο ΠΡΩΤΟ-ΜΑΡΤΥΡΑΣ». Τὸ ἔργον ἀναφέρεται κυρίως στὸν πρωταγωνιστικὸν ρόλον τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Ε' στὴ Φιλικὴ Ἐταιρεία καὶ στὴν Ἐπανάστασι τοῦ 1821 καὶ βασίζεται σὲ αὐθεντικὲς πηγὲς καὶ ἱστορικὰ ἀρχεῖα. Τὸ ὡς ἄνω θεατρικὸν ἔργο εἶναι μίᾳ ἀκόμη προσφορὰ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως στοὺς χριστιανοὺς τῆς Ἡλείας σὲ συνεργασία μὲ τοὺς Δήμους Πύργου, Ἀμαλιάδος καὶ Λεχαινῶν.

— Ἐξ ἴσου πλοῦσιο μὲ τὸ χριστιανικὸν ἔργο τῶν ἰδρυμάτων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἡλείας εἶναι καὶ τὸ ἐκδοτικὸ τῆς ἔργου. Γιὰ νὰ πληροφρηθοῦν οἱ χριστιανοὶ τὸ ἔργο αὐτό, ὁ πτυχιούχος Νομικῆς Δ/τῆς Ἀγροφ/κῆς Ἡλείας κ. Ἰωάννης Βορβίλας, ἐξέδωσε βιβλίον μὲ τίτλον: «ΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ Ἱ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΗΛΕΙΑΣ» ποῦ ἀναφέρεται εἰς τοὺς τίτλους καὶ τὴν σύντομον παρουσίαν τῶν ἐκδοθέντων ὑπὸ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως 76 βιβλίων, στὴ διάρκεια τῶν ἐτῶν 1969-1994.

— Στὸ μαθητικὸ Ὁρφανοτροφεῖον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἡλείας «Ἡ ΑΓΙΑ ΦΙΛΟΘΕΗ» Πύργου, ἐφιλοξενήθησαν διὰ μίαν ἐβδομάδα 102 παιδιὰ κατὰ τὸ πλεῖστον Ἑλληνικῆς καταγωγῆς ἀπὸ τὴν Οὐκρανία, ἡλικίας 9-12

ετών. Έπεσε κέρφθησαν και έθαύμασαν την 'Ηλείαν, τις όμορφίες της, τον κάμπον της, τα ιστορικά της Μοναστήρια, την 'Αρχαία 'Ολυμπία και έδροσίσθησαν στα κατάκαθα νερά των άκτών της στο 'Ιόνιο Πέλαγος. Τα σπασμένα έλληνικά τους εφάνεθροναν την άγάπη τους για την ένδοξη γη των προγόνων τους, τα καθαρά τους μάτια έδειχναν το ένδιαφέρον τους για την ανάζητηση της αλήθειας και ή συνεχής κινητικότητα τους έδίδασκε όλους μας, ότι όλα τα παιδιά του κόσμου άξίζει να περνούν ειρηνικά, καλύτερα, χαρούμενα και όμορφότερα.

Ίερά Μητρόπολις Ίερισοῦ

Η Ίερά Μητρόπολις Ίερισοῦ σέ συνεργασία με τον σύνδεσμο όρθόδοξων νέων όργάνωσαν την Β' Συνάντηση νέων, φοιτητών, άποφοίτων Λυκείου και έργαζομένων με γενικό θέμα «ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΝΕΑΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ».

Έκτος από την διήμερη κοινή ζωή, τις λειτουργικές εύκαιρίες και την ψυχαγωγία, πραγματοποιήθηκαν τρεις εισηγήσεις: α) 'Η προετοιμασία για τó γάμο - σεξουαλικό ένστικτο, από τον ψυχολόγο κ. Στ. Γεωργαντέλλη, β) Τó δικαίωμα του νέου στην έργασία, από τον άρχιμ. κ. Χρυσόστομο Μαϊδώνη, γ) 'Η εισβολή του άποκρυφισμού στο χώρο της νεολαίας, από τον Μοναχό κ. 'Αρσένιο.

'Εγιναν πολλές συζητήσεις και έκδόθηκαν πορίσματα, σάν μαρτυρία των νέων στην τοπική Έκκλησία και κοινωνία.

Ίερά Μητρόπολις Καλαβρύτων και Αίγιαλείας

Συγκινητική ύπηρεξε ή άνταπόκριση της Έκκλησίας της Ελλάδος προς τους πληγέντες άδελφούς μας, του Αίγιου, από τó σεισμό της 15ης Ίουνίου σέ οικονομική ένίσχυση, τρόφιμα και αγαθά. Πλήθος Ίερών Μητροπόλεων απέστειλαν ένίσχυση έκατομμυρίων δραχμών αλλά και τρόφιμα και είδη ρουχιισμού. 'Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Καλαβρύτων και Αίγιαλείας κ. 'Αμβρόσιος με έπιστολή του έκφράζει την εύγνωμοσύνη του και τις θερμές εύχαριστίες του τόσο προς τους Σεβασμιωτάτους 'Αρχιερείς, όσο και προς τον εύσεβη όρθόδοξο έλληνικό λαό. Οικονομική ένίσχυση προς την Ί. Μητρόπολην απέστειλαν και πολλοί όμογενείς μας από τó έξωτερικό όπως και επώνυμοι αλλά και άνώνυμοι συμπατριώτες μας.

— Κατά την διάρκεια του Δεκαπενταγούστου, ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης έγκαινίασε νέαν διακονίαν. Καθημερινώς τελούσε έκ περιτροπής την 'Ακολουθίαν του Παρακλητικού Κανόνος στους καταυλισμούς των πληγέντων έκ του σεισμού άδελφών μας. Σέ κάθε καταυλισμό μετέφερε για προσκύνηση την Ίερά Εικόνα της Θεοτόκου, ή όποία είναι αντίγραφο της θαυματουργού εικόνας «ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΡΥΠΗΤΗΣ».

— Την Μονάδα Ε.Μ.Α.Κ. 'Ελευσίνος, που έπελήφθη του έργου διασώσεως έκ των έρειπίων της μοιραίας πολυκατοικίας κατά τον σεισμό της 15ης Ίουνίου έ.έ., έπεσκέφθη ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. 'Αμβρόσιος. 'Επέδωσε εις τον 'Αρχιπύραρχον - Διοικητήν κ. Γεώργιον Φραγκιαδάκη και εις τους ύπ' αυτόν Πυροσβέστας, τó χρυσούν μετάλλιον του 'Αγίου Δημητρίου, που

άπενεμήθη υπό του Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος. Στη συνέχεια εύχαρίστησε τους άνδρας της Μονάδος δια την άυτοθυσίαν, τον ήρωισμόν και την άγάπην τους προς τους πληγέντας άδελφούς μας και έπέδωσε άναμνηστικά δώρα.

'Επίσης έπισκέφθηκε τους σεισμοπλήγτους συνοικισμού Μυρτιάς και τους φιλοξενουμένους εις τó πλοίον «ΜΑΡΙΑΝΝΑ 9», συμπαρεστάθη εις τους πληγέντας και έξήτασε προβλήματα και άνάγκας των.

Ίερά Μητρόπολις Λευκάδος και Ίθάκης

Με κάθε έκκλησιαστική λαμπρότητα, κατάνυξη και μεγαλοπρέπεια τελέστηκε την Δευτέρα του 'Αγίου Πνεύματος (12 Ίουνίου) ή παλλευκαδική γιορτή της Παναγίας της Φανερωμένης, με την παρουσία και συμμετοχή 4 άρχιερέων.

Πλήθος λαού από τη Λευκάδα, την 'Ακαρνανία, την 'Ηπειρο, αλλά και έκδρομείς από την ύπόλοιπη Ελλάδα έφθασαν στο έξαιρετικό Μοναστήρι της Παναγίας μας, για να ένώσουν τις προσευχές τους για τη σωτηρία όλων μας, την ειρήνη του σύμπαντος κόσμου, αλλά και ό καθένας να καταθέσει στη σεπτή Εικόνα της Μητέρας του Κυρίου τον πόνο και τα αίτημά του.

Ίερά Μητρόπολις Ξάνθης

Με βυζαντινή μεγαλοπρέπεια, και τη συμμετοχή 6 άρχιερέων, κλήρου και πλήθους λαού της Μητροπόλεως, τελέστηκε τó έτήσιο μνημόσυνο του μακαριστού Μητροπολίτου Ξάνθης και Περιθεωρίου 'Αντωνίου την Κυριακή 30 Ίουλίου στον καθεδρικό ιερό Ναό της του Θεού Σοφίας Ξάνθης.

— Στην Ίερά Μονή Παναγίας 'Αρχαγγελιώτισσας, ή όποία με τó άμέριστο ένδιαφέρον του Σεβ. Μητροπολίτου Ξάνθης κ. Παντελεήμονος, μετετρόπη σέ άνδρῶα, δύο νέοι, πνευματικά παιδιά του Σεβασμιωτάτου, έκρησαν μοναχοί. Πρόκειται για τó θεολόγο Ίωάννη Γκουτζίνη και τó σπουδαστή της άνωτέρας Έκκλησιαστικής Σχολής Θεσσαλονίκης Ίωάννη Τσουλούλη.

— Με ένδιαφέρον άνταποκρίθηκαν στο κάλεσμα του Σεβ. Μητροπολίτου Ξάνθης και Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονος ό λαός της Ίεράς Μητροπόλεως για να συγκεντρωθούν χρήματα και τρόφιμα για τους δοκιμαζόμενους άδελφούς μας από τους σεισμούς στις περιοχές των Γρεβενών, της Κοζάνης και της Σιατίστης. Την Δευτέρα 25 του μηνός Ίουνίου άντιπροσωπεία ιερέων με έπικεφαλής τον Σεβ. Μητροπολίτη μετέβη στις Ίερες Μητροπόλεις Γρεβενών, Σερβίων και Κοζάνης, και Σισανίου και Σιατίστης, όπου έπέδωσαν την ένίσχυση, έκφράζοντας δια μέσου των οικείων Μητροπολιτών την συμπάθειά τους προς τα δοκιμαζόμενα ποίμνια.

Ίερά Μητρόπολις Παροναξίας

Πολλές έορταστικές έκδηλώσεις περιέλαβαν οι μήνες Ίούλιος και Αύγουστος στην Ί. Μητρόπολη Παροναξίας με άποκορύφωμα την έορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στην Παναγία την Έκατοντατυλιανή στην Πάρο, τó γνωστό Πανελλήνιο Προσκύνημα.

'Αναφέρουμε τις πανηγύρεις: α) Στην Ί. Μονή 'Α-

γίων Ἀναργύρων Πάρου, β) Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου στὴ Νάξο, τόπο καταγωγῆς τοῦ Ἁγίου. Στὶς ἐκδηλώσεις ἔλαβαν μέρος: ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Παροναξίας κ. Ἀμβρόσιος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θήρας κ. Παντελεήμων καὶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτης κ. Λεόντιος, γ) Ἁγίας Μαρίνης Κορώνου, δ) Ἁγίας Ἄννης Ἀγερασίου, ε) Ἁγίας Παρασκευῆς Πολυχνίου.

— Ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Παροναξίας ἐστάλησαν εἶδη τροφίμων καὶ ρουχισμοῦ καθὼς καὶ χρηματικὸ ποσό 2.000.000 δραχ. στὴν Ἱ. Μητρόπολη Γρεβενῶν γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν σεισμοπαθῶν.

Ἱερὰ Μητρόπολις Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου

Ἐκκλησιαστικὸ Λύκειο πρόκειται νὰ λειτουργήσει ἀπὸ τὸ σχολ. ἔτος 1995-96 στὴν πόλη τοῦ Κιλκίς. Βασικὸς τοῦ στόχος ἡ προσφορὰ ἐγκύκλιας παιδείας σὲ κληρικὸς ἀκριτικῶν κέντρων. Παράλληλα μποροῦν νὰ φοιτήσουν καὶ νεαροὶ ἀπόφοιτοι Γυμνασίου, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἀποκτήσουν περισσότερα ἐφόδια τῆς ἱερᾶς παιδείας μαζὶ μὲ μιὰ ἐπιμελῆ γενικὴ μόρφωση.

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Μὲ τρία στρατιωτικὰ καμόνια ποὺ παρεχώρησε ὁ στρατηγὸς Ἰωάννης Φυτᾶς, ἐστάλη ἡ ὕλικὴ καὶ οικονομικὴ βοήθεια ποὺ ὁ Κλήρος καὶ ὁ Λαὸς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως συγκέντρωσαν γιὰ τὴν ἀνακούφιση τῶν σεισμοπλήκτων ἀδελφῶν μας τῶν Γρεβενῶν καὶ τῆς Κοζάνης. Τὴν ἀποστολὴ συνόδευαν ὁ Πρωτοσύγκελλος π. Διονύσιος Μάνταλος καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς συγκεντρώσεως τῆς βοήθειας ἐφημέριος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Χαλκίδος π. Γ. Πολυκαρπίδης. Ἡ βοήθεια παρεδόθη στοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Γρεβενῶν καὶ Κοζάνης. Ἀπετελεῖτο ἀπὸ χρηματικὸ ποσὸ 5.000.000 δραχ. καὶ ἀπὸ πλεόν τῶν 500 κουβερτῶν, 1.500 κιλῶν ἐλαιολάδου καὶ περιπτοῦ 5 τόνων τροφίμων.

Ἄρχμ. Μ. Φ.

ΨΗΦΙΣΜΑ

τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας γιὰ τὰ Μετέωρα

Ἡ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία συνήλθε σήμερον τὴν 23ῃ Ἰουνίου 1995, ἀφοῦ πληροφορηθῆκε τὶς ἐνέργειες τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων τῆς περιοχῆς Καλαμπάκας νὰ ἐντάξουν στὰ χρηματοδοτούμενα ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση οικονομικὰ προγράμματα καὶ τὸν ἱερὸ χῶρο τοῦ μεγάλου μοναστικοῦ κέντρου τῶν Μετεώρων γιὰ τουριστικὴ ἀνάπτυξη καὶ ἀξιοποίηση, ὁμοφώνως ἀποφασίζει καὶ διακηρύσσει:

1. Οἱ Ἱερὲς Μονῆς τῶν Μετεώρων συνεχίζουν μὲ συναίσθηση εὐθύνης καὶ χρέους ἀπέναντι τῆς Ὁρθοδοξίας, τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος μιὰ μακροίωνη (ἄνω τῶν δέκα αἰῶνων) ἀσκητικὴ καὶ πνευματικὴ παράδοση καὶ προσφορὰ.

2. Οἱ Ἱερὲς Μονῆς τῶν Μετεώρων μετὰ ἀπὸ «ἱστορικὴ» καὶ θαυμαστὴ ἀνάβαση καὶ ἐγκαταβίωση τῶν μονα-

χῶν τοὺς στοὺς βράχους τῶν Μετεώρων πάνω ἀπὸ χίλια ἔτη εἶναι ὁ ἀναμφισβήτητος οἰκοδεσπότης τοῦ χώρου αὐτοῦ, ἀφοῦ κατακτῆθηκε, κτίσθηκε, ἀναπτύχθηκε καὶ διατηρήθηκε μὲ ὑπεράνθρωπες προσπάθειες, ἀγῶνες καὶ θυσίες.

3. Γιὰ τοὺς λόγους καὶ τὰ γεγονότα αὐτά, ὅπως εἶναι γνωστὸ, ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴ Συνεδρία αὐτῆς τῆς 13ῆς Ἰουνίου 1990 καὶ κατόπιν ἐμπεριστατωμένου ἐγγράφου τῆς οἰκειᾶς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν (ἀριθ. πρωτ. 735/1.6.1990) ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὸ αἴτημα τῆς ἐν λόγω Μητροπόλεως γιὰ τὴν ἀνακήρυξη τῶν Μετεώρων ὡς Ἱεροῦ Χώρου.

4. Ἐκτὸς αὐτοῦ ὁ 24ος κανόνας τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (451 μ.Χ.), ὁ ὁποῖος ἐπαναλήφθηκε καὶ ἀνανεώθηκε ἀπὸ τὸν 49ο κανόνα τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου (691 μ.Χ.), ὀρίζει ρητῶς: «Τὰ ἀπαξ καθιερωθέντα μοναστήρια κατὰ γνώμην ἐπισκόπου, μένειν εἰς τὸ διηνεκὲς μοναστήρια, καὶ τὰ ἀνήκοντα αὐτοῖς πράγματα φυλάττεσθαι καὶ μηκέτι γίνεσθαι ταῦτα κοσμικὰ καταγῶγια, τοὺς δὲ συγχωροῦντας τοῦτο γίνεσθαι ὑποκείσθαι τοῖς ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτιμίαις».

5. Αὐτοὶ οἱ κανόνες κατοχυρώνονται ρητῶς γιὰ τοὺς χριστιανούς, τὰ μέλη τῶν Μονῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ 3ο ἄρθρο τοῦ Συντάγματος, ποὺ λέει ὅτι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ «τηροῦν ἀπαρασάλευτως τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς κανόνες καὶ τὶς ἱερὰς παραδόσεις».

6. Ἐπομένως οὐδεμία αὐθαίρετὴ ἐπέμβαση κοσμικῶν, πολιτικῶν ἢ δημοτικῶν ἀρχόντων σὲ ζητήματα μοναστηριακῆς ἰδιοκτησίας καὶ ἰδιοχρησίας, ὥστε νὰ καταστοῦν κοσμικὰ κέντρα οικονομικῆς ἢ τουριστικῆς ἐκμεταλλεύσεως, εἶναι ἐπιτρεπτή, ὅπως ἐπίσης καὶ οὐδεμία σύμπραξη τῶν ἡγουμενοσυμβουλίων καὶ μοναχῶν σὲ παρεμφερεῖς πράξεις εἶναι κανονικὴ ἢ συνταγματικὴ.

7. Τὸ Τμῆμα Κοινωνικῆς Θεολογίας προτείνει καθηκόντως στὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων νὰ κινήσει τὴν διαδικασίαν, ὥστε τὰ ΑΓΙΑ ΜΕΤΕΩΡΑ, αὐτὸς ὁ μικρὸς σὲ ἔκταση, ἀλλὰ μοναδικὸς σὲ φυσικὸ κάλλος, πνευματικότητα καὶ τέχνη χῶρος, νὰ ἀνακηρυχθεῖ καὶ μὲ νόμο τῆς πολιτείας ἱερόν, ἀναλλοίωτον καὶ ἀπαραβίαστον. Καὶ τοῦτο μάλιστα, ἐφ' ὅσον ἔτσι δὲν παραβλάπτονται, ἀλλὰ καὶ ἐνισχύονται, τὰ νόμιμα, θεμιτά, πνευματικὰ καὶ πολιτιστικὰ συμφέροντα τῆς εὐρύτερης περὶ αὐτὰ περιοχῆς καὶ διατηρεῖται ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν Μετεώρων —μαζὶ μὲ τὴν Ἀκρόπολη, τὸ Ἁγίον Ὄρος καὶ τὴν Μονὴ Δαφνίου— ἐκ μέρους τῆς UNESCO «ὡς μνημεῖα ἀνθρωπότητος».

Γιὰ τὸ Τμῆμα Κοινωνικῆς Θεολογίας

Ὁ Πρόεδρος

Καθηγητῆς Παναγιώτης Μπούμης

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

(Συνέχεια από τη σελ. 265
του υπ' άρ. 6/1995 τεύχους)

112. **ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟ ΜΕΓΑ, 'Ακολουθίες του ήμερονυκτίου και πλήρες έορτολόγιον.** Έκδοση Γ' (με νέα στοιχειοθεσία), δίχρωμη, 'Αθήνα 1995, σσ. 800, σχήμα μικρό (14X21 εκ.), χρυσόδετο.

Πρόκειται για τὸ λειτουργικὸ βιβλίον πὸν ἔχει πάντοτε ιδιαίτερη ἐπικαιρότητα καὶ πολλαπλὴ χρησιμότητα στὴ λατρευτικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Περιέχει τὴν προοιμιακὴ προσευχὴ, τὶς Ἀκολουθίες τοῦ Μεσονυκτιοῦ, τοῦ Ὁρθρου, τῶν Ὁρῶν, τῶν Τυπικῶν, τῆς Τραπέζης, τοῦ Ἑσπερινοῦ, τοῦ Ἀποδείπνου, Τροπάρια, Ἀπολυτίκια, Θεοτοκία, Ἀκολουθίες τῆς θ. Μεταλήψεως καὶ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου παρακλητικῶν Κανόνες στὴν Ὑπεραγία Θεοτόκῳ, Κανόνες ἱκετηρίους, Πασχάλιους κύκλους καὶ πίνακες, καὶ τέλος, ἀλφαριθμητικὸ πίνακα πάντων τῶν Ἁγίων.

113. Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, **ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.** Ἀθήνα 1995, σχήμα 12X17 εκ., δεμένο, σσ. 312.

Ἐνα ἀκόμη βιβλίον «Μηνυμάτων» τοῦ Σεβασμιωτάτου συγγραφέως. Περιέχει κηρύγματα καὶ ἐποικοδομητικὰ ἀναγνώσματα γιὰ τὶς ἱερῆς Ἀκολουθίες τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου, ξεκινώντας ἀπ' τὴν Κυριακὴ τῶν Βαῖων ἐσπέρας ὡς τὴν Ἀποκαθήλωση, τὴν Ταφὴ καὶ τὴν εἰς Ἄδου Κάθοδον. Ἡ σαφήνεια καὶ ἡ βαθύτητα τῶν νοημάτων, ἡ ταξινομήση καὶ ἡ πολλαπλότητα τῶν θεμάτων καθιστοῦν τὸ βιβλίον αὐτὸ χρῆσιμο καὶ ὠφέλιμο στοὺς «διακονοῦντες τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ ἐπ' ἐκκλησίαις» καὶ στοὺς «ζητοῦντες νὰ ἀποκομίσουν πνευματικὴν ὠφέλειαν ἀπὸ τῆς εἰς βάθος καὶ πλάτος μελέτης τῶν σεπτῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου».

114. Καθηγ. Παναγ. Ι. Μπούμη, **ΟΙ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ καὶ ιδιαίτερα στὸ θέμα ἐκλογῆς μητροπολιτῶν (Ἀόρατος καὶ ὁρατὸς πόλεμος).** Ἀθήνα 1995, σχήμα 14X21 εκ., σσ. 88.

Ἐνα βιβλίον ἐπίκαιρο ἀλλὰ καὶ εἰσαγωγικὸ σὲ ἐννοιες τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου. Δὲν εἶναι λίγες οἱ φορῆς πὸν ἀκοῦμε ἢ ἀναφέρουμε ὄρους ἢ λέξεις καὶ δὲν γνωρίζουμε τὴν ἀκριβὴ σημασία τους. Τὸ βιβλίον αὐτὸ, με ἀπλότητα ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικὴ βαθύτητα, ἀναπτύσσει καὶ ἐξηγεῖ ἐννοιες σχετικῆς με τοὺς θεσμοὺς τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως γιὰ τὴν ἀριστίνδην Σύνοδο, τοὺς κανόνες καὶ τὴ διάκρισή τους ἀπ' τὶς κανονιστικῆς διατάξεις, τὴν ἀλληλεξάρτηση ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας, τὸ ἐπιτίμιο τῆς ἀκοινωνησίας, τὴ συνοδικότητα-κανονικότητα, τὴν ἀληθινὴ ἐννοία τοῦ «ψήφῳ

κλήρου καὶ λαοῦ», τὸ αὐτοδιοίκητο τῆς Ἐκκλησίας κ.ἄ. Εἶναι ιδιαίτερα χρῆσιμο στὶς ἡμέρες μας γιὰ νὰ ξεδιαλύνει τὴ σύγχυση καὶ τὶς πλανημένες ἐκκλησιολογικῆς ἀντιλήψεις.

115. Εὐαγγ. Γ. Καρακοβούνη, **ΜΙΚΡΗ ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ,** τόμος Β'. Ἀθήνα 1995, σχήμα 14X21 εκ., δεμένο, σσ. 202.

Ἀπὸ ἓνα νέο καὶ εὐέλπιδα θεολόγο, συντάχθηκε ὁ Β' τόμος τῆς «Μικρῆς Φιλοκαλίας». Τὸ καλαισθητὸ αὐτὸ βιβλίον περιέχει πατερικὰ φιλοκαλικὰ κείμενα σὲ μετάφραση κατ' ἐπιλογὴν ἀπὸ ἔργα τῶν: ἁγίου Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐδέεσης, ὁσίου Φιλοθέου τοῦ Σιναΐτου, ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου καὶ ὁσίου Θεογνώστου. Τὸ ἔργο αὐτὸ καθιστᾷ κἀτι παραπάνω ἀπὸ ἀληθινὴ τὴν θέση ὅτι «ἡ νηπτικῆ-ἀσκητικὴ θεολογία καὶ παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας, διασώζοντας τὴν ἀυθεντικότητα τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, ἀποτελεῖ τὴν ποθητὴ ἀπάντηση στὴν ἀναζήτηση τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου γιὰ βίωση τῆς γνήσιας ἀληθινῆς ζωῆς». Ἡ ἔκδοση κοσμεῖται με εἰκόνες τῶν Ἁγίων, περιέχει σύντομη βιογραφία τους καὶ συμπληρώνεται ἀπὸ πίνακα ὀνομάτων καὶ θεμάτων, πὸν κατήρησε ὁ ἐπίσης φέρελις νέος θεολόγος Κων. Παπαθανασίου. (Ἀμφότεροι διακονοῦντες στὸν Τομέα Ἐκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας).

116. **ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΜΑΣ ΧΕΙΛΗ.** Ἐκκλησιαστικοὶ ὕμνοι γιὰ τοὺς μαθητῆς τῆς 3ης βαθμίδας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κατήχησης. Ἐπιλογή καὶ ἐπιμέλεια Ὑμνων: Ἐπίσκοπος Ἀχελώου Εὐθύμιος Κ. Στύλιος. Ἀθήνα 1995, σχήμα 13X20 εκ., σσ. 120.

Εἶναι ἓνα βοήθημα γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς Ἐκκλησίας διαφοροτικὸ ἀπὸ τὰ ἄλλα. Δὲν περιέχει κείμενα καὶ διηγήσεις ἀλλὰ ὕμνους, ἔτσι ὥστε «νὰ ἀνθίσει ξανὰ ὁ ὕμνος στὰ παιδικὰ χεῖλη». Ὅπως τονίζει ὁ δόκιμος συγγραφέας «τὸ βιβλίον αὐτὸ γράφτηκε ἀκριβῶς γιὰ νὰ γίνει τὸ ὕμνολογικὸ Ἐγκόλπιο γιὰ τὰ παιδικὰ καὶ ἐφηβικὰ χρόνια» τῶν νέων. Πρόκειται γιὰ ἓνα ἀνθολόγιο ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων πὸν περιέχονται στὰ κατηχητικὰ βοηθήματα τῆς 3ης Βαθμίδας, με τὴν προσθήκη τῶν πιὸ γνωστῶν ὕμνων τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ παράλληλη ἐρμηνευτικὴ ἀπόδοση τοῦ κειμένου σὲ ἀπλὴ γλῶσσα, γιὰ νὰ διευκολύνει τὴν κατανόησή τους. Ἐπίσης, ἡ ἔκδοση περιέχει καὶ «γλωσσάριο» ὀρισμένων θεολογικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ὀρων.

117. **Αἶψ' ΤΑ ΒΑΘΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ.** Ἐκκλησιαστικοὶ ὕμνοι γιὰ τοὺς μαθητῆς τῆς 4ης βαθμίδας τῆς

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

**Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ**

Έν Αθήναις τῇ 19ῃ Ἰουνίου 1995

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

**«Διοίξεις, διαχειρίσεις καὶ λειτουργία
τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν
ὁδοῦ Στησιχόρου Ἀθηνῶν»**

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐ-
χοντες ὑπ' ὄψει:

1) Τὸ ἄρθρον 29 παράγραφος 1 τοῦ Νόμου 590/
1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος» ὀρίζοντες ὅτι «ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ὑ-
πὸ τὴν ιδιότητα τοῦ ποιμαίνοντος τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν

Ἀθηνῶν, ἀσκεῖ, ἐντὸς τῆς περιφέρειας τῆς Ἱ. Ἀρχιεπι-
σκοπῆς (ὡς Μητροπόλεως) τὴν ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανό-
νων, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων καὶ τῶν νόμων
τῆς Πολιτείας προβλεπομένην ἐξουσίαν».

2) Τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2, ἄρθρου 29
τοῦ Ν. 590/1977,

3) Τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2, ἄρθρου 20
τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1/1969 Κανονισμοῦ (Φ.Ε.Κ. 185/11.9.1970,
τ. Α),

4) Ὅτι ὁ Ἱερὸς Ναὸς Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν τῆς
ὁδοῦ Στησιχόρου ἔχει τεθεῖ, ἀπὸ τριακονταπενταετίας
τουλάχιστον, εἰς τὴν δημοσίαν λατρείαν ἐντὸς τῆς πε-
ριφέρειας τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἀνήκων κα-
τὰ τοὺς Ἱ. Κανόνας καὶ τὰ εἰωθότα εἰς τὴν ἀπόλυτον
καὶ ἀποκλειστικὴν δικαιοδοσίαν καὶ ἐξάρτησιν ἡμῶν καὶ
μόνον, ὡς ἀρμοδίας Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς,

Ἐκκλησιαστικῆς Κατήχησης. Ἐπιλογή καὶ ἐπι-
μέλεια ὕμνων: Ἐπίσκοπος Ἀχελώου Εὐθύμιος
Κ. Στύλιος. Ἀθήνα 1995, σχῆμα 13Χ20 ἐκ., σσ.
118.

Ὅπως καὶ τὸ προηγούμενο βιβλίον, ἔτσι καὶ αὐτὸ
ἀποτελεῖ ἓνα ἀνθολόγιον ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων ποὺ
περιέχονται στὰ κατηχητικὰ βοηθήματα τῆς 4ης βαθ-
μίδας, μὲ προσθήκη καὶ ἄλλων γνωστῶν ὕμνων. Τὰ
λειτουργικὰ βιβλία ἀπ' τὰ ὁποῖα ἀντλοῦνται οἱ ὕμνοι
εἶναι τὸ Ὡρολόγιον τὸ Μέγα, τὰ Μηναῖα, ἡ Παρα-
κλητικὴ, τὸ Μέγα καὶ Μικρὸν Εὐχολόγιον, ἡ θεία
Λειτουργία, τὸ Τριώδιον καὶ τὸ Πεντηκοστάριον.

118. Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Σ. Βλάχου, **Η ΕΝΟΡΙΑ ὡς Θε-
ραπευτικὴ κοινότητα.** Σειρά: Φυλλάδια ἐπικαιρο-
τήτας, ἀριθμ. 38, Ἀθήνα 1995, σχῆμα 12Χ17 ἐκ.,
σσ. 40.

Ἡ Ἐνορία ἀποτελεῖ τὴ συγκεκριμένη τοπικὴ
διάρθρωση τῆς Ἐκκλησίας μέσα στὴν ὁποία ὁ χρι-
στιανὸς ἀποκτᾶ κοινωνία μὲ τὸ Θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώ-
πους. Αὐτὴ τὴν ἔννοια τῆς Ἐνορίας, ὁ συγγραφεὺς
—καὶ νῦν Μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλα-
σίου— τὴ συσχετίζει μὲ τὴ φράση «θεραπευτικὴ κοι-
νότητα», ποὺ «εἶναι ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἐκφράζει τὸ
πνεῦμα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἀπ' ἑνὸς μὲν
γιατὶ εἶναι μιὰ κοινότητα, ποὺ ἔχει Πατέρα, ἀδελ-
φοὺς, τράπεζα, κοινὴ ζωὴ, ἀπ' ἑτέρου δὲ γιατί θερα-
πεύει τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν ὀδηγεῖ στὴ σωτηρία, τὸν
ἀγιασμό, τὴ θέωση». Τὸ φυλλάδιον ξεκινᾷ μὲ τὴν πα-
θολογία καὶ τὴν ἀναζήτηση τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου
καὶ τελειώνει μὲ τὰ προβλήματα τῶν ἐνοριακῶν θε-
ραπευτικῶν κοινοτήτων.

119. Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Σ. Βλάχου, **ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕ-
ΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ.** Σειρά: Φυλλάδια ἐπι-
καιρότητας, ἀριθμ. 39, Ἀθήνα 1995, σχῆμα
12Χ17 ἐκ., σσ. 40.

«Τὸ φυλλάδιον αὐτὸ ἀναφέρεται σὲ παιδιὰ τῶν με-
γάλων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ποὺ ἀντιμετω-
πιζοῦν μὲ ἐλπίδα καὶ αἰσιοδοξία τὴ ζωὴ. Γίνεται προσ-
πάθεια νὰ περιγραφεῖ τὸ περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖο
ζοῦν καὶ ἀναπτύσσονται. Παρουσιάζεται τὸ περιβάλ-
λον, ὅπως θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι γιὰ τὴν καλύτερη δια-
παιδαγωγίαν τους». Ὁ συγγραφεὺς ἀναπτύσσει τὴν
ἀξία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καὶ ἀναφέρεται στὴν Πα-
τρίδα, τὴν Οἰκογένεια, τὴν Ἐκκλησία—Ἐνορία, τὸ
Σχολεῖο καὶ τὸν φυσικὸ κόσμον. Καὶ τελειώνει, ἀπευ-
θυνόμενος στὰ παιδιὰ: «Ἡ ζωὴ εἶναι πολλὴ ὥραία,
ἀρκεῖ κανεὶς νὰ ξέρει τοὺς τρόπους μὲ τοὺς ὁποίους
θὰ τὴν ἀπολαμβάνει. Ζήσε ἀπλὰ μέσα στὸ φυσικὸ
σου περιβάλλον. Ἐχεις τὴ δυνατότητα νὰ τὸ κάνεις
Παράδεισον ἢ Κόλασιν. Ἀπὸ σένα ἐξαρτᾶται».

120. Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Σ. Βλάχου, **ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΗ
ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.** Σειρά: Φυλλάδια ἐπι-
καιρότητας, ἀριθμ. 40, Ἀθήνα 1995, σχῆμα 12Χ17
ἐκ., σσ. 40.

Τὰ θέματα ποὺ ἀναπτύσσονται στὸ φυλλάδιον αὐτὸ
εἶναι: Ἡ εἴσοδος τῶν παιδιῶν στὴν Ἐκκλησία, ὁ
Χριστὸς καὶ τὰ παιδιὰ, οἱ νέοι καὶ τὰ ἱερὰ γράμματα,
ἡ συμμετοχὴ στὴ λατρευτικὴ ζωὴ, ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀ-
γωγὴ, ἡ νεανικὴ ζωὴ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλα-
μᾶ καὶ οἱ διακυμάνσεις στὴ νεανικὴ ζωὴ. Μὲ πολλὴ
ἀγάπη γιὰ τοὺς νέους ὁ συγγραφεὺς ὑποστηρίζει ὅτι
αὐτοὶ «ἀποτελοῦν τὴν πιὸ συμπαθὴ ὁμάδα μέσα στὴν
Ἐκκλησία... Οἱ νέοι εἶναι ἡ ἐλπίδα καὶ ἡ συνέχεια
τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Ἀπὸ τὰ μικρὰ παιδιὰ θὰ
βγοῦν οἱ μελλοντικοὶ ἡγέτες, ἀπὸ αὐτοὺς θὰ προσέλ-
θουν καὶ οἱ κληρικοὶ καὶ θεολόγοι».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ
Διευθυντῆς Ἐκδόσεων

5) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1303/2.5.1995 Πρότασιν Ἡμῶν πρὸς τὴν Δ.Ι.Σ.,

6) Τὴν ἀπὸ 13.6.1995 Ἐγκριτικὴν Ἀπόφασιν τῆς Δ.Ι.Σ.,

ἀποφασίζομεν

καθορίζομεν διὰ τῆς παρούσης τὰ τῆς διοικήσεως, διαχειρίσεως καὶ ἐν γένει λειτουργίας τούτου ὡς κατωτέρω:

Ἄρθρον 1

Ὁ Ἱερός Ναὸς Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν - Στησιόρου διοικεῖται ὑπὸ ἐπταμελοῦς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς, διοριζομένης διὰ πράξεως ἡμῶν καὶ ἐπιλεγομένης ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν φίλων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ διὰ πενταετὴ θητείαν, ἡ ὁποία δύναται νὰ ἀνανεωθεῖ. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς εἶναι τιμητικὸν καὶ ἀμισθον.

Ἄρθρον 2

Ἡ Διοικούσα Ἐπιτροπὴ ἔχει Πρόεδρον, Ἀντιπρόεδρον, Ταμίαν, Γραμματέα καὶ τρία (3) Μέλη, μετὰ ἰσριθμῶν ἀναπληρωματικῶν. Ὁ Πρόεδρος, Ἀντιπρόεδρος, Ταμίας καὶ Γραμματέας τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς ἐκλέγονται εἰς συνεδρίαν αὐτῆς. Τὸν Πρόεδρον ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ εἰς τὰς δικαιοδοσίας του ὁ Ἀντιπρόεδρος, ἢ τὸ ὑπ' αὐτοῦ ὀριζόμενον Μέλος τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τὸ ὁποῖον διαθέτει εἰδικὴν ἐμπειρίαν. Ἡ Διοικούσα Ἐπιτροπὴ εὐρίσκεται εἰς ἀπαρτίαν καὶ νομίμως ἀποφασίζει παρόντων πέντε (5) μελῶν αὐτῆς. Κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τῆς παρούσης ἀποφάσεως Διοικούσα Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἱ. Ναοῦ εἶναι ἡ σημερινὴ διοίκησις αὐτοῦ διὰ πενταετὴ θητείαν.

Ἄρθρον 3

Ὁ Ἱερός Ναὸς ἐκπροσωπεῖται ἐνώπιον πάσης δικαστικῆς καὶ διοικητικῆς ἐν γένει ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς, ἢ Μέλους αὐτῆς εἰδικῶς ὀριζομένου διὰ σχετικῆς ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 4

Ἡ Διοικούσα Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἱ. Ναοῦ ἔχει καὶ ἀσκει ἀποκλειστικῶς καὶ ἀκωλύτως τὸ καθόλου ἔργον διοικήσεως, διαχειρίσεως καὶ ἐν γένει λειτουργίας τούτου καὶ ἀποφασίζει κατὰ τὰς διατάξεις τῆς παρούσης ἀποφάσεως. Κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἱ. Ναοῦ κατὰ περίπτωσιν δύναται νὰ ἐφαρμόζονται κατ' ἀναλογίαν καὶ συμπληρωματικῶς αἱ σχετικαὶ διατάξεις περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τοῦ Ν. 590/1977 καὶ τοῦ Κανονισμοῦ 8/1979 (1980).

Ἄρθρον 5

Ὁ Ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ναοῦ δὲν μετέχει εἰς τὴν Διοικούσαν Ἐπιτροπὴν, περιοριζόμενος ὡς θρησκευτικὸς λειτουργός, νὰ τελεῖ τὰς ἱεράς Ἀκολουθίας, ἱεροπραξίας ἐν γένει, τὰ μυστήρια καὶ τὰ τῆς λατρείας γενικῶς. Δὲν ἀναμιγνύεται ἐπίσης εἰς τὰς δικαιοδοσίας τοῦ Ταμίου. Ὁ Ἐφημέριος διορίζεται ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν. Ἡ μισθοδοσία τούτου καταβάλλεται ἐκ τῶν πόρων τοῦ Ἱ. Ναοῦ. Εἰς τὴν περίπτωσιν ἀδυναμίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ νὰ καταβάλει τὴν μισθοδοσίαν τοῦ Ἐφημερίου, διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ Ἱ. Ναοῦ ἀποσπάται Κληρικὸς ἐκ τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν.

Ἄρθρον 6ον

Ἡ Διοικούσα Ἐπιτροπὴ τηρεῖ τὰ ἐξῆς βιβλία: α) Πρωτόκολλον, β) Διαχειριστικὰ βιβλία καὶ γ) βιβλίον πρακτικῶν καὶ ἀποφάσεων. Ὁ Ἐφημέριος ὑπ' εὐθύνην του τηρεῖ βιβλίον Βαπτίσεων καὶ Γάμων, ἐκδίδει καὶ ὑπογράφει τὰς σχετικὰς κατὰ τὸν νόμον βεβαιώσεις τελέσεως τῶν μυστηρίων αὐτῶν.

Ἄρθρον 7

Πόροι τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ εἶναι: α) εἰσπράξεις ἐκ κηροπωλησίας, β) εἰσπράξεις ἀπὸ ἱεροπραξίας, προαιρετικῆς εἰσφορῆς, ἐράνων, περιφορῆς δίσκων καὶ κυτίων, γ) δωρεές, καὶ δ) πρόσοδοι ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ. Οἱ πόροι καὶ τὰ πάσης φύσεως ἔσοδα τοῦ Ἱ. Ναοῦ διατίθενται κατόπιν ἀποφάσεων τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημερίου, τὴν ἀμοιβὴν Ἱεροψαλτῶν, Νεωκόρου καὶ λοιποῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ, καθὼς καὶ διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν παροχῶν ἠλεκτρικοῦ, ὕδατος καὶ τῶν ἐν γένει δαπανῶν συντηρήσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

Ἄρθρον 8

Ἡ Διοικούσα Ἐπιτροπὴ συντάσσει τὸν Ἀπολογισμὸν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ ἔχει τοῦτον πάντοτε εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

Ἄρθρον 9

Αἱ πληρωμαὶ δαπανῶν γενικῶς ἐνεργοῦνται μόνον ὑπὸ τοῦ Ταμίου, ἐκδιδομένου σχετικῶς ἐντάλματος πληρωμῆς, θεωρημένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς καὶ ἀριθμημένον στέλεχος, φυλάσσονται δὲ εἰς ἰδιαιτέρον φάκελλον τὰ σχετικὰ παραστατικά ἐκάστης δαπάνης. Ὁ Ἐφημέριος δὲν ἀναμιγνύεται εἰς τὸ ἔργον καὶ τὰς ἀρμοδιότητας τοῦ Ταμίου. Διὰ πάσαν εἰσπραξίν ὑπὲρ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἐκδίδεται ἀπόδειξις ἀπὸ ἀριθμημένον διπλότυπον εἰσπράξεων, θεωρημένον ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 10

Ἡ ἐκτέλεσις ἔργων ἐπισκευῆς καὶ συντηρήσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἀποφασίζεται ἀπὸ τὴν Διοικούσαν Ἐπιτροπὴν καὶ ἐκτελεῖται κατόπιν διενεργείας μειοδοτικοῦ διαγωνισμοῦ.

Ἄρθρον 11

Ἡ ἐκποίησης κινητῶν καθὼς καὶ ἡ ἐκμίσθωσις ἀκινήτων ἰδιοκτησίας τοῦ Ἱ. Ναοῦ γίνεται κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, κατόπιν διενεργείας πλειοδοτικοῦ διαγωνισμοῦ ἐνώπιον εἰδικῶς ὀριζομένης Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 12

Ἀποσαφηνίζεται ὅτι ὑπὸ τὸ παρὸν ἐκκλησιαστικὸν καθεστῶς τοῦ Ἱ. Ναοῦ ἡ Διοίκησις τοῦ Ἀμαλείου Ὁρφανοτροφείου ἀπέχει ἀπὸ πάσης ἐνεργείας καὶ ἐπεμβάσεως εἰς τὰ τῆς λειτουργίας, διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ, δεδομένου ὅτι αὐτὸ τὸ μὲν ἀποτελεῖ ἀποκλειστικὴν ἀρμοδιότητα τῆς ἀνωτέρω Διοικούσης Ἐπιτροπῆς, τὸ δὲ ὅτι τοῦτο ἴσχυεν ἀφ' ἧς τὸ Ὁρφανοτροφεῖον μετεφέρθη εἰς Ἀμαρούσιον.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ο Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 2363 Ἀθήνησι τῆ 18.7.1995
Διεκ. 830

Πρὸς
τὸν Ἱεροδιάκονον Ἀγάπιον Αἰτισίδη
κατὰ κόσμον Χαρίτωνα τοῦ Βασιλείου
Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμενίσσης
Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου
καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς

Κοινοποιούμεν σοι κατωτέρω τὴν ἐρήμην σου ἐκδοθεῖσαν ὑπ' ἀριθμ. 1/1995 ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοβαθμίου διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας, συνωδᾷ τῷ ἐδαφίῳ 2 τοῦ ἄρθρου 122 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας», ὡς τίθεται καὶ ἰσχύει δυνάμει τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι ἐὰν ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας δὲν ἀσκήσης κατ' αὐτῆς τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα ἐνδικο μέσα, θέλει ἡ κοινοποιουμένη σοι ἀπόφασιν καταστή συνωδᾷ ταῖς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 151 τοῦ Ν. 5383/1932, τελεσίδικος, ὀριστικὴ καὶ ἀμετάκλητος.

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων
Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΑΠΟΦΑΣΙΣ 1/1995

Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστήριον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς 138ης Συνοδικῆς Περιόδου, συγκείμενον ἐκ τοῦ Προέδρου Αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου κ.κ. ΙΩΑΝΝΟΥ, καὶ τῶν τακτικῶν Μελῶν Αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολιτῶν α) Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδωνος, β) Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Ἀντωνίου, γ) Κυθήρων κ. Ἰακώβου καὶ δ) Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐσταθίου,

Συνελθὸν εἰς Συνεδρίαν τῆ 7ῃ Φεβρουαρίου 1995 ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος Τρίτη καὶ ὥρα 5ῃ ἀπογευματινῇ ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ, κειμένῳ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἰωάννου Γενναδίου 14 καὶ Ἰασίου 1 καὶ τῆ συνήθει τῶν Συνεδριῶν Αἰθούσῃ, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ Γραμματέως Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελοπούλου, ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ τὸν Ἱεροδιάκονον Ἀγάπιον Αἰτισίδη κατὰ κόσμον Χαρίτωνα τοῦ Βασιλείου, Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου καὶ ἀδελφὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Γουμενίσσης τῆς Ἱ. Μ. Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου κατηγορούμενον ἐπὶ α) ἐγκα-

ταλείψει τῆς διακονικῆς αὐτοῦ θέσεως καὶ ιδιότητος β) αὐτογνώμονι ἀποβολῇ τοῦ Ἱερατικοῦ καὶ Μοναχικοῦ αὐτοῦ Σχήματος καὶ γ) σκανδαλισμῷ τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν καὶ συγκεκριμένως, ὅτι ἀπὸ τῆς 18-3-1993, αὐτογνώμονως ἐγκατέλειψε τὴν διακονικὴν αὐτοῦ θέσιν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγ. Εἰρήνης ὁδοῦ Αἰόλου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν εἰς ἣν ἀδεία τοῦ κυριάρχου αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γουμενίσσης κ. Δημητρίου, διηκόνει καὶ τὴν μοναχικὴν αὐτοῦ καθέρως ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Παναγίας Γουμενίσσης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου, ὁμολογῶν τὴν κακότητα αὐτοῦ, διὰ τῆς ἀπὸ 18.3.1993 ὑποβληθείσης τῷ κυριάρχῳ αὐτοῦ Μητροπολίτῃ ἰδιογράφου ἀναφορᾶς του εἰς ἣν ἐκθέτει τὰ κάτωθι: Διὰ τῆς παρουσίας ἐπιθυμῶ νὰ ὑποβάλω πρὸς τὴν Σεβασμιότητά Σας τὴν παραίτησι τόσο ἀπὸ τοῦ ὑπουργήματος τῆς διακονίας ὅσον καὶ ἀπὸ τοῦ ἀξιωματος τοῦ Μοναχοῦ ὡς ἐκ τούτου παρακαλῶ Ὑμᾶς ὅπως προβῆτε εἰς τὰ περαιτέρω». «Ἀποβαλὼν τὸ Ἱερατικὸν καὶ Μοναχικὸν αὐτοῦ Σχῆμα, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα εἴπερ τὴν δόξαν τοῦ Πανυπερτελείου Θεοῦ, ρίψασπις γενόμενος, καὶ στραφεῖς εἰς τὰ ὀπίσω, συμπνιγείς ὑπὸ τοῦ χοϊκοῦ καὶ τοῦ ἐφημέρου καὶ περιφερόμενος ἔκτοτε μετὰ λαϊκῆς περιβολῆς προκαλῶν τὸν σκανδαλισμὸν τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν ἐπὶ ἀδικήμασι σαφῶς προβλεπομένοις καὶ ρητῶς τιμωρουμένοις ὑπὸ τῶν θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων ΞΒ' καὶ ΝΗ' τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων καὶ Ζ' τῆς Δ' Οἴκουμεν. Συνόδου ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Γραφικῶν Λογίων Ματθ. ΙΗ' 7-9, Λουκ. ΙΖ' 1-2,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ κατηγορουμένου νομίμως κληθέντος καὶ μὴ προσελθόντος καὶ παραστάντος κατὰ τὴν σημερινὴν δικάσιμον,

Διεξελθὸν καὶ ἐπισταμένως μελετήσαν ἅπαντα τὰ ἐν τῷ φακέλλῳ τῆς δικογραφίας ἐγγράφα καὶ στοιχεῖα.

Λαβὸν ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Δικαστικοῦ Συνέδρου Μέλους Αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐσταθίου,

Σκεφθὲν κατὰ τοὺς θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους:

Ἐπειδὴ ἡ ὑπὸ κρίσιν ὑπόθεσις εἰσάγεται πρὸς ἐκδίκασιν ἐνώπιον Αὐτοῦ τηρηθεισῶν τῶν ὑπὸ τοῦ Ν. 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας» προβλεπομένων καὶ καθοριζομένων διαδικασιῶν,

Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἐπισταμένης μελέτης καὶ ἀξιολογήσεως τοῦ συνόλου τῶν στοιχείων τῆς δικογραφίας, τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων, τῆς περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασίας περιλαμβανούσης καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς προδικασίας, καὶ ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων ἐγγράφων ἀπεδείχθησαν ὡς πραγματικὰ περιστατικὰ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου καὶ κατ' ἐλευθέραν ἐκτίμησιν, συνωδᾷ τῷ ἄρθρῳ 57 τοῦ Νόμου 5383/1932 «περὶ Ἐκ-

κλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας» ἅπαντα τὰ ἐν τῷ κατηγορητηρίῳ ἀναφερόμενα,

Ἐπειδὴ ὁ κατηγορούμενος ἠπειθήσε, καίτοι νομίμως κληθείς, ὅπως ἐμφανισθῆ ἐνώπιον Αὐτοῦ καὶ ἀποσείσῃ τὰς εἰς βᾶρος αὐτοῦ κανονικὰς κατηγορίας, φυγοδικῶν καὶ ὁμολογῶν διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὸ βᾶσιμον τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ,

Ἐπειδὴ ἐπιπροσθέτως τὰ ἀδικήματα τοῦ κατηγορητηρίου πλήρως κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου στοιχειοθετοῦνται καὶ θεμελιούνται διὰ τῆς ἐν τοῖς ὑπερθεν ἀναφερομένης ἰδιογράφου ἀναφορᾶς τοῦ κατηγορουμένου, ὅστις παραμένει ἀμεταμέλητος,

Ἐπειδὴ τὰ παραπτώματα τοῦ κατηγορητηρίου σαφῶς προβλέπονται καὶ ρητῶς τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Γραφικῶν Λογίων καὶ δὴ ὑπὸ τῶν: «Εἰ τις Κληρικὸς διὰ φόβον ἀνθρώπινον, Ἰουδαίου, ἢ Ἑλληνοῦ, ἢ Αἰρετικοῦ, ἀρνήσῃται, εἰ μὲν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἀποβαλλέσθω, εἰ δὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κληρικοῦ, καθαιρεῖσθω. Μετανοήσας δέ, ὡς Λαϊκὸς δεχθήτω» (ΞΒ' τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων). «Τοὺς ἅπαξ ἐν Κλήρῳ τεταγμένους καὶ μοναστάς, ὠρίσαμεν μῆτε ἐπὶ στρατείαν, μῆτε ἐπὶ ἀξίαν κοσμικὴν ἔρχεσθαι. Ἡ τοῦτο τολμώντας, καὶ μὴ μεταμελουμένους ὥστε ἐπιστρέψαι ἐπὶ τοῦτο ὃ διὰ Θεὸν πρότερον εἶλοντο, ἀναθεματίζεσθαι» (Ζ' τῆς Δ' Οἴκου. Συνόδου). «Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος ἀμελῶν τοῦ Κλήρου, ἢ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ παιδεύων αὐτοὺς τὴν εὐσέβειαν, ἀφοριζέσθω ἐπιμένων δὲ τῇ ἀμελείᾳ καὶ ραθυμίᾳ καθαιρεῖσθω» (ΝΗ' τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων). «Ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται. Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περικείται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων» (Λουκ. ιζ' 1-2). «Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων... πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκέκινθ' οὐδ' οὐδ' τὸ σκάνδαλον ἔρχεται» (Ματθαίου ιη' 7),

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

κηρύσσει ὁμοφώνως τὸν Ἱεροδιάκονον Ἀγάπιον Ἀϊσιδην, κατὰ κόσμον Χαρίτωνα τοῦ Βασιλείου, Κληρικὸν τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου καὶ ἀδελφὸν τῆς ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Γουμενίσσης τῆς ἱ. Μ. Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου, ἔνοχον ἐπὶ α) ἐγκαταλείψει τῆς διακονικῆς αὐτοῦ θέσεως καὶ ιδιότητος β) αὐτογνώμονι ἀποβολῇ τοῦ ἱερατικοῦ καὶ Μοναχικοῦ αὐτοῦ σχήματος καὶ γ) σκανδαλισμῷ τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν καὶ συγκεκριμένως ὅτι ἀπὸ τῆς 18-3-1993, αὐτογνωμόνως ἐγκατέλειψε τὴν διακονικὴν αὐτοῦ θέσιν ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Ἀγ. Εἰρήνης, ὁδοῦ Αἰόλου τῆς ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, εἰς ἣν ἀδεία τοῦ κυριάρχου αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γουμενίσσης κ. Δημητρίου διηκόνει καὶ τὴν μοναχικὴν αὐτοῦ καθιέρωσιν ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ Παναγίας Γουμενίσσης τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου, ὁμολογῶν τὴν κακότητα αὐτοῦ διὰ τῆς ἀπὸ 18.3.1993 ὑποβληθείσης τῷ κυριάρχῳ αὐτοῦ Μητροπολίτῃ ἰδιογράφου ἀναφορᾶς του εἰς ἣν ἐκθέτει τὰ κάτωθι: «Διὰ τῆς παρούσης ἐπιθυμῶ νὰ ὑποβάλλω πρὸς τὴν Σεβασμιότητά σας τὴν παραίτησιν τόσο ἀπὸ τοῦ ὑπουργήματος τῆς διακονίας ὅσον καὶ ἀπὸ τοῦ

ἀξιώματος τοῦ Μοναχοῦ· ὡς ἐκ τούτου παρακαλῶ Ὑμᾶς ὅπως προβῆτε εἰς τὰ περαιτέρω». Ἀποβαλὼν τὸ ἱερατικὸν καὶ Μοναχικὸν αὐτοῦ Σχῆμα, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα εἴπερ τὴν δόξαν τοῦ Πανυπερτελείου Θεοῦ, ρίψασπις γενόμενος, καὶ στραφείς εἰς τὰ ὀπίσω, συμπνιγείς ὑπὸ τοῦ χοϊκοῦ καὶ τοῦ ἐφημέρου καὶ περιφερόμενος ἔκτοτε μετὰ λαϊκῆς περιβολῆς προκαλῶν τὸν σκανδαλισμὸν τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν, ἐπὶ ἀδικήμασι σαφῶς προβλεπομένοις καὶ ρητῶς τιμωροῦμένοις ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων ΞΒ' καὶ ΝΗ' τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων καὶ Ζ' τῆς Δ' Οἴκου. Συνόδου ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Γραφικῶν Λογίων Ματθ. ΙΗ' 7-9 Λουκ. ΙΖ' 1-2 καὶ παμψηφεί ἐπιβάλλει αὐτῷ τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς ἱερωσύνης Ὑπουργήματος μετ' ἀφαιρέσεως τοῦ Μοναχικοῦ αὐτοῦ Σχήματος, διαγραφῆς αὐτῷ ἐκ τοῦ Μοναχολογίου τῆς ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Γουμενίσσης τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου, ἀπογυμνῶν αὐτὸν τέλεον παντός ἱερατικοῦ βαθμοῦ καὶ τίτλου ὡς καὶ τοῦ Μοναχικοῦ Σχήματος, κατάγον αὐτὸν καὶ ἐπαναφέρον εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν, τοῦ λοιποῦ προσφωνομένου διὰ τοῦ κοσμικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, καταδικάζων ἅμα εἰς βᾶρος αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου τὴν ἐξ ἑκατὸν χιλιάδων (100.000) δραχμῶν δικαστικὴν δαπάνην. Διατάσσει δὲ τὴν δημοσίευσιν τῆς παρούσης δις, διὰ τοῦ περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τῆς ἡμερησίας Ἐφημερίδος τῶν Ἀθηνῶν «ΕΣΤΙΑ» κατ' ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 55 καὶ 122 τοῦ Ν. 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸς Αὐτῶν διαδικασίας» ὡς τίθενται καὶ ἰσχύουν κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 44 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Κ.Χ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη Αὐθημερόν.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ
διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς
Δικαστηρίου

† Ὁ Σιδηροκάστρου ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

† Ὁ Λαγκαδᾶ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης ΑΝΤΩΝΙΟΣ

† Ὁ Κυθήρων ΙΑΚΩΒΟΣ

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Διαυλείας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκει-

μένου να πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἔφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Ἀλεξίου Σταφιδαλῶνων Αἰγίου καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 5ῃ Ἰουλίου 1995

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἔφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Ἀγίων Ἀποστόλων Πετρίνης καὶ 2) Κοιμήσεως Θεοτόκου Πλάτσης Μεσσηνίας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Γυθείῳ τῇ 8ῃ Ἰουλίου 1995

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἰ. ναῷ

Κοιμήσεως Θεοτόκου Ραφήνας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσιν τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Σπάτῃ τῇ 22ῃ Ἰουλίου 1995

† Ὁ Μεσσηνίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν.590/77 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 «Περὶ ...Ἐφημερίων...», Ν.Δ. 1398/73, Ν. 817/78 ἄρθρο 25 καὶ Π.Δ. 582 (ΦΕΚ 158/11-7-80 τ. Α'), προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις:

Α) τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

1. Ἀγ. Ἀθανασίου Γαλατσάδων Ἰσθμίας, 2. Ἀγ. Παντελεήμονος Καμματριᾶδων Ἰσθμίας, 3. Ἀγ. Δημητρίου

Ἀρτεμισίου, 4. Ἀγ. Ἰωάννου Πολυλόφου, 5. Ἀγ. Ζώνης Ἀμελάντων, 6. Ἀγ. Ἀθανασίου Δαφνούσης, 7. Κοιμ. Θεοτόκου Παπάδων, 8. Κοιμ. Θεοτόκου Ἀμφιθέας, 9. Ἀγ. Ἰωάννου Κοτσικιάς, 10. Ἀγ. Τριάδος Σίμιας, 11. Ζωοδ. Πηγῆς Τσοῦκας, 12. Κοιμ. Θεοτόκου Σκοπέλου, 13. Ἀγ. Βαρβάρας Χαλκίδος, 14. Κοιμ. Θεοτόκου Βασιλικῆς Χαλκίδος, 15. Ἀγ. Νικολάου Χαλκίδος (γ' θέσις), 16. Ἀγ. Νικολάου Ἐρετρείας (β' θέσις), 17. Ἀγ. Ἰωάννου Χαλκίδος (γ' θέσις) καὶ 18. Ἀγ. Πασκευῆς Χαλκίδος (γ' θέσις),

Β) Διακόνων τῶν Ἱερῶν Ναῶν Ἀγ. Ταξιαρχῶν Χαλκίδος, Εὐαγγελιστρίας Χαλκίδος, Μεταμορφώσεως Παχυνῶν, Ἀγ. Ἀναργύρων Λ. Αἰδηψοῦ καὶ

Γ) Μιάς θέσεως Ἱεροκλήκου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως παρακαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ἐν τῷ Περιοδικῷ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ὑποβάλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 24ῃ Ἰουλίου 1995

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἔφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Γεωργίου Χρυσοκελλαριάς καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτῃ τῇ 17ῃ Αὐγούστου 1995

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἔφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Κοιμήσεως Θεοτόκου Μηλίνης, 2) Ἁγίου Ἀθανασίου Ἀνηλίου, 3) Τιμ. Σταυροῦ Κάτω Γατζέας καὶ 4) Ἁγίου Γεωργίου Ἀνατολῆς

ὡς καὶ τῆς διακονικῆς θέσεως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ

Ἁγίου Ἀντωνίου Ἀγιάς

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Βόλῳ τῇ 21ῃ Αὐγούστου 1995

† Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μυτιλήνης

Έχοντες ύπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρῶσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἰ. ναῷ

Ἁγίου Γεωργίου Πολιχνίτου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 21ῃ Αὐγούστου 1995

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Έχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Κοιμήσεως Θεοτόκου Καστριῶν Καλαβρύτων, 2) Ἀγίου Ἀνδρέου Ἀχλαδιάς Αἰγιαλείας, 3) Τιμίου Προδρόμου Κούμαρι Αἰγιαλείας καὶ 4) Ἀγίου Ἀνδρέου Ἀμπέλου Αἰγιαλείας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 25ῃ Αὐγούστου 1995

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Έχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Ἀγίας Παρασκευῆς Φλαμουλίου καὶ 2) Ἀγίου Νικολάου Καλογήρων

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Τρικάλοις τῇ 28ῃ Αὐγούστου 1995

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Λήμνου

Έχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38

παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ἱερῶν Ναῶν

1) Ἀγίας Τριάδος Μυρίνης, 2) Ἀγίου Γεωργίου Ἀγγαριῶνων, 3) Ἀγίου Δημητρίου, χωρίου Ἀγίου Δημητρίου, 4) Ἀγίων Ἀναργύρων Δάφνης, 5) Ἀγίου Παχωμίου Καρπασίου, 6) Ἀγίου Γεωργίου Κάσπακα, 7) Ἀγίας Μαρίνης Λειβαδοχωρίου, 8) Ἀγίου Δημητρίου Λύχνων, 9) Γεν. Θεοτόκου Παναγίας, 10) Εἰσοδίων Θεοτόκου Πορτιανοῦ, 11) Ἀγ. Γεωργίου Ρεπανιδίου, 12) Γενεσ. Χριστοῦ Ρωμανοῦ, 13) Ἀγίου Δημητρίου Σαρδῶν, 14) Ἀγίου Νικολάου Σκανδάλης, 15) Κοιμ. Θεοτόκου Τσιμανδρίων, 16) Ἀγίου Ἰωάννου Φυσίνης καὶ 17)

Ἀγίου Γεωργίου Πλατέως

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Μυρίνῃ τῇ 30ῃ Αὐγούστου 1995

† Ὁ Λήμνου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Ἡλείας

Έχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν, α. Ἐφημερίων:

1) Ἀγίου Βασιλείου Μουριάς, 2) Ἀγίου Ἀθανασίου Σκλήβα, 3) Ἀγίου Κων/νου Ἀνδρωνίου, 4) Ἀγίου Διονυσίου Πετρούλων, 5) Ἀγίου Κων/νου Βερούχου, 6) Ἀγίου Γεωργίου Ἀνδραβίδας, 7) Ἀγίου Νικολάου Σιμίτζης, 8) Παμμ. Ταξιαρχῶν Θανατουλείκων

καὶ β. Διακόνων:

1) Ἀγίου Γεωργίου Ἀμαλιάδος, 2) Εὐαγγελισμοῦ Ἀμαλιάδος καὶ 3) Ἀγίου Ἀθανασίου Πύργου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πύργῳ τῇ 31 Αὐγούστου 1995

† Ὁ Ἡλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Έχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Κοιμήσεως Θεοτόκου Μελιανών Πρεβέζης, 2) 'Αγίας Τριάδος Κάτω Σκαφιδωτής Πρεβέζης και 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου Τρικάστρου Πρεβέζης καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τών άνωτέρω κενών θέσεων.

'Εν Πρεβέζη τή 31 Αύγούστου 1995

† 'Ο Νικοπόλεως ΜΕΛΕΤΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Λάμπης και Σφακίων

'Εχοντες ύπ' όψει: 1) Τούς Θείους και 'Ιερούς κανόνας τής καθ' ήμάς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας, 2) Τās διατάξεις του Ν.Δ. 1398/73 και του Ν. 673/77 ως έτροποποιήθη διά του Ν. 817/78 (άρθρ. 25 παρ. 3) και 3) Τήν ήμετέραν άπόφασιν περί όργανικών θέσεων τών διακόνων έν τή καθ' ήμάς 'Ι. Μητροπόλει, καλούμεν τούς έχοντες ζήλον καθ' επίγνωνσιν και κλίσιν ιερατικήν προς δέ τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, ίνα καταλάβωσιν τήν 2αν κενήν όργανικήν διακονικήν θέσιν του 'Ιερού Μητροπολιτικού Ναού 'Αποστόλου Παύλου Σπηλίου, όπως υποβάλλωσιν ήμίν έντός είκοσι (20) ήμερών τὰ κατά νόμον δικαιολογητικά προς πλήρωσιν τής θέσεως.

'Εν Σπηλίω τή 28η Αύγούστου 1995

† 'Ο Λάμπης και Σφακίων ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Κυδωνίας και 'Αποκορώνου

Διά τής ύπ' αριθμ. 16/1995 Πράξεως ήμών προκηρύσσομεν τās 'Εφημεριακάς θέσεις: 1) 'Αγίου 'Ιωάννου του Θεολόγου Συριλίου Κυδωνίας, 2) 'Αγίου Γεωργίου Δρακώνας Κυδωνίας, 3) 'Αγίου 'Ιωάννου του Θεολόγου Κάμπων Κυδωνίας, 4) 'Αγίων 'Αποστόλων Βαφέ 'Αποκορώνου, 5) Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Ξηροστερνίου 'Αποκορώνου και 6) 'Αγίου Παντελεήμονος Μ. Τοίχου, και προσκαλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ νόμιμα προσόντα να καταλάβουν αύτάς, όπως ένεργήσουν τὰ νόμιμα διά τὰ περαιτέρω.

'Εν Χανίοις τή 31η Αύγούστου 1995

† 'Ο Κυδωνίας και 'Αποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Κυδωνίας και 'Αποκορώνου

Διά τής ύπ' αριθμ. 17/1995 Πράξεως ήμών προκηρύσσομεν τās διακονικάς θέσεις τών 'Ενοριών: 1) 'Αγίου Νικολάου Βάμου 'Αποκορώνου και 2) 'Αγίου 'Ιωάννου του Θεολόγου Κάμπων Κυδωνίας, και προσκαλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ νόμιμα προσόντα να καταλάβουν αύτάς, όπως ένεργήσουν τὰ νόμιμα διά τὰ περαιτέρω.

'Εν Χανίοις τή 31η Αύγούστου 1995

† 'Ο Κυδωνίας και 'Αποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. και Fax 72.18.308

ΕΠΟΙΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- † 'Ο 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ
† 'Ο Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
† 'Ο Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
† 'Ο 'Αργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Όμότ. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

'Αρχων Διδάσκαλος του Ευαγγελίου τής Μ.Χ.Ε.
Τακτικόν Μέλος τής «Ευρωπαϊκής 'Ακαδημίας
τών 'Επιστημών και τών Τεχνών»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ευαγγελίου Δ. Θεοδώρου, 'Ακροβολισμοί κρούσεως;
Πίναξ ύποψηφίων προς άρχιερατείαν έκλογίμων.
'Η Δ.Ι. Σύνοδος τής 139ης Περιόδου (1.9.95 - 31.8.96).
Μητροπ. Πατρών Νικοδήμου, 'Αγιος 'Αθανάσιος ό
Πάριος (Συναξάριον).
Μητροπ. Κερκύρας Τιμοθέου, 'Ο είδικός ρόλος τής
'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος στη Βαλκανική, τήν 'Ανατ. Ευ-
ρώπη και τήν 'Υπερκαικασία (εισήγησις).
Ευαγγελίου Δ. Θεοδώρου, 'Οδοιπορικόν εις έλληνορθό-
δοξα κέντρα τής Αυστραλίας.
Βλασίου Ι. Φειδά, 'Ο έκκλησιαστικός τίτλος τών 'Υ-
περτίμων και 'Εξάρχων.
'Αρχιμ. Σερ. Παπακόστα, 'Ο Σάμου και 'Ικαρίας Παν-
τελεήμων (1920-1995, †).
Ευαγγελίου Π. Λέκκου, Πάτριος ή 'Ιερά, ή «'Αποκάλυψις
του 'Ιωάννου (95 - 1995) και ή 'Ιερά Μονή 'Ιωάννου του
Θεολόγου.
Κων/νου Χρ. Τράκα, 'Ο καθ' επίγνωση σεβασμός στο
Σύνταγμα.
'Ιωάννου Ν. Παπαμιχαλάκη, Αί Δημόσιαι Σχέσεις διά
τήν Θρησκείαν και τήν 'Ορθόδοξον 'Εκκλησίαν.
Παρατηρήσεις και Σχόλια.
'Εκκλησιαστικά Χρονικά.
Ευαγγελίου Π. Λέκκου, Παρουσίαση τών νέων έκδό-
σεων τής 'Απ. Διακονίας.
Πράξεις συστάσεως έκκλησιαστικών 'Ιδρυμάτων.
Παράρτημα.